

Ἡμεῖς δὲν ἐδημιουργήσαμεν τὰς ἡδικὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας ἀναπτύσσει σήμερον ὁ Ἑλληνισμός. Αὗται ἦσαν μέσα του, ἦσαν ἐν μέρει εἰς λήθαργον, ἐκοιμῶντο. Ἡμεῖς τὰς ἀφυπνίσσαμεν, τὰς ἐσυντονίσσαμεν καὶ τὰς ἐδέσαμεν πρὸς τὰ ἐμπρὸς. Ἐπομένως τὸ ἔργον τὸ ἰδικόν μας ἦτο ἕως ἐκεῖ. Τὸ ὑπόλοιπον καὶ τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται, εἶναι ἔργον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Καὶ δι' αὐτὸ ἔχει τὴν ἀξίαν του, διότι ἔργα ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν ἔχουσιν ἀξίαν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ἡ Νεοσημία

Η Νεοραϊα

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοὺ Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, διοικου-
μένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερ-
νήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΕ, ὅστις καὶ τὸ
ἐκπρὸς, ἀναπληροῦμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερ-
νητικοῦ Ἐπιτρόπου
κ. ΜΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Γ' - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094
Ἐκποτέας Συντάξεως 34-425
Ἀρχινοτάτου 593-830

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀριθ. Τεύχ. 19-8 Φεβρουαρίου 1941
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Μελῶν καὶ ἡ
μοσῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικὸν) Δρ 160 - 200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 80 - 100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ » 40 - 50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἀμρ. Ἀγγλίας
Ἀμερικῆς Δολ 6
Αἰγύπτου Ἀμρ. 1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιω-
τικῶν Δικαίου (Δήμου, Κοινότητος),
Σχολικὰς Ἐφορὰς καὶ ἑπιχειρήσεις ἐν
γίνῃ ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΙΑ»
ἡ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗ, Γεν. Γραμματεὺς Ε.Ο.Ν

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀποδείξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμ-
ματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς

Ἀπὸ τὸ ξεχειλίσμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐνδοσιασμοῦ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ

Τὴν Ἑλλάδα ποὺ τόσο ἀγάπησε
καὶ γι' αὐτὴν λατρεῖται νὰ ζήσης.
στὰ οὐράνια τώρα ποὺ πέταξες
ἀπροσάγγεστη μὴν τὴν ἀφῆκες.

Στὸν Οὐράνιο Πατέρα σὺν θῆσες
τῆς Ἑλλάδος Πατέρα χρυσέ,
εἶμαι πὲς τοῦ Μεγάλου λαμπάδα,
ποὺ ἡ Ἑλλάδα ἀνάβει γιὰ Σέ.

Μὴν ξεχάσῃς τὰ δόλια παιδιὰ σου,
λατρεμένη ΜΕΓΑΛΕ ΠΑΤΕΡΑ,
καὶ τὸ ἔργο σου ἀρκιζόμεθα ὅλοι
θὰ τὸ ὅς τε τελειωμένο μὴ μέρα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΩΤΙΑΔΟΥ
θαλαγγίτσα Ὁμαδόρχης
15ου Ὑποτομέως

ΕΝΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τὸ ἀκόλουθον γράμμα ἐστάλη ἐκ Γα-
στούνης πρὸς τὸν ἀγαθὸν πατέρα κ. Διον.
Παπαλάσῃ ἐκ μέρους τοῦ νεαροῦ ἀνδρὸς
τοῦ Διαμαντῆ, ζητοῦντος παρ' αὐτοῦ τὴν
διεῖαν καὶ καταταχθῆ ἑθελοντὴς νοσοκό-
μος, ἡ ὁποία καὶ τοῦ ἐδόθη.

Ἐν Γαστούνη τῇ 20ῃ Δεκεμβρίου 1940
Σεβαστὲ μου θεέ,

... Ἡ Πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα, ἡ γλυ-
κοτραγουδιμένη χώρα τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ὁμο-
φίας, ἡ χώρα τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἡ μοῖρα τοῦ
ἐτοῦ γιὰ σκοπὸ ἕνα καθημερινὸ ἀγῶνα γιὰ τὴν
ἐπικράτησιν τῶν πρὸς εὐγενικὸν ἰστανικόν, τοῦ
δικαίου καὶ τῆς λευτερίας, ἕνα ἀγῶνα γιὰ τὴν
διατήρησιν καὶ τὴν καλλιτέρευσιν καὶ τοῦ ἡ-
θικοῦ ἀνθρώπου, ἡ χώρα ποὺ σ' αὐτὴν κα-
νὴν αἰσθάνεται πρὸς ἐλπίδα, πρὸς συγκλονιστικὰ
τὸν μεγάλο καὶ θεϊκὸ προορισμὸν τοῦ, μὲς ἐ-
κείνων ὅλων, νέους καὶ γέροντας, παῖδιά καὶ
κορίτσια, μορφωμένους καὶ ὄχι, στὸν σπληρό,
ἀλλὰ ἐνδοξὸ ἀγῶνα τῆς.

Καὶ τότε ἄλλοι πῆραν τὸ ὄπλο, μὲ βαθιὰ
ριζωμένη τὴν φλογερὴ πίστιν καὶ μὲ εὐγενικὸ
ἐνδοσιασμό, ἄλλοι τὸ χαρτί καὶ τὴν πένα,
ἄλλοι εἰσεῖσαν μὲ δάκρυα περηφάνειας τὸ
παχὺ ἡ ἀδύνατον πορτοφύλι τοῦ σ' ἁγιά τῆς
χέρια καὶ ἄλλοι τέλος πῆραν μαζὶ καὶ βε-
λόνια. Καὶ μὲ μιά λέξι ὅλοι, καὶ ὅλοι, καὶ
κάνουν γιὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς γλυκεῖας μας Πα-
τρίδας.

Μὰ ἐγὼ ὅμως τί ἔκανα; Τίποτα! Μὰ τί-
ποτα! Ἀγαπημένε μου θεέ, εἶμαι ὡς ἐν 20
χρονῶν παιδί, εἶμαι στὴν ἡλικία ἐκείνῃ ποὺ
ὁ συναισθηματικὸς τῆς κόσμος εἶναι πολὺ λε-
πτὸς καὶ εὐαίσθητος, στὴν ἡλικία ἐκείνῃ ποὺ
τὸ φιλότιμο λίγο κίνημα θέλει γιὰ νὰ ἐπρε-
βάλῃ ὑπερβῇ.

Κι' ἔτσι τώρα αἰσθάνομαι τὸν λατὸν μου
πολὺ μαχητὰ, τὸν θεωρῶ μικροσκοπικὸν καὶ
ταπεινόν, μ' ἕνα λόγο τὸν συχαίνομαι κυρι-
ολεκτικά.

Μὰ θὰ μοῦ πῆτε: παιδί μου, ἀφοῦ ἡ Πα-
τρίς δὲν σ' ἐκάλει καὶ δὲν σ' ὑπερβάλλει νὰ
τὴν ὑπερασπίζῃς, γιατί λες αὐτὰ τὰ πράγματα
οὕτως ὡς εἶσαι λιπολασῇς;

Θεέ μου: Ποιὲ μεγάλος ἀνὴρ καὶ μεγά-
λα ἔργα δὲν πέτυχαίνον μὴ τὴν διπλὴ συναι-
σθησὶ τῆς ἀσχετοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν βαθιὰ
καὶ πραγματικὴ κατανόησιν τῆς σημασίας τῶν,
μὲ τὸν ἐνδοσιασμό, μὲ τὴν πίστιν, μὲ τὴν ἀ-

φοσίωσιν. Ἡ ἀκόμη μορεῖ νὰ μοῦ πῆτε:
Παιδί μου, δὲν θὰ ἦτο πρὸς καλὰ νὰ πάρῃς τὸ
βιβλίον σου καὶ νὰ μελετῇς, γιὰ νὰ πλουτίσῃς
τὰς γνώσεις σου κι' ἔτσι νὰ μὴ μὴ μὴ μὴ
νὰ διακριθῇς στὴν πνευματικὴ σφαῖρα; Ὁχι.
αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐγωιστικόν, ταπεινὸς ἐγω-
ιστικόν. Διότι τὴ στιγμή ποὺ ἄλλοι θίδουν ἐπὶ
ἔχουν καὶ δὲν ἔχουν, φυγῇ, αἶμα... ἐγὼ δὲν
πρέπει νὰ καιοῦμαι τὸς πολλὸ ἀσχημα...

Ζοῦμε ἡμέρες ἱστορικῆς, διακυβεύουσας τὴν
ἐθνικὴν μας ὑπόστασιν. Πρέπει νὰ τὸ καταλά-
βουμε καλὰ, μὰ πολὺ καλὰ. Ὅλα γιὰ ὅλα.
Καὶ πνεῦμα καὶ αἷμα, ὅλα στὴν ἐξυπηρέτησιν
τῆς δοξασιῆς μας φυλῆς. Δὲν χωρεῖ μὴ μὴ
δρος. Ἡ σκέψις μας νὰ εἶναι μὴ ἡ Ἑλλάδα,
ποὺ ἀγωνίζεται καὶ τίποτ' ἄλλο.

Λοιπὸν θεέ μου, βίβω κι' ἐγὼ, κι' ἔτσι
μοῦ φανταίνεται δινατὴ ἡ συνείδησις, νὰ ὑπερασπίζω
τὴν Πατρίδα μας. Μὰ πῶς ὅμως; Ἀπολαύματα.
Ἡ ἡλικία μου δυστυχῶς δὲν μοῦ ἐπιτρέπει
νὰ πάρω τὸ ὄπλο, δὲν ἔχω συμπληρώσει τὰ
20 ἔτη, ὅποτε, σύμφωνα μὲ τὸ ὑπάρχον περὶ
ἐθελοντῶν, νὰ δύναμαι νὰ ὑπερασπίζω ἐκ δολιχῆς
κλῆ. Διὰ τοῦτο ἀπεφασίσαν, ἐγὼ κι' ὁ Κώ-
στας, νὰ καταταγώμε ὡς ἐθελοντὰ νοσοκόμοι
εἰς νοσοκομεία τῆς Μακεδονίας ἡ τῆς Ἠπείρου.

Στὸν μαμαδά μου ἀνεκινώσαμι τὴν ἀπο-
φασίν μας αὐτὴν καὶ μὲς ἔδωκε μ' ὅλην τὴν
καρδίαν, μὲ χαρὰ κι' ὑπερηφάνειαν, τὴν ἀ-
δεια, μὲ τὴν ἐξῆς ἡμέρας προῦπόστασις: νὰ μὴς
ἀφῆτε καὶ σεις. Λοιπὸν, θεέ μου, μὲ τὸ γράμ-
μα αὐτὸ ἐρχόμεθα ἐγὼ κι' ὁ Κώστας νὰ σὰς
ζητήσουμε τὴν ἀδεια σας γιὰ νὰ πραγματοποιή-
σουμε τὴν ἀπόφασιν μας αὐτὴν.

Θεέ μας μὴ μὴς ἀποστερήσῃτε ἀπὸ τὸ νὰ
λάβωμε κι' ἐμεῖς μέρος εἰς τὴν δόξαν καὶ τὸ
μεγαλεῖον τῆς μεγάλης μας Πατρίδος.

Σεῖς εἴθε ὁ πολέμιός τῶν ἐνδόξων 12
καὶ 13 καὶ μὲ χαρὰ καὶ ὑπερηφάνειαν φέρνῃτε
στὴ θύμῳ σας τὰς δοξασιὰς αὐτὰ χρόνια.
Ἔτσι κι' ἐμεῖς θέλωμε νὰ φέρωμε ἀργότερα
στὸ μυαλό μας τὸ 1940, γιὰ νὰ μὴς χαρίῃ
τὴν ἀλγὴ δροσίαν καὶ ἀνακούφισιν στὴς πεζὲς στιγμὲς
τῆς ζωῆς μας.

Μὰ σεβαστὸ ὁ ἀνεψιός σας
ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΦΑΝ-
ΤΑΡΟΥ ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ἐπιμέριον ἡ μεγάλῃ γιορτῇ καὶ βρισκόμουν
στὸ Μέτωπο πάνω στὰ φηλά καὶ γιορνομένη
βουνά τῆς Ἀλβανίας. Εἶμαι ἐν ἀκρόασι στὸν
ἀσφύματο καὶ ἔτσι ποὺ ἀνιῶν τοῦ σταθμοῦ
φωρῶντας τὰ ἀκουστικά, μὴ θεία μουσικὴ ἀκούω
καὶ νοιώθω νὰ πλημμυρίζῃ τὴν καρδίαν μου.

Στὴν καρδίαν ἐνός φαντάρου τοῦ Μετώπου,
ποὺ ἐδρίκεται μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγαπημένην μά-
να, μακριὰ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους.

Χαρρρρ! Χαρρρρ! Διὰ μέσος μου διαρκῶς.
Καὶ Σὺ, Μεγαλόχαρη, ἐδλόγησε τὰ ὄπλα μας.
Τὰ ὄπλα ἐνός λαοῦ ποὺ πολέμη γιὰ τὴν λευτε-
ριά του, γιὰ τὴν τιμὴν του, γιὰ τὴν ἰσχυρίαν
του. Πολεμῇ γιὰτὶ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ Σέ
δραματίζεται, οὐ νοιώθῃ, Σέ βλέπει νὰ γλι-
στῇς στὴς πρώτες γραμμὰς καὶ νὰ καταφέρῃς
θανάτου πλῆγματα στὸν ἀφρόν καὶ ἀσπὴ ἐ-
πιβροῦσα, χαρίζοντας τὴν νίκην στὰ ὄπλα μας.
Τὶ θεία μουσική! Μία τροσπυχὴ ἀπευθύνεται σὲ
Σένα.

Ἀκόμη ἀκούω τὴς καμπάνες νὰ ἤχουν χαρ-
μόσινα καλώντας τοὺς ποταῖς νὰ πανηγυρι-
σουν τοῦ Χριστοῦ τὴν θείαν Γέννησιν. Μὰ Σὺ

δὲν βρίσκεσαι στὴν γῆν. Σ' ὁραματίζομαι νὰ
τρέχῃς στὰ πεδία τῶν μαχῶν ἐν μέσῳ τῶν ἡ-
ρωικῶν νεκρῶν τείνοντας σ' αὐτοὺς τὰ χέρια
Σου μὲ καλωσύνη. Στὰ νοσοκομεία νὰ χυγῇς
βάλλομαι στὴς πονεμένες καρδιὰς τῶν ἡρωικῶν
τραυματιῶν. Στὴς πονεμένες μονάδες καὶ δι-
κοὺς μας νὰ τοὺς παρηγορῇς. Καὶ τέλος σιμὰ
μοῦ!

Γονατιστὸς στὴ θεία αὐτὴ ἀποκάλυψιν προ-
εῦχεται σὲ Σένα: εὐλόγητε τὸν Στρατὸν μας,
τὴν Ἑλλάδα μας, τοὺς δικούς μας καὶ μένω.
Βόρειον Μέτωπον Ἀλβανίας

Στρατ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
Μ. Ἐπιτελεῖον Μονὰς 840/1, Τ.Τ. 251.

ΣΙΔΕΡΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Τὰ τῆς καματιασθῆκα... λυγίσαν τ' ἀ-
[ταλάνη]
ἐκεῖ φηλά στὸ Σμόλικα... στὸ Μόραβα...
[στὴν Κόρινθο]
Παλεύει ἡ ζωντανὴ ψυχὴ στὴν ἐλευσίαν τὴν βία
[στὴν Κόρινθο]
ὅπως καὶ πάλι πάλιν κατὰ τὰ χρόνια κείνα.
Ἐμπρὸς Ἑλλάς μου πάλεψε... Ἐμπρὸς καὶ
[τὴν Κόρινθον]
ἐκεῖνα ποὺ σὲ κάμαν ἀθάνατη... αἰώνια.
Στὸ δρόμο σου τριπλόδεξιν προχώρα σὺν καὶ
[πρῶτα]
καὶ κράτησε φηλά πολὺ τῆς λευτερίας τὰς φῶτας.
Ἐκθαμβοὶ στέκουν οἱ λαοὶ μπροστὰ στὰ Τρό-
[παία σου]
καὶ ἀσθάρματα τὰ χεῖλη των βλογῶν τ' ὄναμά
[σου].

Φῶτα τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1940.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΛΕΜΗ

Ο ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ ΗΡΩΑΣ

Τ.Τ. 212 τῇ 8-12-40.
Μάνα, ἀλάργα ἀκούεμαι, στὸ Μόραβα τὴν ῥαχὴν.
Πέρασαν οἱ συντρόφοί μου γιὰ τὴν βουνοπλῆγαν.
Δὲν τελειώσαν ἡ μάχη.
Μανούλα μου, ἔχε γιὰ.

Μὲ καρτεροῦν. Ἀπόδρασο. Κι' ἐγὼ στὸ μο-
[νωστηρί].
Χαλάσματα καὶ λείψανα. Καὶ μὴ μορφή ἀν-
[ιστηρί].
π' ὅλο πᾶσι νὰ γείρη.
Τρηγὼν φασοσπῆσαν σὺν νὰ μὲ καρτερῇ.

Μοῦσε τῆς μῆρας τὴν εὐχὴ καὶ τῆς ἀγαπημένης
τὰ εὐτυχισμένα δάκρυα εἶδα νὰ μὲ θερμαίνον,
οὐ εἶδα νὰ περιμένῃς
καὶ χάσῃς τὰ δάκρυα. Στὸ θῆγμα ἀπομένον

Θεῖες ἀνέρες μορεῖς — οἱ δύο μὲ ἀγαπη-
[μῆρας]
ἡ δόξα πλέκει στέφανον καὶ δίπλα ἡ λευτερίαν.
Μένουν δοξασιῆς.
Μοῦ χτίσαν τὸ καλὸν μου πρὸς τὴν ρεματαριά.

Νύχτα, μὰ τὰ ὄφθαλμα φεγγεβολοῦνε γύρα.
Σὰς στέλλουν χαιρετισμάτα οἱ δύο Ἀγαπη-
[μῆρας]
Τὸ θεῖο ἐδὼ τραγοῦδι τοὺς μὲς τραγουδοῖαι ἡς
[ἰδύρα]

Μανούλα μου, ἔχε γιὰ.
Κ. ΚΑΒΡΕΝΤΖΗΣ
Ἐφεδρὸς (ὁπλ.) κός
Ἐπιτελὴς Α 275 ὁπλ. Θεο)νίκης

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ Ἀρχηγός καὶ ὁ Ἐμπνευστής, ποὺ εἰς ἀδιάλειπτον ἀνάτασιν μόχθου διήνοιγεν εἰς τὴν θεοφροῦρητον αὐτὴν Πατρίδα τὸν δρόμον πρὸς τὴν μεγάλην τῆς ἀνθρῶπι, μετέστη εἰς τὴν Ἀθανασίαν. Θὰ ἦτο πειρασμός βλάσφημος καὶ τὸ νὰ διερωτηθῇ μόνον ὁ ἔσχατος Ἕλλην διατὶ ἡ Ὑπερτάτη Πρόνοια μᾶς ἐπεφύλαττεν αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν. Ἐχομεν τόσον ἀπειρα καὶ τόσον πλούσια τὰ δειγμάτων τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐνοίας ποὺ μᾶς ἐπεδαψίλευσεν ὁ Θεός, ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν τοῦ ἀγίου μας πολέμου, ὥστε θὰ ἦτο ἀσεβής καὶ ὡς σκέψις ὁ φόβος, μήπως «ἀπεστράφη τὸ πρόσωπόν Του ἀφ' ἡμῶν». Ἴσως κοντά εἰς ὅλας τὰς ἄλλας, τὰς ὁποίας προσέφερε πρόθυμον τὸ Ἔθνος, ἡ θυσία τοῦ Πρώτου ἐξ ἡμῶν, τοῦ Ἐκλεκτοῦ τῶν ἐκλεκτῶν, νὰ ἡθελήθη ἀπὸ τὴν ἀνεξιχνίαστον Βουλὴν διὰ νὰ καθαγιασθῇ καὶ στερεωθῇ ἐπὶ πέτρας ἀρραγοῦς καὶ ἀκρογωνιαίας, ἀμετασάλευτος, ὁ ἑλληνικός μας θρίαμβος.

Κατεκᾶν ἡ λαμπὰς ἡ μεγάλη καὶ ἡ πάμφωτος, ἡ ἀνατεταμένη καὶ ὕψηλή, ποὺ ἀνηλίσκετο ἐπὶ νύκτας καὶ ἡμέρας, ἀκοίμητος, ἐπάνω εἰς τὴν Χώραν αὐτὴν. Κατεκᾶν καὶ ἔσθην. Ὅμως πρὶν σθῆσθαι ἐπρόφθασε νὰ μεταδώσῃ τὴν φλόγα τῆς, φλόγα ζώσαν θελήσεως ἀκαταλύτου καὶ ἀνίκητου, εἰς μυριάδας, εἰς ἑκατομύρια ἄλλας. Ἐπληθύνθη καὶ κατεπλημύρισε τὴν γῆν αὐτὴν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ὁρμὴ ἀναλώσεως καὶ ἔφθαις θυσίας. Τὴν βλέπομεν καὶ τὴν ζῶμεν χωρὶς ἴχνος καταπλήξεως εἰς τὰ μάτια, ὡς κάτι ἀπλοῦν καὶ σύνθητες, αὐτὴν τὴν ὑπερφύᾳ πλημύραν τῆς ὁρμῆς καὶ τῆς ἐφέσεως τῆς θυσίας, ἕνα χαρούμενον πάθος θανάτου, εἰς τὰς πρώτας γραμμάς τοῦ πυρός, ὅπου μάχεται ἡ φυλὴ τῶν ἀνδρῶν μας καὶ εἰς τὰς ζώνας τῶν μετόπισθεν, ὅπου ἀνθίστανται μὲ ἀδιατάρακτον καρτερίαν οἱ παρήλικες, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά. Τὴν βλέπομεν καὶ εὐλογοῦμεν τὴν πηγὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέρρευσε.

Ὅταν ὅλη ἡ εἰκὼν τῆς Χώρας καὶ τοῦ Λαοῦ τῆς ζωντανεῦν μεγαλειωδῶς τὸ ἀποκαλυπτικὸν δράμα ποὺ εἶδεν ὁ Σολωμός. Ὅταν ὀλοκλήρον τὸ ἀνθρώπινον πλήρωμα τῆς γῆς αὐτῆς, ἀντρες, γυναῖκες, παιδιά καὶ γέροι, εἴμαστε ποτάμια, ποῖα μικρά, ποῖα μεγάλα, καὶ τρέχουμε ἀνάμεσα εἰς τόπους φωτεινοῦς, εἰς τόπους σκοτεινοῦς, σὲ λαγκάδια καὶ σὲ γκρεμοὺς καὶ φθάνουμε μαζὶ πρὸς τὴ θάλασσα, μὲ πολλὴν ὁρμὴ καὶ, μέσ' στὴ θάλασσα, γλυκά, βαστοῦνε τὰ νερά μας», ποῖος θὰ ἦτο τόσον ἀνάξιος νὰ μὴ κατανοηθῇ καὶ νὰ κυριευθῇ ἀπὸ δέος; Ποῖος θὰ ἦτο τόσον κενὸς καὶ τόσον τυφλός, ὥστε νὰ μὴ διαισθανθῇ ὅτι ὁ θάνατος τοῦ

Πρώτου μᾶς ἐδόθη ὡς νέον σημεῖον τῆς θείας ἀποφάσεως νὰ μεγαλύνῃ τὴν γῆν αὐτὴν καὶ τὸν Λαόν τῆς;

Ὁ Ἀρχηγός ἀπέθανεν. Ἡ θνητὴ σὰρξ τοῦ τιτανικοῦ Ἀγωνιστοῦ ἐκάμφθη καὶ ἔπαυσε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἔντασιν τοῦ πνεύματός Του. Ὅμως τὸ πνεῦμα ζῇ καὶ μένει καὶ μεταλαμπαδεύεται καὶ ἐμπνέει καὶ κραταιώνει τοὺς ἐπιζῶντας. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ὅπου ἀγρυπνεῖ ἕνας Βασιλεὺς τοῦ Ὁποίου αἱ πράξεις αὐτῶν τῶν ἡμερῶν μᾶς ἀπεκάλυψαν ὅχι τὸ βάθος τῆς συνέσεως—αὐτὸ μᾶς ἦτο πάντοτε γνωστὸν—ἀλλὰ τὸ βασιλικὸν θάρρος καὶ τὴν βασιλικὴν γενναιότητα εἰς τὴν ἀναδοχὴν τοῦ ἱστορικοῦ Του χρέους, ἕως τὴν τελευταίαν καλύβην, ἡ Χώρα ὑψώνει, τὰς ἡμέρας αὐτάς τῆς ὑπερηφάνου θλίψεως, τὴν ψυχὴν τῆς εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἐπάλξεως, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἔπεσε, πρῶτος μαχητῆς τῆς Ἑλλάδος, κορυφαῖος τῶν ἀγωνιστῶν τῆς καὶ τῶν ἡρώων τῆς, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Ἡ Ἑλλάς ἀγωνίζεται. Ἡ Ἑλλάς νικᾷ καὶ δὲν θὰ κουρασθῇ ν' ἀγωνίζεται καὶ νὰ νικᾷ μέχρι τέλους. Ἐως ὅτου τελειωθῇ ὁ θρίαμβος, τοῦ ὁποίου ζηλόφθονον τὸ θνητὸν πεπρωμένον ἡρνήθη εἰς τὸν Ἀρχηγὸν νὰ χαρῇ τὴν βεβαίαν ὀλοκλήρωσιν. Ὅμως δι' ἡμᾶς ἡ κατὰκτησις τῆς νίκης, χωρὶς νὰ παύῃ νὰ εἶναι τὸ ἄμεσον χρέος, δὲν ὀλοκληρῶναι τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἀρχηγοῦ.

Ὁ πόλεμος εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεπλάκη ἡ Ἑλλάς, ὁ πόλεμος τῆς ἀμύνης τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς, τὸν ὁποῖον ἡ φορὰ τῆς ἱστορίας ἠθέλησε συγχρόνως καὶ πόλεμον ὀλοκληρωτικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ἱερώτερος καὶ τιμιώτερος ἐξ ὅλων τῶν πολέμων ποὺ διεξήγαγε ποτὲ τὸ Ἔθνος, δὲν παύει, ὅπως κάθε πόλεμος, ν' ἀποτελῇ κολοσσιαῖον μὲν καὶ ἀποφασιστικὸν ἀλλὰ πάντοτε ἐπεισοδιακὸν γεγονός. Καὶ τὸ ἐπεισοδιακὸν αὐτὸ γεγονὸς παρενεβλήθη ἀπροόπτως, παρὰ τὴν ἰδικὴν μας καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ μας τὴν θέλησιν, εἰς ἕνα ἄλλον ἀγῶνα, ποὺ συνεχίζομεν ἐπὶ πέντε ἔτη ὑπὸ τὸ σῆμα τῆς Ἀυγουστιανῆς μεταβολῆς. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, εἰς τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν του, θὰ μᾶς ἐπαφέρῃ ἡ νικηφόρος εἰρήνη. Καὶ μόνον ὅταν μὲ τὴν εἰρήνην ἀχθῇ εἰς πέρας καὶ αὐτὸς ὁ ἀγῶν, τότε μόνον ἡ μορφή τοῦ ἀνδρὸς ποὺ τὸν ἐπεχείρησε θ' ἀποδοθῇ πλήρης καὶ τελειωμένη εἰς τὴν ἱστορίαν.

Μεταξὺ τῶν ἡγετικῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας ἀνέδειξεν ἡ νεωτέρα Ἑλλάς, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς δὲν ξεχωρίζει μόνον κατὰ τὴν ὁλκήν, τὴν πνοὴν καὶ τὴν δύναμιν. Ἡ φύσις καὶ ἡ ἀγαθὴ μοῖρα τοῦ Λαοῦ αὐτοῦ ἠθέλησαν νὰ συνενώσουν εἰς τὸν ἀνδρα, τὸν ὁποῖον σφ

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θυμάμαι ένα βράδυ πριν δυό χρόνια. Στη Λάρισα είχε συγκληθῇ ένα συνέδριο γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ προσκολλημένος στὴν δημοσιογραφικὴ ἀκολουθία του, συνώδευα τὸν πρωθυπουργό, ποὺ θὰ ἐκήρυσσε ὁ ἴδιος τὴν ἐναρξὶ του συνεδρίου.

Τὸ τραῖνο διέσχισε τὴν ἑκτασί τῆς Ἀττικῆς στὴν ἀρχή, γιὰ νὰ μῆν κατόπιν στὴν ἐριβώλακα Βοιωτίας μας, στὴν Θεσσαλία μὲ τὴν βαυριδερὴ γῆ, ποὺ γονιμοποιεῖ ὁ ἰδῶς τοῦ ἀγρότου. Ἦμουν ἀπὸ τοὺς λίγους προνομιούχους ποὺ βρίσκονταν στὸ πρωθυπουργικὸ διαμέρισμα καὶ εἶχα τὴν εὐκαιρία καὶ τὴν τύχη νὰ τὸν ἀκούω στὶς κουβέντες του ἐξῶ ἀπὸ κάθε ἐθιμοτυπία καὶ πολιτικὴ ἐπιφυλακτικότητα. Ἔτσι, ποὺ τὸν ἐβλέπα, ἔφερνα στὸ νοῦ μιά ἄλλη συνάντησί μου μαζί του πρὶν πολλὰ χρόνια, στὶς μαῦρες ἡμέρες τοῦ τέλους τοῦ 1922. Μοῦ εἶχε καὶ τότε κάνει ἐντόπῳ καὶ πάντα κατόπιν μοῦ ἔκανε ἐντόπῳ ἡ ὀρθολογιστικὴ του σκέψις. Γιὰ τὸν Ἰωάννη Μεταξά δὲν ὑπάρχουν τὰ χρονικά καὶ ἄλλα τεταγμένα ὄρια. Ἡ φωτεινὴ του ἀντίληψις ἀγκάλιαζε τὸ σύμπαν καὶ ἡ κρίσις του εἰσέδυε σὲ βάθος στὰ ὁποῖα δὲν εἶναι προνόμιο τῶν πολλῶν νὰ εἰσδύουν. Στὸ σπῆτι τοῦ τοῦ Νέου Φαλήρου, ποὺ μιλοῦσα μαζί του στὰ 1922, ἔβλεπα ἕναν ἄνθρω-

πο νὰ πονῇ ὡς τὰ κατάβασθαι τῆς ψυχῆς του γιὰ τὴ συμφορὰ τῆς Ἑλλάδος, νὰ ὑποφέρῃ, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴ συμφορὰ νὰ μὴν παύῃ νὰ πιστεῦνι στὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος κἀν κτῆμα του τὴν ἱστορία, ὅταν ξέρῃ κατάβασθαι τὴν φυλὴν στὴν ὁποία ἀνήκει καὶ ὅταν ἔχῃ ὀρθάνοικτους μπροστά του τοὺς ὀρίζοντες, τότε μπορεῖ νὰ βλέπῃ κι' ἐκεῖ ἀκόμη ποὺ οἱ ἄλλοι ἔχουν μπροστά τους μόνο σκοτάδια.

Ἔτσι καὶ τὴν ἡμέρα αὐτὴ ποὺ ταξιδεύαμε γιὰ τὴ Λάρισα τὸν ἀκούα νὰ μιλά γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, ποὺ τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια του. Κάτω ἀπὸ τὰ γυαλιὰ σπινθηροβόλουσε τὸ βλέμμα του, ποὺ ὅταν καρφωνόταν σ' ἕνα πρόσωπο, ἔλεγες πὼς ἀνέτεμε τὴν ψυχὴ. Σὲ κάθε σταθμό, χωρικοί, ἀγρότες, γυναῖκες, παιδιὰ ἐζητοῦσαν νὰ τὸν δοῦν, τὸν ἐξητῶνκραύναζαν καὶ πολλοὶ πληοῖζαν καὶ τοῦ φιλοῦσαν τὸ χέρι. Τὸν ἔβλεπα νὰ πηγαίνει στὸ παράθυρο τοῦ ὀχήματος, νὰ ρίχνῃ τὸ βλέμμα του στὰ πλήθη, νὰ χαμογελά τὸ ἀγαθώτερο μειδίαμα καὶ πάντα νὰ βρίσκῃ λόγους τέλειους, γεμάτους αἰσιοδοξία, βεβαιότητα γιὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου, γιὰ τὸν προορισμὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ φαινόταν ποιὸς εἶναι, ἐκεῖ ποὺ εἶχε κάνει τὸν ἐσώτερο ἄνθρωπο, ἦταν τὴν ἄλλ-

μέρα τὸ πρωῒ, ὅταν στοὺς διάφορους σταθμοὺς περίμεναν τὸν πρωθυπουργό καὶ ἀρχηγό τοὺς χιλιάδες Ἑλληνόπουλα. Κατέβαινε τότε στὸ σταθμό, ἐπλησίαζε τὰ παιδάκια, τὰ ἐχάιδευε καὶ τοὺς μιλοῦσε μὲ τὴν γλῶσσα ἐκείνη ποὺ μόνο ἕνας ἄνθρωπος ποὺ θεωρεῖ δικὰ του ὅλα τὰ παιδάκια τοῦ τόπου του ξέρεי νὰ μιλά. Τὸ βλέμμα του ἀστραφτε πάλι, πόση ὁμῶς γλυκύτητα δὲν ἀπέδιδε, ποῖα στοργικὴ συμπάθεια, ποῖα κατανόησι τῶν μικρῶν του φίλων. Τί περίεργο, ἀλήθεια, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὑπῆρξαν ἀληθινοὶ κυβερνήται λαῶν, ὑπῆρξαν πάντα καὶ μεγάλοι φίλοι τῶν παιδιῶν.

Ἴσως γιὰτὶ διατηροῦν στὴν ψυχὴ τους μίαν τρυφὴν ἀσπίδα ἀπλότητος καὶ γλυκύτητος.

Φαντάζομαι ὅτι ἡ ὥραιότερη ὥρα τῆς ζωῆς τοῦ Μεταξά στὸ ταξίδι αὐτὸ τῆς Λαρίσης ἦταν ὅταν σκύβοντας ἐχάιδεψε ἕνα παιδάκι στὰ μαλλιά καὶ τὸ ρώτησε:

— Τί εἶσαι σύ;

— Ἑλληνόπουλο, εἶπε ἐκεῖνο κοκκινίζοντας.

Τὸ μέλλον μιλοῦσε τὴν ὥρα ἐκείνη μὲ τὸ στόμα τοῦ μικροῦ ἡλιοψημένου Ἑλλήνου.

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελομάτης

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελομάτης
ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ἀγαπημένα μου Ἑλληνόπουλα,

Θὰ ἤθελα νὰ εὑρίσκα μίαν ἄλλη λέξι ἀπὸ τὴ γνωστὴ καὶ καθιερωμένη λέξι «ἀθανασία», γιὰ νὰ μπορέσω ν' ἀποδώσω τὴν ἔννοιαν ποὺ θέλω σήμερα νὰ σᾶς ἐκφράσω. Μὲ τὸ νὰ σᾶς πῶ ἀπλῶς ὅτι ὁ Ἀρχηγός μας δὲν ἀπέθανε, ἀλλὰ ζῇ καὶ θὰ ζῇ πάντα μέσα στὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ μέσα στὴν Ἑλληνικὴν Ψυχὴ — ἐνὸς ὅπου θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἱερὴ αὐτὴ Γῆ ποὺ πατοῦμε, ἐνὸς ὅπου θὰ ὑπάρχῃ ὁ Κόσμος, — αἰσθάνομαι πὼς διαπιστώνω βέβαια ἕνα γεγονός, ἀλλὰ δὲν ἐξωτερικεύω πιστὰ κι' ἀληθινὰ τὸν βαθύτερο παλμό, τὴν γνήσια ὑπόστασι τῶν αἰσθημάτων ποὺ πλημμυρίζουν τὴν καρδιά μας, τὴν καρδιά ὅλων τῶν Ἑλλήνων, τὴν καρδιά τῆς Ἑλλάδος.

Γι' αὐτὸ θὰ προσφύγω σὲ σᾶς τοὺς ἔβους καὶ θὰ σᾶς παραπέμψω στὴν ἴδια τὴν καρδιά σας, στὸν ἴδιο τὸν ἐσωτερικὸ σας κόσμο, γιὰ νὰ μπορέσετε νὰ νιώσετε ἀληθινὰ, νὰ ὀντε πραγματικὰ καὶ ζωντανὰ τὴν ὑπέροχον, τὴν πλατύτετη καὶ θεῖαν ἔννοιαν τῆς Ἀθανασίας, ποὺ ἔχει συνδυασθῇ, συνυφανθῇ καὶ συνταυτισθῇ μὲ τὴ μεγάλη, τὴ γιγάντια μορφή τοῦ Ἀρχηγοῦ μας.

Κυττάξετε μέσα σας: Μέσα στὰ ξυπνημένα, στὰ ὀλοζώνταναν νεῖατά ποὺ θ' ἀντικρύσετε, θὰ τὸν δῆτε Ἐκεῖνον. Μέσα στὴν καθαρὴ καὶ φρέσκια πνοὴ ποὺ θὰ συναντήσετε, θὰ αἰσθανθῆτε τὴ δική Του παρουσία. Τὸ ζεστὸ κι' ὀρμητικὸ αἷμα, ποὺ σφύζει μέσα στὶς φλέβες σας καὶ κάνει τὴν καρδιά σας νὰ κτυπᾷ δυνατὰ καὶ γενναῖα, δικὰ Του αἰμοσφαίρια ἔχει μέσα του, τὰ αἰμοσφαίρια τῆς ὑγείας

καὶ τῆς δλκῆς, ποὺ Ἐκεῖνος σᾶς ἔχει μεταγγίσει ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς δικῆς Του καρδιάς.

Κυττάξετε μέσα σας: Δικὴ του εἶναι ἡ Αἰσιοδοξία, ποὺ στερεώνει καὶ γιγαντώνει τὰ γερὰ σας στήθια. Δικὸς Του εἶναι ὁ Ἐνθουσιασμός, ποὺ ὀνώνει καὶ μεγαλώνει τὴν ἀγνὴ ψυχὴ σας. Δικὸ Του εἶναι τὸ Φῶς, ποὺ καταυγάζει καὶ λαμπρύνει τὴν καθαρὴν σας σκέψιν. Ἡ Ὄρμη, ποὺ καθοδηγεῖ τὰ βήματά σας ἢ Αὐτοθυσία, ποὺ ἐμπνέει τὶς πράξεις σας ἢ Πίστις, ποὺ θερμαίνει κι' ἐξαγνίζει τὰ αἰσθημάτων σας ὅ,τι ὀραῖο, ὀψηλὸ καὶ μεγάλο ὑπάρχει μέσα στὴν ὅλη δρᾶσί σας ὅλα, ὅλα εἶναι δικὰ Του. Δικὴ Του εἰμπνευσίς. Δικὸ Του δίδαγμα. Δικὸ Του παράδειγμα.

Κυττάξετε μέσα σας: Αὐτὸς ὁ νέος Ἐαυτός σας, ὁ ἀγνός, ὁ φωτεινός, ὁ ἀναγεννημένος, ὁ ἀναζωογονημένος, ὁ γερὸς, ὁ δυνατός αὐτὸς ὁ νέος Ἐαυτός σας, ποὺ ἀκτινοβολεῖ θερμότητα καὶ λάμψιν, σὰν μόλις τώρα νὰ ἔχῃ βγῇ ἀπὸ τὰ χέρια ἐνὸς νέου Δημιουργοῦ, εἶναι δικὸς Του. Γιὰτὶ εἶναι δικὸ Του ἔργο. Δικὸ Του δημιουργημα, καμωμένο «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Του». Δικὸ Του παιδί — «τὸ παιδί Του», ὅπως σᾶς ἀποκαλοῦσε πάντα μὲ ἀπερραντὴ στοργὴ καὶ βαθύτατη χαρὰ κι' ἱκανοποίησι.

Αὐτὸν λοιπὸν θὰ δῆτε μέσα σας, ἀγαπητὰ μου Ἑλληνόπουλα. Αὐτὸν θὰ αἰσθανθῆτε ν' ἀποτελῇ τὴ βαθύτερη ἐσωτερικὴ σας ὑπόστασι, τὴν ἀγνότερη οὐσία τῆς υπάρξεώς σας, τὰ πιὸ οὐσιαστικὰ καὶ γόνιμα στοιχεῖα τῆς ζωῆς σας. Αὐτὸν θὰ κρατήσετε μέσα σας σ' ὅλον σας τὸν βίον. Αὐτὸν θὰ μεταδώσετε σὰν Πνεῦμα, σὰν Ἰδέαν, σὰν Παράδειγμα, σὰν Θρόνον στὰ παιδιὰ σας καὶ στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν σας, σὲ γενεὲς γενεῶν, σ' ὅλες τὶς μέλλουσες γενεὲς ποὺ θ' ἀκολουθῇ ἡ μιά τὴν ἄλλη στὴν ἀτέλειωτη διαδοχὴ τῶν αἰώνων.

Καὶ νὰ! Αὐτὸ θὰ πῇ, παιδιὰ μου, Ἀθανασία. Θαυμάσιο, ὑπέροχο, θεῖο δῶρημα, ποὺ ὁ Ἰωάννης Μεταξάς, ὁ μέγας καὶ παντοεινός Ἀρχηγός μας, τὸ ἔχει ἀποκτήσει ὄχι μόνο μὲ τὸ μεγαλειώδες καὶ γιγάντιο ἔργο Του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀφάνταστα γενναῖαν κι' ἥρωικὴν προσφορὰ, ἀνάλωσι καὶ θυσίαν τῆς ὀραίας ζωῆς Του.

Μ' ἔθνικοὺς χαιρετισμοὺς
 Μελέης Νικολαΐδης

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΗΡΩΣ

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ

Ὁ μέγας ἐθνικός ἥρωας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπέθανεν. Ὁ θάνατός του ἀποτελεῖ σκληρόν κτύπημα τῆς μοίρας καὶ οὐδεὶς προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ ἐξήγησιν τῶν βουλῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ καθ' ἣν ὥραν ἀκριβῶς τὸ τεράστιον ἱστορικὸν ἔργον του ἤγγικε τὴν τελείωσίν του καὶ ἡ Ἑλλάς, στεφομένη ἤδη ἀπὸ δόξαν, τὸν ἐχρειάζετο διὰ νὰ βαδίσῃ πρὸς τὰς ὑγιεινέρας καὶ ὑψηλότερας ὁλοκληρώσεις τοῦ μακραίωνος βίου της. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἀπέθανε διότι εἶναι ἀνεξερεύνητοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου.

Πάντως δὲν εἶναι μετὰξὺ ἡμῶν. Ἐχάθη ἡ μεγάλη του μορφή. Μᾶς ἀπομένει ὅμως τὸ φῶς τῆς διανοίας του, τὸ ὁποῖον θὰ φωτίξῃ διαρκῶς τοὺς μεγάλους δρόμους πού αὐτὸς ἤνοιξεν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους καὶ τοὺς ὁποίους πιστοὶ θὰ ἀκολουθήσωμεν πάντοτε οἱ φίλοι του, οἱ συνεργαταὶ του, οἱ συνεχισταὶ του. Διότι οὐδέποτε τὸ ἔργον Ἑλλήνων πολιτικοῦ εἶχε τόσην πληρότητα, τόσην ἀσφάλειαν, τόσην ἀκρίβειαν, οὐδέποτε ἐπανάστασις ἔσχεν ὡς ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὡς ἀποτέλεσμα ἀντὶ τῆς ἀναστατώσεως τὴν τάξιν, ἀντὶ τοῦ ἐγκλήματος τὴν δικαιοσύνην, ἀντὶ τῆς νοσηρᾶς ρευστότητος τὴν ὑγιά εὐρυθμίαν, ἀντὶ τῶν πειραματισμῶν τὴν ἐσκεμμένην ἐφαρμογὴν μελετημένων ἀποφάσεων, ἀντὶ τῶν λόγων τὴν οὐσίαν, ἀντὶ τῆς τρεχούσης πολιτικῆς τὸν βαθὺν πατριωτικὸν σκοπὸν, ἀντὶ τῶν προσώπων τὸ ἔθνος. Ἀναμφισβητήτως ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ὑπῆρξεν ἡ πληρεστέρα πολιτικὴ μορφή τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας καὶ ἀναμφισβητήτως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τόσον ὁ ἐθνικός ὅσον καὶ ὁ ἠθικός βίος τῶν Ἑλλήνων ἤγγισε τὰ ὑψηλότερά του σημεῖα.

Καὶ τί δὲν κατῴρθωσεν ὁ δαϊμόνιος, ἀλλὰ τόσον σεμνός, τόσον πρὸς αὐτὸς πολιτικός! Ἀκόμη καὶ νὰ κάμνῃ πιστευτὸν, ὅταν ἦτο ἀνάγκη, ὅτι αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς ὡς παιδί καὶ δίκαιος ὡς πατριάρχης, ἦτο σκληρὸς καὶ τυραννικός ἀρχων...

Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἔργον του δὲν εἶχε τὴν πολυσύνθετον μορφήν τὴν ὁποίαν εἶχε, καὶ ἂν τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν ἐξεκίνει ἀπὸ τὰ βασικά μεγάλα ζητήματα καὶ δὲν κατέληγε πάντοτε καὶ εἰς τὰς μικροτέρας λεπτομερείας, ἐνὸς τεραστίου ἐθνικοῦ, πολιτειακοῦ, πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ προγράμματος, δύο καὶ μόνον ἀποτελέσματα τῆς ἐπαναστάσεώς του θὰ ἦσαν ἀρκετὰ διὰ νὰ τὸν καθιερώσουν ὀριστικῶς εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας ὡς μεγάλην πολιτικὴν μορφήν. Τὸ ἓνα ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι παρέλαβε τὴν Ἑλλάδα διχασμένην καὶ δυστυχῆ, ὡς συμβαίνει ἀτυχῶς συχνά εἰς τὴν ἱστορίαν μας, καὶ τὴν παραδίδει σήμερον ἠνωμένην καὶ εὐτυχῆ, τὸ ἄλλο, τὸ ἐπίσης μέγα καὶ δυσχερὲς ἀποτέλεσμα, ὅτι κατῴρθωσε πρῶτος καὶ μόνος αὐτὸς νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ἀντιθέσεως τῶν κοινωνικῶν τάξεων! Πράγματι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς εἶναι ὁ πρῶτος πολιτικός εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν ὅστις ἠθροαίωσεν ἓνα ἀστικόν, μοναρχικὸν καθεστῶς ἐπάνω εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν μαζῶν. Τὰς λαϊκὰς ἡμῶν μάζας ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἐνηργέτησε καὶ προήγαγεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, κατορθώσας οὕτω νὰ διατηρήσῃ καὶ προσαγάγῃ τὸ ἀστικὸν ἐλληνικὸν καθεστῶς δίδων εἰς τοῦτο σοσιαλιστικὸν περιεχόμενον. Διατί καὶ πῶς; Διότι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς μετὰ τῶν ἄλλων ἦτο καὶ ἕνας βαθὺς κοινωνικός φιλόσοφος. Καὶ ἂν εἰς τὴν θεωρίαν προσθέσετε τὸν μέγαν πρακτικὸν του νοῦν ἔχετε τὴν ἐξήγησιν. Ἰδοὺ ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀποκαλυφθῇ ὅτι ὁ ἀριστοκράτης τὴν καταγωγὴν, ὁ στρατιωτικὸς, ὁ μοναρχικός Ἰωάννης Μεταξᾶς ἦτο σοσιαλιστής. Ὡ! ὁποῖα συμπεράσματα, ὁποῖα σκέψεις, ὁποῖον διδάγμα δὲν μᾶς προσφέρει ἡ

φύσις, ὁ νοῦς, ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου!

Ἰδοὺ, λοιπόν, δύο πελώρια προγραμματικὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα τὸν καθιερώνουν ὡς μεγάλην πολιτικὴν μορφήν καὶ τοῦ ἐξασφαλίζουν αἰδίων τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην. Ἀλλὰ τὸ ἔργον του, τὸ ἠθικόν, ὁ ἄσλος τῆς νέας ἐθνικῆς μας ἀφυπνίσεως, τὸ τεράστιον σάλπισμα τῆς πίστεως εἰς τὸ ὁποῖον ἐσπευσαν πυκναὶ κατὰ πρῶτον αἱ λεγεῶνες τῆς νεολαίας μας καὶ κατόπιν βραδέως ἄλλ' ἀσφαλῶς ὅλαι αἱ τάξεις μας, ὅλαι αἱ ἡλικίαι, ὅλαι αἱ ψυχαί, ὅλα τὰ ἀναστήματα μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μέγας ἀρχηγὸς ἐνὸς μικροῦ κράτους ἐπέταξεν εἰς τὰ μούτρα μίας κραταιᾶς αὐτοκρατορίας τὸ «Μολὼν λαβέ» του, αὐτὸς ὁ πράγματι ὑπεράνθρωπος ἄσλος του εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὸν ἤνωσε βαθιά καὶ ὀριστικὰ μὲ τὴν ἐλληνικὴν ψυχὴν καὶ τὸν κατέστησε πραγματικὸν ἥρωα. Ἀλλὰ καὶ πέραν τούτου ἡ ἐθνικὴ ἔννοια τῆς ἀπαντήσεώς του κατὰ τὴν νύκτα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ὑπερβάλλει ἀκόμη καὶ τὴν ἐθνικὴν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ὁποία γενομένη εἰς τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔγινε κατέστησε παγκόσμιον τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ ὕψωσε τὴν Ἑλλάδα καὶ πάλιν μετὰ αἰῶνας ὡς πρότυπον καὶ ὡς σύμβολον μετὰξὺ τῶν ἐθνῶν.

Τώρα ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἀπέθανε. Τὸ ἔργον του καὶ ἡ μορφή του θὰ μελετῶνται ἐπὶ μακρόν.

Ἄν ἔξῃ ἀκόμη δύο ἢ τρία ἔτη, ὅπως ἐπίστευε καὶ ὅπως μᾶς ἐξεμυστηρεύετο συχνά, θὰ ἐτερμάτιζε τὸ ἔργον του καὶ θὰ τὸ παρέδιδεν ἀκέραιον. Μίαν ἐβδομάδα πρὸ τοῦ τελεσιγράφου καὶ ἐνῷ ἐπάλαιεν ἔτι διπλωματικῶς πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐπισκέφθη τὸν ὁμιλοῦντα εἰς τὰς 8 τὸ πρωτὶ. «Ἦλθα νὰ σοῦ πῶ κάτι. Νὰ τὸ κρατήσῃς μυστικῶς. Δὲν ἐτοιμάζω μόνον τὸν στρατὸν γιὰ τὸν πόλεμον. Θέλω ὅλα νὰ πηγαίνουν παράλληλα, διότι δὲν ἔχω πολὺν καιρὸν. Λοιπὸν αὐτὸ πού σὲ τυραννῇ ἀπὸ 2 ἔτων τὸ ἀπεφάσισα καὶ τὸ ἐτοίμασα. — «Ποιο, κύριε Πρόεδρε;» — «Τὸ νέον πολίτευμα! Ἐχω βρεῖ τὴν βάση. Θὰ ἴδῃς. Θὰ εἶναι ἓνας εὐλύγιτος, λογικὸς μηχανισμός. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ συντάξουμε χωρὶς φασαρίες καὶ συζητήσεις καὶ κατόπιν θὰ πάω στὸν Βασιλέα. Λοιπὸν, γι' αὐτὸ ἦλθα. Θὰ σοῦ δώσω τὸν σκελετὸν καὶ θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσῃς, νὰ ἀσχοληθῇς μὲ τὴν σύνταξιν του καὶ κατόπιν βλέπουμε μαζὶ». «Κύριε Πρόεδρε, ὅπως πάντα εἰς τὰς διαταγὰς σας!» Καὶ κατεβήκαμε στὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὴν Κηφισιά. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐξέσπασεν ἡ κρίσις, τὸ τελεσίγραφον τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, ὁ πόλεμος, ἡ νίκη, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀποθέωσις του. Τὸ νέον πολίτευμα θὰ περιμένῃ τὴν ὥραν του...

Χθὲς τὸ ἀπόγευμα, κάτω ἀπὸ ἓναν μολυβένιον οὐρανόν, τὴν ὥραν πού ἡ σορὸς τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ ἐφέρετο βραδέως πρὸς τὴν Μητρόπολιν, ἐξέσπα ὁ λαϊκὸς θρῆνος εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν. Οὐδέποτε «Τύραν» ἐθρηνήθη βαθύτερα ἀπὸ ἓναν ὁλόκληρον λαόν...

Ἐν τῷ μετὰξὺ συνεχίζεται ἡ ζωὴ τοῦ ἔθνους, καὶ πρὸ παντὸς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ πόλεμος. Γνωρίζομεν ποῖαν ὀδὸν θὰ προκαλέσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ὁ ἀδόκητος θάνατος τοῦ πρώτου Ἑλλήνος στρατιώτου. Ἀλλ' ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος Ἑλλήν στρατιώτης ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, ἡ μάχη, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βασιλέως, πρὸς τὸν ὁποῖον σήμερον στρέφεται ἡ μεγαλυτέρα παρὰ ποτὲ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἔθνους, συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχισθῇ ἀδιάπτωτος, πεισματώδης, λυσσαλέα μέχρι τῆς νίκης.

Ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀνοικτὸν τάφον τοῦ μεγάλου Ἑλλήνου, τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ, τοῦ μεγάλου φίλου, διδομεν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι δὲν θὰ προδώσωμεν τὰς ἰδέας του...

Ἀδελφοί, μὲ τὴν ἰδέαν: Ἰωάννης Μεταξᾶς, καὶ πάλιν θὰ νικῶμεν!

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ήταν ένα δόλοφτο πρωί της 12ης 'Απριλίου του 1871, όταν ο 'Ιωάννης Μεταξάς ήλθεν εις τόν κόσμον, εις τό Βαθύ της 'Ιθάκης. Είναι τό ίδιο μέρος, όπου ο

Ο 'Αρχηγός εις παιδικήν ηλικίαν με τούς γονείς του. (Αντίγραφον από οικογενειακόν πορτραίτο).

Όμηρος φαντάζεται τόν πολυμήχανον 'Οδυσσέα επιστρέφοντα θριαμβευτήν πλέον από τās τōσας μετά τόν Τρωϊκόν πόλεμον περιπετείας του. Κατά καλήν, δηλαδή, σύμπτωσιν, ο Μεταξάς ειχεν ιδή τās πρώτας ακτίνας του ήλιου όπου και ο ευφύστερος τών αρχόντων του αρχαίου 'Ελληνισμού.

Ήταν Κυριακή ή 12 'Απριλίου του 1871 και ήταν και ημέρα τών Βαίων. Από την εκκλησία επέστρεφαν μερικοί συγγενείς.

— Βάλτε του και λίγα βάρια σάν τόν Μεσσία, είπε θυμόσοφα ένας συγγενής από τούς Παζούς.

Έτσι εγεννήθη ο τώσον γιγαντιαίαν δράσιν αναπτύξας οδηγός του έθνους. Έκ πατρός Κεφαλληνός, μητρός Ρουμελιώτισσας, εις την πατρίδα του 'Οδυσσέως. Η μάμη του κατήγετο από την Μακεδονίαν και συγκεκριμένως από τὰ ήρωϊκά Γρεβενά, πρὸς τὰ όποια μετά ένα και πλέον αιώνα έπορεύθησαν εισβάλλουσαι αι όρδαι του ψευδοκίσαρος της Ρώμης Μουσσολίνι και πρωθυπουργόντος εις την 'Ελλάδα του έγγονού της. Η καλή Μακεδόνισσα, μαζί με την οικογένειάν της είχε καταφύγει εις Κεφαλληνίαν, φεύγουσα την τιμωρίαν, διότι ειχεν έκδηλώσει συμμετοχήν εις την 'Επανάστασιν 21. Η οικογένεια Μεταξά εμφανίζεται εις Κεφαλληνίαν κατά τό 1453, όλίγους μήνας μετά την άλωσιν της Κωνσταντινουπόλεως. Από του 1081 σημειούται εις την Ιστορίαν μοναχός υπό τό έπωνυμιον Μεταξάς, όστις διαπρέπει εις τό Βυζάντιον, φαίνεται δέ ότι από συγγενείς του μοναχού τούτου προέρχεται ο Μάρκος 'Αντώνιος Μεταξάς, ο έγκατασταθείς εις Κεφαλληνίαν, έξ ου και ή σημερινή μεγάλη οικογένεια Μεταξάδων με τās πολλαπλάς διακλαδώσεις.

Έκτοτε ή οικογένεια έχει να επιδείξη πλείστους δούς

γόνους της, αναλωθέντας εις τούς ύπέρ του 'Εθνους αγώνας της.

Ένας Μεταξάς, ο Μαρίνος, στραγγαλίζεται από τούς Βενετούς, τούς 'Ιταλούς δηλαδή, στην Φούρκα και ένας άλλος, ο Καίσαρ Μεταξάς, τυφεκίζεται πάλιν από τούς ίδιους, ό,τι ύψώνει την κεφαλήν κατά της τυρανίας. Με διασταύρωσιν, λοιπόν, αιμάτων όλων τών έλληνικῶν περιοχών, με παραδόσεις οικογενειακάς τώσον πλούσιās, ένεσάρκων, δύναται να λεχθῇ, τόν τύπον του 'Ελληνος μαχητού, του εκ «καταγωγής» έχθροῦ τών 'Ιταλών.

Από της παιδικής ηλικίας του φανερώνει όλην του την ιδιοφυϊαν. Πρώτος εις τὰ σχολεία της έγκυκλίου παιδείας και πρώτος άργότερον εις την Σχολήν τών Εϋελπίδων. Διαβάζει επί πλέον, δι. του τύχη, θέλει να τὰ μάθῃ όλα. Και Ιστορίαν και γεωγραφίαν και μαθηματικά και μουσικήν.

Δέν του λείπει επίσης τό λεπτόν σατυρικόν πνεύμα, τό έπανησιακόν χιούμορ, πού, όπως ο ίδιος έλεγε, τό είχε κληρονομήσει από τούς φίλους μας Βοεταννούς, όταν αυτοί ειχαν υπό την κατοχήν των την 'Επτάνησον.

Η ένημερότης του εις όλα, τό πηγαϊόν χιούμορ του, μαζί με τās άτελειώτους αναλαμπάς τών ζωηρών του ματιών, τόν καθιστούσαν συνομιλητήν άληθινά γοητευτικόν. Με μεδίαμα έλάμβανε και άνεκοίνωνε τās σοβαρώτερας τών αποφάσεων.

Άριστοϋχος της Σχολής τών Εϋελπίδων, έξέρχεται άνωπολογαγός κατά τό 1890. Υποθόσκει τότε τό όνειρον εις τόν 'Ελληνικόν Λαόν της πληρεστέρας άποκαταστάσεως του 'Εθνους εις τὰ Ιστορικά του δικαιώματα και δύναται να λεχθῇ ότι ο 'Ιωάννης Μεταξάς μετέσχεν εις όλας τās φάσεις της προσπάθειας πρὸς πραγματοποίησιν αυτού του όνειρου.

Μετέχει και εις αυτόν τόν άτυχή πόλεμον του 1897, άλλ' έκτιμώνται και μέσα εις την άτυχίαν εκείνην αι άρεταί του. Άποστέλλεται διά τούτο εις την Πολεμικήν 'Ακαδημίαν του Βερολίνου, από την όποιαν άποφοιτᾷ με καταπληκτικούς τίτλους, και επανέρχεται εις την 'Ελλάδα διά να συνεχίσῃ την σταδιοδρομίαν του. Η επανάστασις του Γουδι τόν εόρισκε εις τόν βαθμόν του λοχαγού. Μετ' αυτήν ο 'Αρχηγός τών Φιλελευθέρων τόν προσλαμβάνει ως ύπασπιστήν του, διακρίνας τὰ προσόντα του και τόν χρησιμοποιεί άργότερον εις τό έπιτελεϊόν τών Ιστορικῶν Βαλκανικῶν πολέμων. Κατά πρότασιν του προάγεται ο 'Ιωάννης Μεταξάς εις τούς ανώτερους βαθμούς της στρατιωτικής Ιεραρχίας, χρησιμοποιηθείς προηγουμένως και διά την σύναψιν της μετά της Βουλγα-

Ο 'Αρχηγός μετά της κ. Αέλας Ι. Μεταξά την εποχήν που ήτο λοχαγός τών 'Επιτελών (Αντίγραφον από φωτογραφίαν της εποχής).

ρίας στρατιωτικής συμφωνίας. Ακολουθεί επίσης τόν 'Ελ. Βενιζέλον εις Λονδίνον διά την σύναψιν της ειρήνης με την ήττηθείσαν τότε Τουρκίαν και κατά τό 1913 χρησιμοποιείται ως στρατιωτικός πληρεξούσιος διά την σύναψιν της 'Ελλην - Σερβικής στρατιωτικής συμμαχίας.

Επέρχεται όμως ο Εϋρωπαϊκός πόλεμος και ο επάρατος έθνικός διχασμός. Ο Μεταξάς είναι τότε αρχηγός του 'Επιτελείου του 'Εθνικού Στρατού, διαφωνεί δέ με τόν Βενιζέλον διά την εκστρατείαν τών Δαρδανελίων.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

9ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Ευαγγέλιον (Λουκά ιη' 10-14)

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἀδικοὶ, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤβηλεν ὁρᾶν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων ὁ Θεός, Ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὧν ἑαυτὸν ταπεινώσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψώσεται.

Ἀπόστολος (πρὸς Τιμόθεον Β' γ' 10-15)

Τέκνον Τιμόθεε, σὺ παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἔρυσσεν ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὖσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστάθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρῆστου τὰ ἱερὰ γράμματα εἰδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Ἐκτοτε οἱ δρόμοι τῶν ἐχωρίσθησαν καὶ ἡ ἐξιστόρησις τῶν αἰτίων τῆς διαφωνίας τῶν ὑπάρχει εἰς τὰς ἀνταλλαγὰς μετὰ τῆς ἀνοικτᾶς ἐπιστολᾶς τῶν δύο ἀνδρῶν, αἱ ὁποῖαι διαφωτίζουν τὸν ἀναγνώστην διὰ τὰ γεγενημένα τῆς κρίσεως ἐκείνης ἐποχῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐξορισθεὶς κατὰ τὴν ἐποχὴν 1917-20, μετὰ τὴν ὁποτυχίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Νοεμβρίου καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀσπληνίστου Βασιλέως Κωνσταντίνου εἰς Ἑλλάδα, ὁ Ἰω. Μεταξᾶς ἀνακαλεῖται καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐνεργὸν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ τῇ αἰτήσῃ του μετ' ὀλίγον ἀποστρατεύεται μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου. Ἐχει ἀντιρρήσεις διὰ τὸν Μικρασιατικὸν πόλεμον καὶ νέοι ὀρίζοντες δράσεως τὸν ἐλκύουν. Ἐκλέγει καὶ εἰσερχεται ὀριστικῶς εἰς τὸ στάδιον τῆς πολιτικῆς. Ὅταν δικαιουμένων τῶν ἀπόψεών του ἐπέρχεται ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ 1922, χρίεται καὶ ἐπιδοκιμάζεται ἀπὸ τὴν διαφωνήσαν πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐκείνην λαϊκὴν μερίδα ἀρχηγός της.

Τὸ κόμμα του εὐτυχεῖ κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν πρὸ τοῦ λαοῦ. Συγκεντρώνει πλέον τῶν 50 βουλευτῶν καὶ εἶναι τὸ 3ον ἀριθμητικῶς κόμμα εἰς τὴν Βουλὴν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμφάνισις του εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ρήτορος καὶ νομοθετικοῦ συντελεστοῦ προκαλεῖ ζωηράν ἐκπληξίν. Ἐχει εὐφράδειαν καὶ τόσῃ διαύγειαν σκέψεως καὶ θετικότητι ἐπαχειρημάτων, ὥστε τὸν ἀκούουν μετὰ προφανή εὐχαρίστησιν. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς συντόμου κοινοβουλευτικῆς του ζωῆς—δὲν διήρκεσε πέραν τῶν δύο ἐτῶν—μετέσχε τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ὡς ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας, θέσας τὰς βάσεις, σὺν τοῖς ἄλλοις, τοῦ εὐρυτάτου ὁδικοῦ δικτύου, τοῦ ὁποίου τόσον κατεδείχθη ἡ χρησιμότης καὶ εἰς καιροὺς καλοὺς καὶ ἰδιαίτητα τῶρα κατὰ τὸν πόλεμον. Ἡ περίοδος ἐκείνη τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοὺς τόσους προγενεστέρους κλυδωνισμοὺς τοῦ ἔθνικοῦ σκάφους ὑπῆρξεν ἢ μάλλον ἀξιοσημείωτος εἰρηνικὴ περίοδος τῆς χώρας. Προκηρυχθεισῶν νέων ἐκλογῶν, κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1928, δὲλα τὰ πρὸς τοὺς Φιλελευθέρους ἀντίπαλα κόμματα ἠττήθησαν. Τὴν ἰδίαν τύχην εἶχε καὶ ὁ Ἰω. Μεταξᾶς, μὴ ἐπανεκλεγείς βουλευτής, γεγονός ὅπερ εἶχε τεραστίαν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν καὶ τὸν ἤγαγεν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀποχωρήσεώς του ἐκ τῆς πολιτικῆς. Μεταπειθεὶς ἀργότερον, ἐπανεξελέγη τὸ 1932 βουλευτής, ἀναλαβὼν ἐπὶ μικρὸν διάστημα τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτε-

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Εἰς τὴν ἀνω περικτυπὴν τῆς Β' πρὸς τὸν Τιμόθεον ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὁ μεγαλύτερος τῶν Ἀποστόλων ὑπενθυμίζει πρὸς τὸν Τιμόθεον ὅτι αὐτὸς καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον πρέπει νὰ τὸν γνωρίζῃ. Διότι ὁ Τιμόθεος ἐπὶ πολὺ χρόνον τὸν εἶχε παρακολουθήσει καὶ ἐγνώριζε διὰ τὰ παθήματα καὶ τοὺς διωγμοὺς τοῦ ἐδουλοῦσθε διαδίδοντος τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῶν ἐγνώριζε διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου ὅσον κατένας ἄλλος. Τώρα λοιπὸν τοῦ ἐμῖνε μόνος στήν Ἐφεσον ὡς ἐπίσκοπος τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τοῦ λέγει στήν ἐπιστολήν του ὁ Παῦλος ὅτι ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ὁρμηλὸν καὶ βαρὺ ἔργο ποδ ἀνάλαβε. Γὰρ νὰ τὸν ἐμμενῇ δὲ περισσότερον τοῦ ὑπενθυμίζει τὰ δικὰ του παθήματα.

Καὶ «καθὼς ὅμως Χριστιανὸς λαμβάνοντας ὅτι» εἶναι τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν τοῦ Παύλου πρὸς τὸν Τιμόθεον, πρέπει ἔχοντας γιὰ ὑπόδειγμα τοὺς ἀπείρους ἐκλεκτοὺς τοῦ Θεοῦ καὶ μελετώντας μετὰ προσοχῇ τὰ διδάγματα τοὺς δὲ ἀντιμετωπίζῃ μετὰ πίστι διόκληρη στήν ἀγίαν μας Ἐκκλησίαν καθὼς ἐμπόδιον τοῦ παρουσιάζεσθαι.

Στὴν περικτυπὴν τοῦ αὐτοῦ μὲς λέγει ἔτισης ὁ Παῦλος ὅτι σὴν ζωῇ μας πῶθον νὰ ἴδωμε ἀνθρώπους ἀσεβεῖς καὶ ἀδίκους νὰ προσδεύουν καὶ νὰ εὐμενῶν, ἐνῷ ἀντίθετα οἱ εὐσεβεῖς νὰ καταδιώκονται καὶ νὰ δυστυχοῦν. Ἀλλὰ τόσον ἡ εὐμενία τῶν ἀδίκων ὅσον καὶ ἡ δυστυχία τῶν δικαίων δὲν εἶναι παρά φαινόμενη. Γι' αὐτὸ δὲ ἀκριβῶς ὁ Παῦλος τονίζει ὅτι ἐπονηροὶ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον. Ἀκριβῶς λέγει ὅτι ἡ προκοπὴ καὶ ἡ εὐμενία τῶν ἀνθρώπων τῆς αἰματίας θὰ ἀποδοῦν πρὸς ζημίαν καὶ καταστροφὴν τῶν. Διότι ἀσεβῶς μὴ μὲς θὰ ἐκπύσῃ πᾶν τὸ κεφάλι τοῦς ἡ δικαία ὁρμή καὶ τιμωρία τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ τοὺς ταπεινώσῃ. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ζηλεύωμε τὴν φαινόμενην εὐμενίαν καὶ εὐτυχίαν οὐτε τὰ μεγαλεῖα καὶ τὴς ἀπολαύσεως τοὺς. Ἀκριβῶς μετὰ αὐτὰ προσηγορεύεται ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ καταδίκη τοὺς. Τέτοια προκοπὴ καὶ τέτοια πρόσδος ὡς μὲς λείπῃ. Χίλις φορές εἶναι προτιμότερον νὰ περάσωμε τὴν ζωὴν μας πτωχοὶ καὶ περιφρονημένοι, ἀλλὰ πιστοὶ καὶ ἀφοσιωμένοι σὸν Θεὸν καὶ νὰ γίνωμε μεγάλοι καὶ ἑακουστοὶ περιφρονώντας τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημα τοῦ.

ρικῶν. Ἐπίσης ἐ χρημάτισεν ὑπουργὸς ἀνευ γαστροφυλακίου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ κινήματος τοῦ 1935.

Ἐπηκολούθησαν ἔκτοτε τὰ γνωστὰ εἰς ὅλους γεγενημένα, τὰ ὁποῖα, φθίνοντος τοῦ 1935, ἤγαγον εἰς τὴν παλιννόρθωσιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὅπερ τῆς ὁποίας πρώτος αὐτὸς ἠγωνίσθη. Τότε ἐπανήλθε ραυκαλεώτερος εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν τοῦ τόπου. Ἀρχικῶς μὲν ὡς ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς σχηματισθείσης ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως σιμυλιωτικῆς Κυβερνήσεως ἐμμενῇ, ἀργότερον δὲ ὡς πρωθυπουργός κοινῆς ἐμπιστοσύνης τῶν κοινοβουλευτικῶν κομμάτων καὶ τέλος ὡς δημιουργὸς τῆς καταστάσεως τῆς 4ης Αὐγούστου.

Κορυφῶσιν τῆς πολιτικῆς του σταδιοδρομίας ἀπέτελεσεν ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔλαβε μετὰ τὸ Ἰταλικόν, Ἰτχμὸν τελεσίγραφον τῆς νυκτὸς τῆς 27ης πρὸς τὴν 28ην Ὀκτωβρίου.

Τὸ ἱστορικόν του «δχ» πρὸς τὸν ἀνεκδιήγητον ἐκπρόσωπον τοῦ ἀρχαριστοῦ τῆς Ρώμης ἐνεκολλήθη καὶ ἐπεδοκίμασεν ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς μετὰ τὰ μαχόμενα παιδιὰ του, τὸ αἷμά του καὶ τὴν ψυχὴν του.

Τὸ Ἐπιτελεῖον τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων. Πρῶτος δεξιὰ ὁ Ἀρχηγός.

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

‘Από βραδύς είχα φθάσει με θλιμμένο πρόσωπο στο σπίτι μου! ‘Ανεπάντητα, δολωδιόλου, πληροφορήθηκα πώς ο ‘Αρχηγός, βαριά άρρωστος, χαροπάλευε και πώς ζήτημα ήταν, αν θα ζημερωνόταν ζωντανός...

— Θαύμα, μου είπε κάποιος, μπορεί να τον σώσει!...

Στο σπίτι μου γύρισα θλιμμένος. Με κατάλασαν όλοι και μου ζήτησαν εξηγήσεις.

Καμώθηκα να γελάσω, μά δεν τα κατάφερα... και στο τέλος βεβαίωσα τη γυναίκα μου για του ‘Αρχηγού την άρρώστεια!... Με άνοιχτο έμεινε το στόμα!

Πρωί-πρωί έφυγα!... ‘Ετσι δεν βρέθηκα στο σπίτι να δω τον σπαραγμό της κόρης μου, της μικρής Κυθέλης, που μόλις έμαθε το θάνατο του ‘Αρχηγού, λίγο έπειτα από την αναχώρησή μου για το γραφείο, έπεσε κάτω κι άρχισε να χτυπιέται και να ξεφωνίζει... Τά δάκρυά της έτρεχαν ποτάμι...

‘Η μαμά της, που κι αυτή έκλαιε με λυγμούς, προσπάθησε να συγκρατηθεί για να παρηγορήσει αυτό το παιδί, το κοριτσάκι των 7 ετών, που πραγματικά βρισκόταν σε μία κατάσταση άξιοθρήνητη.

Άργησε να συνέλθει. Τήν έπιασε ένα είδος νευρικής ταραχής...

Το βράδυ που γύρισα στο σπίτι είχε βέβαια συνέλθει, μά με υποδέχτηκε με γεμισμένα τα μάτια δάκρυα.

— Τι είναι αυτό που πάθαμε μπαμπά;... κατάφερε να ρωτήσει και ξανάκλαψε.

Συγκράτησα με κόπο και τα δικά μου τα δάκρυα. Και όταν από την μαμά της πληροφορήθηκα τις πρωινές σκηνές, τη ρώτησα γι’ αυτές:

— Γιατί λυπήθηκες τόσο πολύ;

Με τα μεγάλα και έκφραστικά μαύρα μάτια της με κύτταξε σαν ξαφνιασμένη...

— Γιατί λυπήθηκα; ‘Ο Μεταξάς δεν ήταν ‘Αρχηγός μας; Νά γι’ αυτό έκλαιγα!... Δεν θα έκλαιγα το ίδιο αν πέθαινες κι εσύ;

Τόν αγαπούσα κι’ αυτόν όσο και σένα!

— Μήπως φοβήθηκες για τους ‘Ιταλούς;

‘Η μικρή χαμογέλασε με

ταν το τελευταίο που θα μπορούσε να μου περάσει από το μυαλό...

— Τότε;

— Μά σου είπα μπαμπά,

κάποια δόσι περιφρονήσεως γι’ αυτούς!

— Τους ‘Ιταλούς, μου λέει, δεν τους φοβάμαι!... Αυτούς τους νικάμε κι’ εμείς και οι ‘Αγγλοι!... ‘Η,

πώς δεν καταλαβαίνεις;...

Λυπήθηκα γιατί πέθανε ο ‘Αρχηγός... Νά τώρα δεν έχουμε ‘Αρχηγό!

‘Ομολογώ πώς αυτό το περιστατικό με έκαμε πε-

ρήφανο για την κόρη μου! Πρέπει να ομολογήσω πώς ποτέ δεν της έκαμα ιδιαίτερη, ως πούμε, προπαγάνδα, για την 4η Λύγούστου και τον Αρχηγό, παρά μόνο στις κουβέντες των μεγάλων, που μιλούσαμε, για το έργο του ‘Ιωάννη Μεταξά, άκουγε κάποτε κάποτε και κείνη, χωρίς, μάλιστα, τις περισσότερες φορές να φαίνεται πως μάς παρακολουθεί... Και ομολογώ πώς πίστεψα πώς θα ήταν κάτι το εξαιρετικό!...

Ένα παιδί 7 χρόνων να παίρνει επί πόνου το θάνατο του Πρωθυπουργού είναι κάτι. Και όμως... Δεν ήταν το μοναδικό παράδειγμα. ‘Όλα τα παιδιά της Ελλάδος, όπως κατάφερα να εξακριβώσω, μικρά και μεγάλα, έτσι υποδέχτηκαν την ξαφνική είδηση. Δραματικές σκηνές υποδέχθηκαν τη θλιβερή είδηση την απόφράδα εκείνη μέρα της 29 ‘Ιανουαρίου. Παιδιά μεγάλα και μικρά, βρέφη και νήπια, αναλύθηκαν σε κοπιτούς και σε θρήνους! Μέσα στις ψυχές των μεγάλων είχε δημιουργηθεί το δράμα, που το έπαιζαν τα αίσθηματά και οι σκέψεις. Και δίπλα σ’ αυτά, τα παιδιά έπείνεσαν τη παλλαϊκή θλίψη με την τραγωδία τους, που μόνον τα αίσθηματά ήταν οι πρωταγωνιστές...

‘Ο ‘Ιωάννης Μεταξάς έπεβλήθη. ‘Ηταν ο μοναδικός ίσως πολιτικός της ‘Ελλάδος που δεν έφθάρη στην έξουσία. Είναι ο μόνος ίσως στην παγκόσμια ιστορία, που ασκώντας την έξουσία κατάφερε να επιβληθεί και ν’ αγαπηθεί από τον κόσμο, και ιδιαίτερα να υπή στην παιδική ψυχή. Κάποιος μεγάλος ‘Ελλην πολιτικός είπε κάποτε σε μία του περιοδεία:

«Όταν βλέπεις τα παιδιά να τρέχουν πίσω από ένα πολιτικό, πρέπει να είσαι βέβαιος ότι ο πολιτικός αυτός έχει επιτύχει... ‘Η αγάπη των παιδιών είναι το μέτρο της επιτυχίας». Και δεν είχε καθόλου άδικο. ‘Ετσι είναι. ‘Ο Μεταξάς κατάφερε να αγαπηθεί από τα παιδιά. ‘Ισως γιατί κατάφερε να τους δείξη το δρόμο τους.

‘Αγγ. Μεταξάς

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

‘Ο υποφαινόμενος Ι. Π. Μεταξάς διαθέτω τα της περιουσίας μου ως εξής: ‘Εγκαθιστώ κληρονόμους μου την σύζυγόν μου Λέλαν (‘Ελένην) το γένος Κ. Χατζηιωάννου και τα τέκνα μου Λουλού (Λουκίαν) σύζυγον Γ. Μαντζούφα και Νανάν (‘Ιωάνναν) σύζυγον Εύγ. Φωκά. Και εις μὲν την σύζυγόν μου αφήνω την επικαρπίαν ἐφ’ ὅρου ζωῆς της ὁλοκλήρου της περιουσίας μου. Εἰς δὲ τὰ τέκνα μου αφήνω την κυριότητα κατ’ ἴσα μερίδια της περιουσίας μου ἢν θὰ παραλάβωσι μετὰ τὸν θάνατον της επικαρπωτρίας γεννητρίας των. Κληροδοτῶ εἰς τὴν ‘Εθνικὴν Νεολαίαν ὁλόκληρον τὴν βιβλιοθήκην μου, ἀφοῦ ἐκ ταύτης λάβωσιν ἡ σύζυγός μου, τὰ τέκνα μου ὡς καὶ οἱ γαμβροὶ μου ὅσα βιβλία θέλωσι πρὸς ἀνάμνησιν.

‘Εν Κηφισίᾳ 6 ‘Ιουνίου 1940.

Ι. Π. ΜΕΤΑΞΑΣ

Και τώρα... σ'αν αλλοίε...

"Ανοίξε την πόρτα και ώρμησε μέσα.
— Γιαγιάκα... δές με... πώς σου φαίνομαι;

Και τὰ μάτια του πετούσαν φλόγες από τη χαρά.

Η γρηούλα ανασήκωσε το κεφάλι της.

Ένα χαμόγελο φώτισε για μιὰ στιγμή τὸ αὐλακωμένο ἀπ' τὰ χρόνια πρόσωπό της. Μὰ ἀμέσως τὸ χαμόγελο ἔσβησε. Καὶ τὰ ἄτονα ρυτιδιασμένα ματάκια της θόλωσαν.

— Τόπες καὶ τόκανες... Σ'αν τὸν ἄλλον καὶ σύ...

— Ναί... σ'αν τὸν γυιό σου, γιαγιά... Ἐκεῖνος ἦρθε ἀπ' τὴν Ἀφρική γιὰ τὴν Πατρίδα... Κι' ἐγὼ ποὺ ἤμουν ἐδῶ, ἤθελες νὰ μὴ τὸν μιμηθῶ;

Ἐκανε λίγα βήματα καὶ στάθηκε μπρὸς στὴ ντουλάπα. Στὸ πελώριο κρύσταλλο καθρεφτίστηκε ἡ σιλουέτα του γερὴ, καλοδεμένη, σ'αν πρὸ ἀντρίκια, θαρρεῖς, μέσ' στὴν δλοκαίνουρ-για στολή τοῦ Ἑλληνα στρατιώτη.

Ὁ Πᾶνος ἐπιθεώρησε τὴν ἐμφάνισί του. Ἐδῶ ἡ γκέττα ἔφευγε λίγο. Κι' ἡ ἀρβύλα ἤθελε γυάλισμα...

Σήκωσε τὸ χέρι του κι' ἔφερε τὴν παλάμη του μ' ἐνωμένα τὰ δάχτυλα πρὸς τὸ κεφάλι, σὰ γιὰ νὰ χαιρετίσῃ.

Στράφηκε πρὸς τὰ πίσω καὶ ρώτησε τὴ γρηούλα ποὺ τὸν παρακολουθοῦσε ἀπ' τὴν πολυθρόνα της. μ' ἕνα βλέμμα ὕψος, μὰ τόσο- τόσο τρυφερό.

— Μοὺ πᾶν τὰ στρατιωτικά, γιαγιά;
— Ἀν σοὺ πᾶν, γιόκα μου... Εἰσαι λεβέντης.

Ὁ Πᾶνος πλησίασε στὴν πολυθρόνα καὶ κάθησε χάμω πλάι στὰ πόδια τῆς γιαγιάς του.

— Μίλα μου γιὰ τὸν μπαμπά, γιαγιά...

Κι' ἡ γρηούλα ἄρχισε μὲ τὴν ἀργή, μακρόσυρτη φωνούλα της:

— Σ'αν ἑσένα καὶ κείνος... μόλις κηρύχθηκε ὁ πόλεμος, φαγώθηκε νὰ πάη ἔθελοντῆς. Στὶς δεκαπέντε μέρες ποὺ μεσολάβησαν ὥσπου νὰ βροῦμε καράβι νάρθουμε ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, τὸ μόνο του θέμα συζητήσεως, ὁ μόνος του πόθος ἦταν αὐτός: Νὰ βάλῃ τὸ χακί!... Ἀ... πὼς θυμοῦμαι τὴν τρελλή του χαρά, σ'αν ἀγναντέψαμε, βαθιά ἀπ' τὸ Σαρωνικό, ἕνα-ἕνα τὰ βουνά τῆς Ἀττικῆς... Τραγούδαγε, χοροπήδαγε καὶ ἦταν τόσο ἀσυγκράτητος ὁ ἐνθουσιασμός του, ποὺ δὲν ἐδίσταζε καὶ μένα νὰ παρασύρῃ στὰ τρελλὰ χοροπήδημά του. Καὶ φτάσαμε στὴν Ἀθήνα. Τότε πιά, ποὺ νὰ κρατηθῇ. Ἴσα ποὺ μὲ πήγε στὸ ξενοδογεῖο καὶ ἀμέσως ἔφυγε νὰ πάη νὰ παρουσιασθῇ... Τὸν ξαναεῖδα ντυμένον στὸ χακί...

Ἡ γρηούλα στέκεται. Σκουπίζει ἕνα δάκρυ ποῦχει χωθῇ σὲ μιὰ βαθειὰ ρυτίδα.

— Ἦταν ὠραῖος, γιαγιά;
— Σ'αν καὶ σένα, γιόκα μου... ἀπαράλλαχτος.

Τὸ νεανικὸ κεφάλι γέρνει πάνω στὰ γέρικα γόνατα καὶ ὁ νιὸς μὲ μισό-κλειστά τὰ μάτια παρακολουθεῖ τῆς

γιαγιάς τὸ ὠραῖο — τὸ ὠραιότερο ἀπ' ὅσα τοῦχε πῆ, — τὸ τελευταῖο παραμῦθι.

— 12, 13, 14, δὲν τὸν εἶδα παρά ἑλάχιστα. Ἐρχόνταν κλεφτὰ μιὰ-δυὸ μέρες γιὰ νὰ μοῦ πῇ τίς αὐτοθυοίες, τοὺς ἡρωισμούς, τίς ἐποποιίες τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καὶ χανόταν πάλι ἀφοῦ ἀδειάζε πρῶτα τὸ ντουλάπι ἀπ' ὅσα γλυκὰ εἶχε... καὶ μένα τὴν καρδιά μου ἀπ' ὅλες μου τίς εὐχές. Ἐφευγε μὲ παραφορτωμένο τὸ δισάκκι φαγώσιμα καὶ λιχουδιές, δροσερός, ζωηρός, κεφᾶτος, ὅπως ἦταν τὴν πρώτη μέρα. Τὸν Μάρτη τοῦ 14...

Ὁ Πᾶνος μισανοίγει τὰ μάτια, παίρνει τὸ χέρι τῆς γιαγιάς καὶ τὸ φέρνει εὐλαβικά στὰ χεῖλη.

— Ναί... ἔρω, γιαγιάκα... Πληγώθηκε... Προχώρει...

Ἐνας μικροῦτσικος λυγμός καὶ μετὰ:

— Τὸν πήγαν στὸ Νοσοκομεῖο Πατρῶν... Τόμαθα... Ἐτρεξα νὰ τὸν δῶ... Ἦταν βυθισμένος σὲ λάθαρνο καὶ παραμιλοῦσε... «Σαραντάπορο, Μπιζάνι, Ἀλεξάνδρεια... μαμά... μαμά μου...» Καὶ σηκώνονταν ψηλὰ γιὰ νὰ ξαναπέσῃ σὲ λίγο ἀποκαμιωμένος. Πλάι του μιὰ Ἀδελφὴ τοῦ Ἑλέους, ψηλὴ καὶ λιγερή, μέσ' στὴν κόπασπρη φορεσιά της, μὲ μορφὴ ἀγγελικὴ τὸν παραστέκε στις ὥρες αὐτῆς τῆς ἀγωνίας του. Τὴν ρώτησα: «Ἐλπίζουμε νὰ τὸν σώσουμε, κυρία!...» Κι' ἕνα δάκρυ κύλισε στὰ ὄχρα μάγουλά της. Ἀπόρησα. Μὰ σὲ λίγο μοῦ ἐξήγησε. «Τὸν εἶχα γνωρίσει τὸ 10 στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅπου εἶχα πάει γιὰ λίγες μέρες!»

Καὶ τὸ παραμῦθι συνεχίζεται:
— Παλέψαμε γιὰ νὰ τὸν σώσουμε δυὸ δλόκληρους μῆνες. Καὶ στὸ τέλος τὰ νειᾶτα... ὁ πόθος τῆς ζωῆς...

Γιαγιάκα, δές με... πὼς σοὺ φαίνομαι;

κάποιο δνειρο ποὺ νανοῦριζε κρυφὰ μέσα του... νίκησαν... Τὸν πήγα νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Κέρκυρα... Κι' ἐκεῖ κάποιον βραδάκι... νά, στὴν ἴδια στάσι ποὺ ἔχουμε μεῖς τώρα, μοῦ ξεμολογήθηκε τὸ τρυφερό του μυστικὸ. Τὸ περίμενα καὶ τὸ εὐλογοῦσα. Τοὺς ἔδωσα τὴν εὐχή μου καὶ ὁ γάμος ἐγινε σ' ἕνα ξωκκλήσι, στὴν Κέρκυρα, δεκαπέντε μέρες μετὰ τὴν ἀνακωχή.

Ἡ γρηούλα στέκεται, ὁ νιὸς σηκώνεται, πηγαίνει πίσω ἀπ' τὴν πολυθρόνα, τυλίγει μὲ τὸ χέρι του τὸ κάτασπρο κεφάλι καὶ φέρνει τὰ χεῖλη του κοντὰ σ' αὐτὴ τῆς γιαγιάς:

— Θὰ συνεχίσω ἐγὼ τὸ παραμῦθι, γιαγιάκα.

... Οἱ δυὸ νέοι, μὲ τὴ μανούλα τους μαζί, γύρισαν στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ ἀπὸ κεῖ πήγαν στὸ Σουδάν. Ἐζήσαν εὐτυχισμένοι τρία χρόνια... ἀπόκτησαν μιὰ κορούλα καὶ μετὰ ἕνα γυιό ποὺ ἦταν μικρός, μικροῦτσικος σ'αν σπιθαμὴ, ὅταν ἡ Πατρίς ξανακάλεσε τὰ παιδιά της.

— Ἐτοί δὲν εἶναι, γιαγιά; Καὶ ἀμέσως ὁ γυιὸς σου, ὅμοιος μὲ τὴν ἄλλη φορὰ... ξανατρεξε στὸ μεγάλο πανηγύρι...

— Ὅχι σ'αν τὴν ἄλλη φορὰ, Πᾶνο... Μὴ τὸ λές...

— Ναί, γιαγιά... Δὲ γύρισε ποτέ, τὸ ξέρω... Ἐλα... μὴ κλαῖς... Τί σημασία ἔχει... Ἐδῶσε τὸ αἷμα του γιὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν δόξα τῆς Ἑλλάδος μας... Καὶ μένα ἀπὸ κεῖ πάνω θὰ μ' εὐλογῇ γιατί τόσο πιστὰ ἀκολουθῶ τὰ ἴχνη του... Αὐτός καὶ ἡ μαμά μὲ τίς εὐλογίες τους ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ ἡ δικὴ σου ἡ εὐχή, γιαγιάκα, θὰ μὲ φυλάξουν... θὰ δῆς... Κι' ἀπλώθηκε σιγῇ.

Ἦταν νύχτα βαθειὰ πιά σ'αν ὁ Πᾶνος ἀποφάσισε ν' ἀφήσῃ τὸ κεφάλι ποὺ κροτοῦσε ἀγκαλιασμένο καὶ νὰ πάη νὰ γυρίσῃ τὸν ἠλεκτρικὸ διακόπτη.

Ἡ γρηούλα σκουπίζει τὰ τελευταῖα τῆς δάκρυα καὶ κάνει νόημα στὸν Πᾶνο νὰ πλησιάσῃ.

Ὁ νιὸς γονατίζει μπρὸς της.
— Εὐχίσου με, γιαγιά. Τίποτ' ἄλλο δὲ θέλω.

Ἀπ' τὸν κόρφο τῆς ἡ γρηούλα τραβάει ἕνα πακεττάκι... Τ' ἀνοίγει.

— Εἶχε πῆ νὰ τὸ ἔστειλαν σπίτι του ἂν ποτὲ χανόταν. Τὸν εἶχε συντροφέψει σὲ ὅλους τοὺς πολέμους του. Πάρε το... Σοὺ ἀνέκει...

Ὁ Πᾶνος δακρυσμένος ἀσπάζεται εὐλαβικά τὸ πολυτίμο φυλαχτὸ καὶ τὸ κρῖνει στὴν τσέπη τοῦ ἀμπελώνου του.

— Εἶναι κι' αὐτὸ... Δὲ στόχα πῆ ποτέ... Πάρ' το...

Καὶ ὁ νιὸς κατάπληκτος βλέπει ἀραδιασμένες μὲ τὸ γνώριμο γραφικὸ χαρακτῆρα αὐτῆς τίς λέξεις σ' ἕνα κατακίτρινο ἀπ' τὴν πολυκαιρία μικροῦτσικο χαρτί:

«Γιὰ τὸν γυιό μου, σ'αν τὸν καλέσῃ ποτὲ ἡ Πατρίς!»

Χριστίνα Μέγα

51.

(Συνέχεια)

— Μιλήσετε! Απαντήστε! φώναξε ο 'Αλέξανδρος ανήσυχος. Διαλέξετε ένα αντιπρόσωπό σας κι' ας μιλήση. Διάλεξαν τὸ στρατηγὸ Κοῖνο. Ἦταν ἀπὸ τοὺς πρὸ ἀφωσιωμένους καὶ γενναίους στρατηγοὺς τοῦ 'Αλεξάνδρου.

Ὁ Κοῖνος μὲ αὐστηρὸ θλιμμένο πρόσωπο προχώρησε. Σήκωσε τὸ χέρι, χαιρέτησε τὸν 'Αλέξανδρο.

— Βασιλιά μου, εἶπε, μιλῶ γιατί καθὼς μᾶς βεβαιώνεις εἶμαστε λεύτεροι νὰ ποῦμε τὴ γνώμη μας. Ἄκουσε λοιπόν: Ξέρεις πόσο σὲ δούλεψα. Ποτὲ δὲ δέλιασα, ποτὲ, σὲ καμμιᾶ σου προσταγῇ, ὅσο ἐπικίνδυνη κι' ἂν ἦταν. δὲν εἶπα ὄχι. Τώρα ὅμως ἐνῶ κι' ὅλοι ἐδῶ οἱ παλιοὶ πολεμιστὲς σου σοὺ λέμε: Ὁχι! Φτάνει πιά! Ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἀπ' ὅπου ξεκινήσαμε ἕως ἐδῶ ποὺ φτάσαμε ἔχουμε κάμει 18.000 χιλιόμετρα. Κουραστήκαμε πιά. Κοίταξε, δὲν μπορούμε νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας. Κόσκινα ἔχουν γίνει τὰ κορμιὰ μας ἀπὸ τὶς πληγές, χόρτασαν, κουράστηκαν οἱ ψυχές μας. Βασιλιά, δὲν μπορούμε πιά νὰ προχωρήσουμε. Θέμε, μὰ δὲν μπορούμε!

Μίλησε ὁ Κοῖνος κι' ὅλοι οἱ παλιοὶ πολεμιστὲς ἄρχισαν νὰ χειροκροτοῦν. Ἀπλώσαν οἱ ἀξιώματικοὶ ἱκευτικὸ χέρι στὸν 'Αλέξανδρο. Μὰ αὐτὸς μ' ἓνα κίνημα τοῦ χεριοῦ διέλυσε τὴ συνάθροιση καὶ κλειστικὴ μόνος στὴ σκηνή του. Ὅλη τὴ μέρα ἐκεῖνη καὶ τὴν ἄλλη κανένας δὲν τὸν εἶδε. Κατὰ τὸ βράδυ τῆς δευτέρας μέρας φώναξε τὸ Στέφανο.

— Στέφανε, εἶπε, μάζεψέ τους πάλι ὅλους αὐτοὺς ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνή μου. Μάζεύτηκαν. Ὁ 'Αλέξανδρος πρόβαλε. Μὲ βία συγκρατοῦσε τὴν ὀργή του. Τὰ λόγια ἐθγαίναν ἀπὸ τὰ σφιγμένα του χεῖλια σουρίζοντας:

— Ὅσοι ἀπὸ σᾶς, εἶπε, θέλουν νὰ φύγουν, ἄς φύγουν. Ἄς φύγουν ἀμέσως! Ἄς γυρίσουν στὴν Ἑλλάδα νὰ ποῦν πὼς παράτησαν τὸ βασιλιά τους ἀνάμεσα στοὺς ἐχθρούς! Εἶπα!

Μπήκε γρήγορα στὴ σκηνή του κι' ἐπέσε καταγῆς χτυπώντας τὴ γροθιά του μὲ λύσσα. Δὲν ἤθελε νὰ δεχτῇ κανένα! δὲν ἤθελε νὰ φάη, μήτε νὰ πιῇ, μήτε νὰ κοιμηθῇ.

Μὰ κι' ὁ στρατὸς πεισματῶσε. Δὲν ἤθελε ν' ἀκολουθήσῃ πιά τὸ βασιλιά του.

— Πίσω! Πίσω στὴν πατρίδα! φώναζαν. Φτάνει!

Τὴν τρίτη μέρα ὁ 'Αλέξανδρος πρόβαλε. Ἦταν ἄσπρος σὰν τὸ κερί, τὰ μάτια του ἦταν στεφανωμένα μὲ πλάτυ γαλάζιο κύκλο. Τὰ χεῖλια του ἦταν κάτασπρα.

— Ἐτοιμασθῆτε, εἶπε μὲ ξεπνεμένη φωνή. Γυρίζουμε πίσω!

Ὡς τὸν οὐρανὸ ἔφτασαν οἱ ἄλλα λαγοὶ τῆς χαρᾶς τοῦ στρατοῦ. Σήμαιναν, οἱ σάλπιγγες, χτυποῦσαν οἱ ἀσπίδες, ἔρριχναν οἱ στρατιῶτες βέλη στὸν οὐρανόν.

Μὰ ὁ 'Αλέξανδρος ἐνοιωσε στὸ λαίμω τοῦ ἓνα λυγμὸ καὶ μπήκε γρήγορα στὴ σκηνή του.

Ὁ Στέφανος ἦταν ἀπαρηγόρητος. Μάζεψε τοὺς ἄντρες τοῦ ἀμύλητος, τοὺς παράταξε κι' ἐπειτα πῆγε κάτω ἀπὸ μιὰ τεράστια συκιά καὶ κάθισε. Οἱ βροχές εἶχαν πᾶψει, ὁ ἥλιος ἔκαιγε.

«Ποῦ εἶπε νὰ στρατολογήσῃ νέους ὁ 'Αλέξανδρος, οἱ παλιοὶ ἔδωσαν, ὅτι μπορούσαν, κουράστηκαν, συλλογίζονται. Πρέπει νὰ κάμῃ καινούργιο στρατὸ ἀπὸ Ἕλληνες τώρα κι' ἀπὸ Πέρσες, Αἰγύπτιους κι' Ἰνδοὺς. Νὰ βάλῃ σὲ ὅλους τὴν ἴδια καρδιά καὶ νὰ κινήσουμε ἀπαρχῆς. Τὶ νὰ κάμουμε πιά στὰ μικρά μας χωριουδάκια; Πὼς θὰ μωρέσουμε πιά ν' ἀνεχθοῦμε τὴν ταπεινὴ μέτρια ζωή»;

Κάποιος ζύγωσε. Σήκωσε ὁ Στέφανος τὸ κεφάλι του κι' εἶδε τὸν πατέρα του.

— Φεύγουμε! εἶπε ὁ Φίλιππος χαρούμενος. Φεύγουμε!

Μὰ ὁ Στέφανος δὲν ἀνοίξε τὸ στόμα νὰ μιλήσῃ.

Οἱ σάλπιγγες βάρεσαν ὁρμή. Ε-

— Ὅσοι ἀπὸ σᾶς θέλουν νὰ φύγουν, ἄς φύγουν ἀμέσως!

τρεξε ὁ Στέφανος στὴ θέσι του. Ὁ Ἡφαιστίων μιλοῦσε:

— Ὁ βασιλιάς 'Αλέξανδρος ἀποφάσισε, πρὶν νὰ φύγουμε, νὰ χτίσουμε δώδεκα βωμοὺς στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Νὰ φανερώνουν στὶς ἐρχόμενες γενεές ἕως ποῦ φτάσαμε.

Χαρούμενος ὁ στρατὸς ἄκουσε τὴ μεγάλη ἀγγελία. Μὲ ἐνθουσιώδη ζήλο ἄρχισαν νὰ χτίζουν τοὺς δώδεκα βωμοὺς ποὺ θὰ φανέρωναν ἕως ποῦ ἔφτασε ὁ μέγας κατακτητής.

Κάθε βωμὸς ἦταν ἀφιερωμένος σ' ἓνα ἀπὸ τοὺς δώδεκα Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου. Εἶχε ὅσος πενήντα πῆγες κι' ἔμοιαζε μὲ ὄχυρό πύργο.

Ἀνάμεσα στοὺς δώδεκα βωμοὺς στήθηκε μιὰ μεγάλη χάλκινη στήλη μὲ τὴν ἐπιγραφή:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΝΤΑΥΘΑ ΕΣΤΗ
«Εδῶ στάθηκε ὁ 'Αλέξανδρος»

Ὅταν τελείωσαν οἱ βωμοὶ καὶ στήθηκε ἡ χάλκινη στήλη ἄρχισαν οἱ μεγαλοπρεπεῖς θυσίες στοὺς Θεοὺς. Ἐσφαξαν ἑκατοντάδες βόδια καὶ πρόβατα, ἔγιναν ἀγῶνες, ἵπποδρομίες, στρώθηκαν τὰ ἀποχαιρετιστήρια συμπίσια.

Μερικοὶ Ἰνδοὶ ἡγεμόνες παρευρίσκοντο στὶς μεγάλες αὐτὲς γιορτές καὶ παρακολουθοῦσαν μὲ θαυμασμό. Καὶ τόση ἐντύπωση τοὺς ἔκαναν οἱ ἑλληνικὲς αὐτὲς θυσίες καὶ γιορτές, ὥστε πολλοὺς αἰῶνες ἀργότερα ἐξακολουθοῦσαν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἡμέρας νὰ περνοῦν τὸν ποταμὸ καὶ νὰ θυσιάσουν κατὰ τὸν ἑλληνικὸ τρόπο στοὺς δώδεκα βωμοὺς ποὺ ἔχτισε ὁ 'Αλέξανδρος.

Καὶ ἀκόμα σήμερα, ὕστερα ἀπὸ 2265 χρόνια, ὑπάρχει στὰ μακρινὰ ἐκεῖνα μέρη τῶν Ἰνδιῶν ὁ θρύλος τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου, τοῦ Ἰσκαντέρ, ὅπως τὸν ὀνομάζουν. Καὶ πολλοὶ Ἰνδοὶ καυχῶνται ὅτι κατὰγονται ἀπὸ τὸν ἑξακουσμένο στρατὸ τοῦ Ἑλλήνα κατακτητή.

Κ ε φ. 68.

Ἀρχισε ὁ γυρισμός. Ὁ 'Αλέξανδρος εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴ μεγάλη του ὀργή. Πήγαινε μόνος, καθάλλα στὸ γινάτιο ἐλέφα του καὶ νέα παράτολμα σχέδια ἔκλωθε στὸ νοῦ του. Μὰ δὲν τ' ἀνακοίνωνε σὲ κανένα. Μήτε στὸν Ἡφαιστίωνα.

«Θὰ κάμω μεγάλο στόλο, συλλογίζονται, θὰ βάλω τὸ Νέαρχο νὰ κόψῃ ὅλα τὰ δάση, νὰ κάμῃ καράβια, νὰ βάλω μέσα τὸ στρατό. Νὰ περάσουμε τὸν ὠκεανόν, νὰ κάμω τὸ γύρο τῆς Ἀφρικῆς, νὰ μῶω στὴ Μεσόγειο. Τὸ σχέδιό μου θὰ γίνη, θέλουν δὲ θέλουν!»

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΩΣ ΤΡΕΙΣ ΕΥΖΩΝΟΙ ΕΠΙΑΣΑΝ ΤΡΕΙΣ ΙΤΑΛΟΥΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥΣ

"Απειρα είναι τὰ κατορθώματα τῶν ἡρώων μας πολεμιστῶν τοῦ 'Αλβανικοῦ μετώπου. Στὰ κατορθώματα αὐτὰ ὁ ἡρωϊσμός, ἡ αὐτοθυσία καὶ ἡ ἀντοχή τῶν στρατιωτῶν μας παρουσιάζονται ἐνωμένες μετὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἀτομικὴ πρωτοδουλία. "Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ ἀνέμεσα στὰ κατορθώματα τῶν ἡρωϊκῶν μας μαχητῶν εἶναι καὶ κείνο ποὺ συνέβη σ' ἓνα τομέα τοῦ μετώπου τῆς 'Αλβανίας μετὴν τρεῖς εὐζώνους μας.

"Ἐνα ἀπόσπασμα τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ 100 περίπου ἄνδρες, μετ' διοικητὴ ἓνα γενναῖο ἀνθυπολοχαγὸ, εἶχε πλευροκοπήσει ἓνα ἐχθρικό ὕψωμα κί' ἐπολεμοῦσεν ὁλόκληρη μέρα. "Ἦταν ὁμως πιά μπροστὰ στὴν τελευταία ἐχθρική ἀντίστασι. Οἱ στρατιῶτες μας ἐσκαρφάζονταν στὸ ὕψωμα. Σὲ λίγο θὰ τὸ εἶχαν στὰ χέρια τους.

"Ἐνῶ ἦταν σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ σύγκρουσις, τὰ πυροβόλα μας ἐπέτυχαν κί' ἔρριξαν ἓνα ἰταλικὸ ἀεροπλάνο στὰ δεξιὰ τοῦ μετώπου μας. Τὸ ἀεροπλάνο εἶχε καταστραφῇ καὶ τρεῖς ἀεροπόροι ἔρριχθησαν ἀπ' αὐτὸ μετ' ἀλεξιπτωτῶν. Ποὺ θάπεφταν; Μερικοὶ στρατιῶτες μας ἐπῆραν διαταγὴς νὰ τρέξουν καὶ νὰ τοὺς πιάσουν. Σὲ λίγην ὥρα ἀκούστηκαν πυροβολισμοί.

"Ἐπειτα ἀπὸ μισὴ ὥρα ἐγύρισαν 5 στρατιῶτες μας καὶ ἀνέφεραν πῶς τὸ μέρος ὅπου ἔπεσαν οἱ ἀλεξιπτωτιστὲς ἐβάλλετο καὶ ἐζήτησαν νέες διαταγές. "Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἐκράτησε τοὺς ἄνδρες ἐκείνους γιὰ τὴν ἐπιθεσίαν μας στὸ μέρος, μα καὶ ἔστειλε γιὰ νὰ πιάσουν τοὺς τρεῖς ἰταλοὺς ἀεροπόρους ἓνα λοχίας καὶ δυὸ στρατιῶτες, εὐζώνους καὶ τοὺς τρεῖς.

"Ἡ διαταγὴ ποὺ ἔλαβαν οἱ τρεῖς εὐζῶνοι ἦταν νὰ πιάσουν αἰχμαλώτους τοὺς τρεῖς ἰταλοὺς ἀεροπόρους, καὶ μόνον νὰ κάμουν χρῆσιν ὅπλων ἂν ἐκείνοι ἔκαναν ἐπικίνδυνη ἀντίστασι. "Ὁ λοχίας κί' οἱ δυὸ εὐζῶνοι ἐξεκίνησαν μέσα στὰ χιόνια καὶ κατὰφεραν νὰ φθάσουν σὲ ἀπόστασι 500 μέτρων ἀπὸ κεῖ ποὺ ἦσαν οἱ τρεῖς ἀεροπόροι. Χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβουν οἱ ἰταλοί, οἱ εὐζῶνοι τοὺς εἶδαν καλά. "Ἦσαν μέσα στὸ ἀνοιγμά ἐνὸς μεγάλου βράχου κί' ἀπὸ κεῖ ἔρριχναν ἀραιοὺς πυροβολισμούς. "Ὁ λοχίας ἐπροχώρησεν ἀκόμη καὶ οἱ δυὸ εὐζῶνοι τὸν ἀκολουθοῦσαν. Βρέθηκε πιά στὰ πλευρά τους. "Ἀπὸ τὰ πλήκρια ἐκατάλαβε ὅτι οἱ δυὸ ἀεροπόροι ἦσαν ἀξιωματικοί. "Ὅταν ἔφτασε πολὺ κοντὰ εἶπε στοὺς δυὸ εὐζώνους:

— Τῶρ' θὰ τὸ' κανουνίσουμε. Τὸ γλιέπιτι; Εἶναι μέσα στὴ σπ'λιά. Θὰ τὸ' πέσομε στὸν σβέρκο τὸ' καὶ θὰ τὸ' φάμε μὲ τὰ δόντια! "Ἰλάτε κουιτὰ μ', ἀπ' ἀγάλια-ἀγάλια. Οὐδὲ' θὰ κάμω γὰρ ἄλλο. Τρεῖς αἰχμάλωτοι εἶστε ἡμεῖς. "Ἀπὸ ἴεναν οὐ καθένας...
Μὲ χίλιες προφυλάξεις καὶ χωρὶς νὰ κάμουν κανένα θόρυβο οἱ τρεῖς εὐ-

ζῶνοι ἔφτασαν πίσω ἀπὸ τοὺς ἰταλοὺς. "Ανέβηκαν ψηλὰ στὸ βράχο χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβουν. Τὰ βήματα δὲν ἀκούγονταν μέσα στὸ χιόνι. Ἐκπλωμένοι κί' οἱ τρεῖς «πρηιδόν» ἔσκυψαν κί' εἶδαν τοὺς τρεῖς ἀεροπόρους. "Ἦταν ἀφωσιωμένοι μετ' προσογὴ στὰ ὅπλα τους κί' ἔρριχναν. "Ὁ λοχίας τότε εἶπε μετ' σιγαλὴ φωνῇ στοὺς δυὸ εὐζώνους του:

— Θὰ τὸ' κόψουμε τοῦ γιαῖμα. Θὰ τὸ' πέσομε' ἀπὸ πάνου. Στοῦ δεξιὸν τὴν λουόγγ'. Νὰ μὴ τοῖ χτυπήσῃ, ἂν δὲν σὰς διατάξω. Θὰ πέσομε' ἀμέσως πανωθιὸ τὸ'. "Ἰμπρός!

Σ' ἓνα λεπτὸ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐπῆρσαν μ' ὀρμὴ πάνω στὰ κεφάλια τῶν ἰταλῶν. "Ἐξ ἁνδρικὰ σώματα κυλίστηκαν μέσα στὸ χιόνι. Οἱ τρεῖς ἰταλοί μετ' τὸν αἰφνιδισμὸν αὐτὸν τὰ ἔχασαν. "Ἐκείνην νὰ φύγουν, μα οἱ τρεῖς εὐζῶνοι τοὺς ἄρπαξαν, τοὺς ἔρριξαν κάτω, τοὺς ἔπασσαν ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ἐπῆραν τὰ ὅπλα.

— Ρὲ ζαγάρια, ἐφώναξεν ὁ λοχίας, χαλέβειτι νὰ μᾶς κάνιτι τὸ γκιουλέκα. "Αἰντι τώρα νὰ σὰς μάθουμε γράμματα!

"Ἐδωσε σημεῖο νὰ ξεκινήσουν κί' εἶπε στοὺς δυὸ εὐζώνους νὰ κτυπήσουν τοὺς ἰταλοὺς, ἂν ἀποπειραθοῦν νὰ φύγουν. "Ἀπὸ τοὺς 3, οἱ δυὸ ἦταν ἰταλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ τρίτος Ἄλβανὸς λοχίας. "Ὁ λοχίας μας ἔβαλε μπροστὰ τοὺς δυὸ ἀξιωματικούς μετ' τὸν ἓνα εὐζῶνο καὶ πίσω πῆγαινε αὐτὸς μετ' τὸν ἄλλο εὐζῶνο καὶ μετ' τὸν Ἄλβανὸ λοχία. Μόλις ὅμως ἐπροχώρησαν λίγα μέτρα, ἐδέχθησαν πυκνὰ πυρὰ πολυβόλου. "Ἦταν δικὸ μας, μαζὶ μετ' τὸ μῆμα στρατοῦ μας.

— Βρὲ κουτορνίθια, ἐφώναξεν ὁ λοχίας. Θὰ μᾶς σκοτώστε. Σταθῆτι, ρέεεεε... "Ἡμεῖς εἴμασσι!..

Τότε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἰταλοὺς ἀξιωματικούς εἶπε κάτι στὸν Ἄλβανὸ λοχία. Καὶ κείνους γύρισε στὸ λοχία τῶν εὐζῶνων κί' εἶπεν ἑλληνικά:

— Οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπὸ δῶ λένε νὰ πέσομε κάτω γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάρουν οἱ σφαίρες.

Μόλις ἄκουσαν ἑλληνικὴ ὁμιλία οἱ "Ἑλληνες ἔσφαισθησαν.

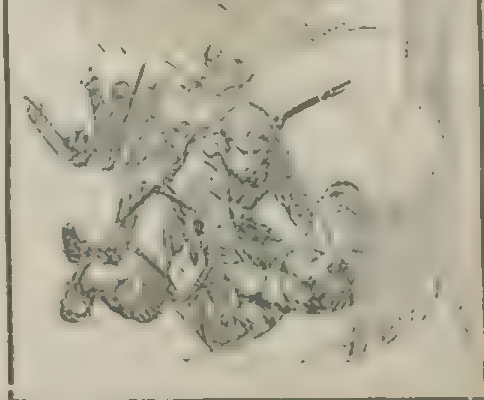
— Τί εἶσι ρὲ σὺ καὶ κρένε τὴ γλῶσσά μας; τὸν ρώτησεν ὁ ἓνας εὐζῶνος.

— Ἄλβανός, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, καὶ ξέρω ἑλληνικά.

— Πές τους τοῦ λοιποῦν ὅτι θὰ πᾶμι ὀρθιοὶ καὶ νὰ μὴ φοβᾶντι. Θὰ καταλάβῃν πῶς εἴμασσι μεῖς. Κί' μιά καὶ κρένε τὴ γλῶσσά μας, οὐρὲ κουμπάρε, τώρα μὴ μᾶς κάνῃ κανιὰ μπαμπασία στοῦ δρόμου, γιατί θὰ πᾶς σὰν τοῦ σκλὶ στ' ἀμπέλ'.

Οἱ πολυβολισμοὶ τῶν δικῶν μας ἐσταματήσαν καὶ οἱ τρεῖς εὐζῶνοι μετ' τοὺς τρεῖς ἀεροπόρους ἐπλησίασαν στὴν παράταξί μας. Τότε ὁ λοχίας τῶν εὐζῶνων εἶπε στὸν Ἀρβανίτη:

— Δέν τὸ' λῆς, οὐρὲ βεληγκέκα, αὐ-

τούνους τὸ' καπεταραίους σ' γιατί μᾶς πολυμᾶν;

"Ὁ Ἄλβανός εἶπε τὴν ἐρώτησι στοὺς δυὸ ἰταλοὺς καὶ πῆρε τὴν ἀπάντησι:

— Γιατί σῶζετε τοὺς Ἀγγλοὺς, εἶπεν ὁ Ἄλβανός.

"Ὁ λοχίας μας ἐγέλασε μετ' σαρκασμὸ καὶ εἶπε:

— Πές τους, οὐρὲ βεληγκέκα, πῶς ἡμεῖς οἱ τοσλιάδες ἔχομε ἐγγυητὴ τὴν ἀκεριότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησία τὸ' Ἄλβαν.

Οἱ δυὸ εὐζῶνοι κοιτάσανε τὸ λοχία τους κί' ἔβαλαν κί' αὐτοὶ τὰ γέλια.

"Ἐνῶ γελοῦσαν ἀκόμα οἱ εὐζῶνοι μας, φάνηκε, μέσα στὰ χιόνια, τμῆμα τοῦ στρατοῦ μας. Τὸ τμῆμα αὐτὸ συναντήθηκε μετ' τὴν συνοδεία τοσλιάδων καὶ αἰχμαλώτων. Καὶ σὲ λίγο ὅλοι μαζί εἶχαν ἐνωθῇ μετ' τὴν κυρία δύναμί τους.

Χαρὰ ἐγένισε τὸ στρατόπεδὸ μας καὶ γιὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ὕψωματος καὶ γιὰ τὴν αἰχμαλωσία τῶν τριῶν ἀεροπόρων.

Μὰ καὶ τὸ εὐφρολόγημα τοῦ λοχία γιὰ τὴν εὐζωνικὴ προστασία τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀγγλίας ἔφερεν εὐθυμία τὸ βοᾶν ποὺ διεδόθη μεταξὺ τῶν εὐζῶνων μαζί μ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς αἰχμαλωσίας.

Βραδυάζοντας ὁ λοχίας παρουσιάσθη κί' ἔδωσε σχετικὴ ἀναφορά στὸν ἀνθυπολοχαγὸ μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

«Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σὰς ἀαφέρω ὅτι ἡ διαταγὴ σας ἐξετελέσθη. Συνελήφθησαν τρεῖς αἰχμάλωτοι. Οὐδεὶς νεκρός. Οὐδεὶς τραυματίας. "Ἄνδρες ἔτοιμοι πρὸς ἐνέργειαν».

"Ὁ ἀνθυπολοχαγὸς ἀνέκραγε χαρὰ καὶ ἔειπε:

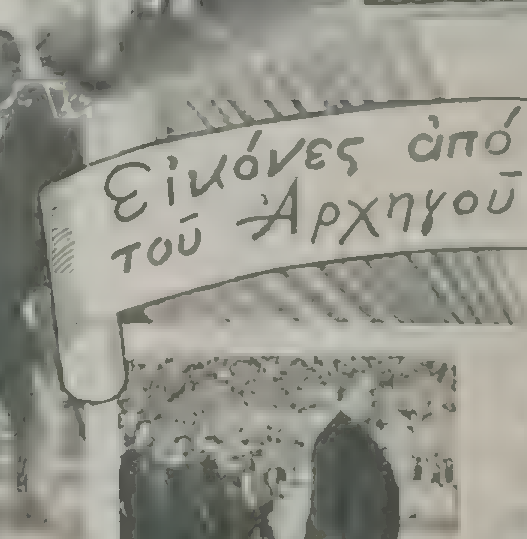
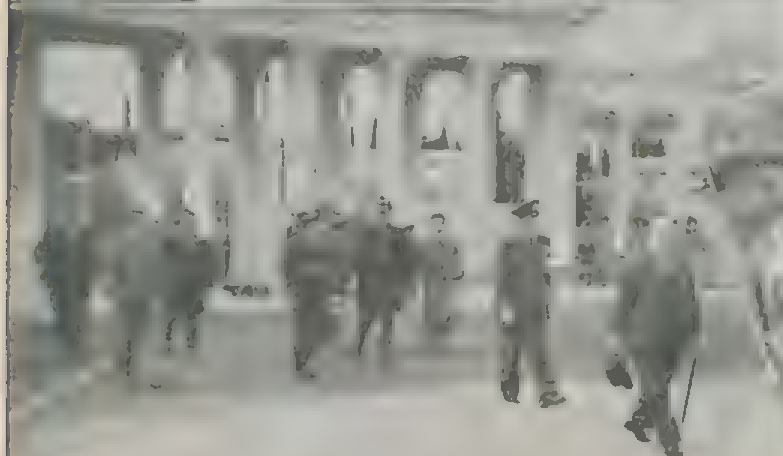
— Καὶ πῶς τὰ καταφέρατε;

"Ὁ λοχίας διηγήθη τὸ τέχνασμα τῆς καθέτου ἐφορήσεως.

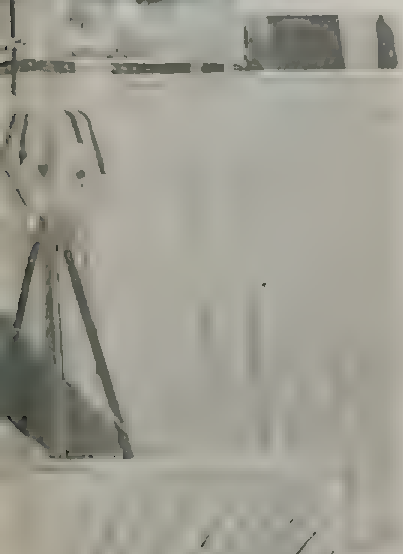
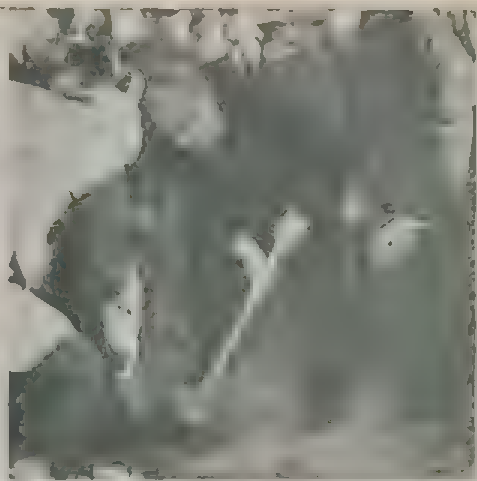
"Ἐπειτα ὁ ἀνθυπολοχαγὸς χαμογελώντας ρώτησε τὸν λοχία:

— Πῶς τὸ εἶπες;

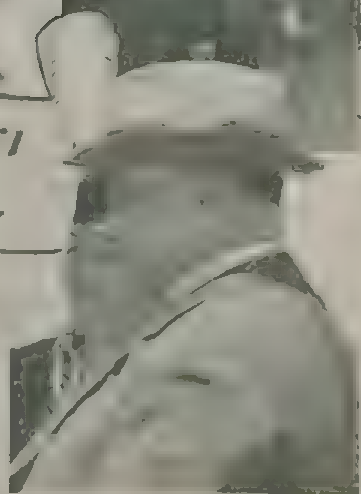
"Ὁ λοχίας διηγήθη στὸν ἀξιωματικὸν τὸν διάλογο. Κί' ἀπὸ τότε τὸ εὐφρο-

ΕΙΜΟΝΕΣ από τήν
τοῦ Ἀρχηγού μας

ἀέριο δράσι
πού έφυγε.

47.

(Συνέχεια)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

“Υστερα απ’ όσα έτρεξαν στο ξερονήσι, έξακολούθησαν το ταξίδι του τραβώντας κατά το Νοτιά με την απόφαση να εφαρμόσουν το σχέδιο που είχανε κάνει. . . ν’ αράξουν δηλαδή σέ κανένα έρηνικό αραξοβόλι στο βορεινό περιγιάλι της Κρήτης, να ξευπαρκάρουν εκεί μερικοί, να προχωρήσουν.

[Faint handwritten notes]

Πώς αντικρύζουν τα Έλληνοπουλα τις μεγάλες ιστορικές μας στιγμές

Σελίδες από τὸ ἡμερολό-
γιο τοῦ μαθητοῦ Μιχαλάκη
Στρούζα

100v

Εἶσαι φοβος αὐτοῦ τοῦ δοκιμά-
ζω ἀντικρύζοντας ἀπότομα ὅλη
αὐτὴ τῇ σκοτεινῇ ἐρημίᾳ τῆς Ἀ-
θῆνης; Δὲν ξέρω. Ὡστόσο, ξέρω
πὺς ἀγριεύτηκα κι' ἐνοιῶσα μιὰ
ταραχὴν κρυὰδα στὴ ράχι.

κατευαιώντας προς τὸ σταθμό για ν' ἀποχαιρετήσω τὸν ἀγαπῶ μοι, εἶχα παρὶ τὸ τραίνο. Μὰ τώρα, οὔτε τραίνο, οὔτε τι-τοτα. Ήτανε καὶ τότε, βέβαια, σκοτάδι. "Ὅμως τ' αὐτοκίνητρο καὶ τὰ τραίνο τὸ πηγαίνον- τούσαν πυκνά στοὺς δρόμους, ἀκόμα καὶ μὲ τὰ λιγούττα ἀκουροπράσινα φῶτα τους, ὅπως καὶ οἱ σφοδρὶ διαβάτες ποὺ βάδισαν βιοστικοί γιὰ τὰ σπῆτια τους, ἔδιναν μιὰ ζωντανή καὶ, μπορῶ

[illegible]

Τί φοβερό και κρίνο πράμα
πού είναι ο πόλεμος, σκέφτηκα...
Σιγά-σιγά όμως τὰ μύτια

10. Познати

μου συνήθισαν και σ' αυτό το
πλήριο σκοτάδι. Σιγά-σιγά θ-
λη αυτή η παγίωση έρμεία έχασε
την όγρησάδ της κι έβγαλε ένα
παράξενο σοδαρό και έπισημο
αίμα. Τω όλοτινα περισσάτι-
πη πλημμύριζε την καρδιά μου
θάρρος και δύναμι.

Ἐκείνη ὥρα πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ πολυτάραχα περιστατικά τῆς ἡμέρας, ἐκείνη ὥρα πῶς αὐτὸς ὁ πόλεμος, αὐτὰ ἡ βραδυνὴ περιπλάνησι μίσα στὴν κατασκότεινὴ πολιτικὴ νύχτα, μὲ μεγαλῶναν, μ' ἔκαναν ἀπ' στιγμῇ σὲ στιγμὴ ὅλο καὶ περισσότερο ἄντρο.

Καί η φαντασία μου άρχισι
ξασνικα νά δουλιεύη άχαλινωτη,
καθώς περπατούσα μέσα στο σκο-
τάδι...

Είναι άντρας* Μπορεί να
παράγει πολλούς μουσικούς άν-
τρες που σκέφτονται πως τον
μηνύει η νύχτα!... Μόλις, ιδί-
α και λίγο, αποκαίρπεται είναι α-
δερρό του πάει να πολεμήσει!...
Είναι μεγάλος πια!... Μπορεί
να παίζει και για τριάντα.
Ο παλαιότερος μουσικός στην ο-
μάδα μου, έχει πια, ταξί-
δα στην ηλικία των σαράσι με πενή-
νιόντων σαν άντρα: "Αλλά, έτσι, δε
μην τότε κι ο ίδιος; Δι' αυτό
της είχαμε μεγαλός πια, και
μπορεί να μου μιλήσει άντρας!"
Είπα: "Απόστολ' κι εγώ, λέ-
ναι!... Είναι ο παλαιότερος άντρας
πια! Αυτά ακριβώς ήτανε τα λό-
για του. Κι' είχε δικίο να μου
μιλήσει έτσι. Το πόσο είχασι

στους άντρες, το νοιώθω και γώ.
 αυτή τη στιγμή, πέρα για πέρα.
 Καταλαβαίνω πως είμαι άξιος να
 κάνω έγω περισσότερα απ' όλα
 Απ' αυτούς να κάνω κάτι
 Απ' αυτούς να...
 Πάρα πολύ περισσότερα! Όλα
 μπορούσα να τα κάνω εγώ! Ε-
 γώ θα μπορούσα τώρα ναμια
 και ξεφύττει! Και γιατί όχι;
 Απλά έχω ένα όνειρο: ό πρόσωπο
 το πρόσωπο με το οποίο με τη
 συνέχεια να είμαι, την ελπίδα
 να είμαι...
 βρει αυτή την ελπίδα! Και...

τριπ δὲ μέγα·
 Μάλιστα, Ἐκεῖ, σὸς ὄρνις
 τοῦ γυμνασίου, ὅταν δ' ἀκούῃ
 τῆς μάς παρὶς διὰ το κεφάλαιον
 γὰρ τοῦ ἡλεκτρομαγνητισμοῦ, ἔχει
 ἀσκήθῃ, οὐ μὴ στυγῇ, πῶς δὲ
 μποροῦσιν εἰς κατασκευαστοῦν
 ναρκεῖ, μὲ μαγνητικὸν αἰεὶς το-
 σὺ λυθρῷ, ποῦ θὰ εἶς ἔκαστος
 τρεῖς μὲν καὶ ἑπτὰ μὲν ἀντί-
 τῆς ὁρμῆς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ
 θὰ τυχαῖα τὰ βορρῶν ἐλθῶν
 καὶ οὐ μὴ μεγάλη ἀπόστασις ἀπο-
 χεύει.

Πατέρι, λοιπόν αυτή η εξήγηση
να μην είναι δικιά μου; Άλλο
που έχω δεν έβλεπα; τότε το
πώς τη σκέψι μου σε κινεί. Ό
μας, όταν το διάβασα στις έφη
μεριές, ένιωσα μία παράξενη
περσφάνεια και κατάλαβα πο
... πως το δικό μου το μυαλό
δεν ήταν καθόλου καλύτερο απ
το μυαλό εκείνου που βρήκε τις
μαθηματικές νόρμες.

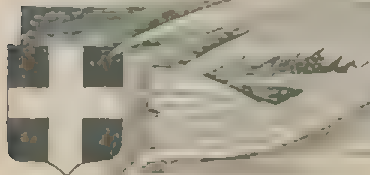
καὶ νὰ ἤταγε, τάχα, μόνο αὐτό; Πόσα καὶ πόσα ἄλλα δεῖ περιοῦν ἀπὸ τὸ μυαλό μου, ἀληθινὰ σπουδαία καὶ σοφά, που δὲν τοῖμω νὰ τὰ πῶ σὲ κανεῖς. Δὲν τοῖμω νὰ τὰ πῶ, γιατί εἶμαι μικρὸς καὶ φοβᾶμαι πὼς θὰ με κοροϊδίσουν.

[illegible]

"Η βασι και α' αὐτῇ τῇ λου-
ριου ποὺ θάταν γὰρ ὁ λαιετρο-
μανητισμός. Το τίβιδό βλῆμα
ποὺ θάχε τὴν ἰδιότητα τῆς τρα-
σίτης καὶ τὴν ἀντισηπτικὴν ἐξου-
σίαν τοῦ μεταλλοῦ τῶν κινήσεων τοῦ
ἀρροπάλου καὶ σ' αὐτὸ τὸ μέταλλο
τῶν ἑλίκων του! Αὐτὴ ἡ ἐλὶ-
ξίς, τὴν δύναμιν καὶ τὴν τρασὴν τοῦ
βλῆμα καὶ γὰρ τὴν περιεκλήση στο
πῦρ δότοχρ τροχία του, ἴτσι,
ὥστε γὰρ πῆχθ' γραμμὴ ἀνάμω-
στο ἐχθρικό ἀρροπάλον καὶ ἀνὰ ἀ-
κόμα βρισκόμενα δύο χηλιδιὰ
μπαρ ἐξω ἀπὸ τὸν ἀρχικό δρό-
μο του!

Α ΠΟΤΕΣ ΣΤΗ ΕΠΙΣΚΟΠΟΔΙ.
 ΤΑΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΣ ΑΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΟΙΣ
 ΟΥΤΙΣ ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ
 ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ
 ΠΙΤΗ ΤΗ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΕΙΡΗΝΟΝ
 ΜΟΥ ΘΕΤΡΗΤΕ ΝΑ ΤΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΑ
 ΤΗΝ ΕΝΑΝΘΙΑΔΩΣ ΤΑΙΣ ΟΤΙΣ
 ΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΩΣ ΤΗ ΒΡΗΚΗ ΚΑΤΟΙΟΣ
 ΑΛΛΟΣ!

Ε'Η ΣΥΝΕΓΙΝΕΝ ΟΤΟ ΙΕΡΟΛΙΝΟ

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔστατο ὡς τὸ Ρουβιδί, ἐκ τοῦ
βραχίονος διέβηκε ἀπὸ τοῦ τοῦτον Βίβει
τὸ ἀντιλήθηκε δ' Ἐρωφάνης δ' Ὀλύμπου
τὴν δι' ἀποδόσεως ἀνδρες, τῇ νύκτι 23 κ'.
πλήρη χυμῆς κατὰ πόντον τοὺς καὶ μετ' αὐτῶν
τὸν διέβησε τίς λιγοστός αὐτὰς Τουρκικὴς
δυνάμεις. Κί' ἦσαν αὐτοὶ τὸ πρῶτο μῆνυμα τῶν
μεγάλων κί' αἰσθητῶν συγκρούσεων τοῦ θά
ἀκολούθησαν ἀν' ἑλπίς.

MAXH STO GAAIΣI

η πρώτη του Μάι ο Γιουσσούφ Βερνέ-
λης, με δύο χιλιάδες πεζούς, τρεις χιλι-

Ὁ δὲ γὰρ τοῦ στρα-
τῆ, καὶ δὲ οὐδὲν ἔ-
στιν ὅτι οὐδὲν ἔ-
στιν ὅτι οὐδὲν ἔ-
στιν ὅτι οὐδὲν ἔ-

...φαινομένη.
...πορταίνοντες, μόλις πληροφορήθηκε
το φέσιμνο του χέστου ήρθε στο ύπαιθρο του
Κορσάρωφ και μερικόν καθελόντες και
παράβη γιά κατόπιν. Στις έβελος του πο-
ταμού Σιρτσί ουκάντης της αμφοτερίτης ακρο-
τήτος στρατός του Γιουσούφ και έβητα από ένα
έρει αρσενόκοι υφάρσι στις προμαχώνες
του, γιά το ενόμιον το στρατό του και το
δινει όττω ποταμό το έξοσισμό της τωπότης

τοι: Τό παζικό του και τό τυροβολικό του βρι-
στανικό στό κέντρο. Δεξιά κι' άριστερά τό
ισπικό του. Τό πλοία γάλη είχανε διαταγή νά
απομακρυνθούσαν. Μ' αυτές αυτές τίς συν-
θήκες ριχτήκαν άδύνα στυγερήσυχες τόνι. Έλ-
λινων. Οί ιταλιώτικες. βρετανικές τούτη τήν
δουλή, φανακώθηκαν ν' άσπασουν τόν ξύο.
Τουσοίκοι άσπασήσανε τώρα έκατε καπούργια,
έξελαν. Οί Έλληνας άφθηκαν και τό δέισμα

Εἶπε τότε μοιᾶχα ὁ τρίτος, με σαρανταπέντε
Μῆσα σ' αὐτὸν βρισκόται ὁ Καρτεν-
κλιθοτρος, ὁ Κρο-
ὁ Καρτενιῶ,
νοσηρίου καὶ τοῦ γισταγαίου.
Ὡρα δέ, ἦταν ἐκεῖνο τὸ τοῦ ἀπο-

των, οι Τούρκοι πήγαν στην τσιλι. Οι κάτοικοι
του νησιού πώς ο άγωνας θα γινόταν στους
"ρουαίους", μόλις προέβλεπε να σωθούν
πά τ'όλα. Ισχυρήταν έτσι. Άλλα

1α του συντηρητικού αντίστροφου. Δηλ. η
1η όμως τόσο αριστερά. Τα όπλα τῶν Ἑλλήνων
παραγωγὴν ἀποτελεσματικὰ καὶ τὰ κομμάτια
αὐτῶν καὶ ὁ ἀντίστροφος τοῦ Βερνάρδου. Αὐ-
τοὶ ὁ παρὼν οὗτος τοῦ διηγήσεως τοῦ σκεπτικισ-

οὗτοι ἀπόστολοι τοῦ

ἔχουσιν μετέλασσαν τὸν προμαχῶνα. Τα με-
 τὰ ταῦτα ἐτάλαν τις κακοπότης τοὺς κατὰ δὲ
 τὸ τεῖχος Ὁ βρόστιος τῶν παλίων καὶ τὰ σὺν
 ὅσα ἀνάγκασαν τοὺς Τούρκους εἰς σπρίτσιν.
 πρὸς τὰ ἐκείνῃ προσοχὴ τοὺς καὶ ἡ
 τις ἐπὶ τοῦτον. Διὰ τούτῳ ἀναμίσχοντα οὐκ ἔστιν αὐτῶν
 οὐδὲν ἢ οἱ Ἕλληες σὲν πρῶτον
 ἰδίᾳ, ἀναφαν οἱ ἦτο καὶ καὶ ἡ Ἀρμενίαν καὶ
 οἱ Τούρκους τὸ ἴδιον Ἐσθλίαν βλῆναι σὲν
 ἴδιον τὰ προμαχῶνα. ἡν καὶ οὐκ πρῶτον
 τὸν ἀναρρῶνται μετέπειτα τοῖς ἡναι τῶν
 παλαιῶν μαρτύρ. Διὰ τούτῳ τὸν ἴδιον τῆς
 ἡς παρὰ μὴ ἄλλα ἐξ ἡναι ἀπὸ τοῦς Ἕλ-
 λῆς.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΕΣ ΚΡΙΤΙΚΕΣ

Ἡ ἐπαύριος βρίσκεται τώρα σὲ κρίσιμο σημείο. Γιὰ τὴν ἐπιτυχίᾳ, πρέπει νὰ τὴ συντρίξουν ὅλοι. Ὅμως, ὄχι μόνο δὲ τὴν συντρίξει

λοῦτόν τῶρα νά κἀνῃ ὁ λιγιστός καὶ τροχίμω-
στρατὶς τοῦ προμυροῦσαν κατὰ πάντα τοῦ.
Ἀσφαλὲς τίποτος καὶ ἐπιτίσσει ἵσται καὶ τι-
δικασμένη ἢ Μαθησιαρχία ἵσται τῶρα πλὴν
μυρομένη ἀπὸ παυσιῶν, καὶ ὁ Ὑπερταυρὸς

η επιθετικότητα του. Το κείμενο...

Κρατισμός και Χριστιανισμός Αυτοκρα-
τορίες και
μας. ή γ

Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΣ

Νέο κορίτσι.

Αγαπημένη Φαλαγγίτισσα,

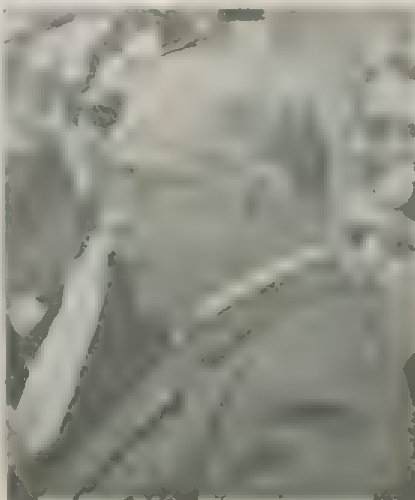
Πόσες φορές δὲν είπαμε καὶ δὲν τόνισαμε ἀπὸ τίς σελίδες αὐτές ὅτι τὸ μάτι τῆς νέας γενεᾶς σήμερα εἶναι στραμμένο πάντα πρὸς τὰ ἔμπροσ. ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀπενίζει πάντα πρὸς τὸ μέλλον καὶ ἡ ψυχὴ τῆς φτερουγίζει πάντα πρὸς τὰ ὕψη. Πόσες φορές δὲν ἀναφέραμε καὶ δὲν ἀναλύσαμε τίς συμβουλές καὶ τίς ὑποθήκες τοῦ ἀγαπημένου μας Ἀρχηγού, πού ἀπλά καὶ λακωνικά, δυνατὰ ὅμως καὶ ὑποβλητικά μᾶς ἔβαλε μέσα μας σὺν θεῷ σπόρο τὴν ὁρμὴ αὐτὴ πρὸς τὰ ἔμπροσ, πρὸς τὸ μέλλον, πρὸς τὰ ὕψη. Τώρα Ἐκεῖνος, ὑποκείμενος σὲ μεγάλες βουλές τοῦ Ὑψίστου, ἀπεχώρησεν ὡς ἄνθρωπος πρὸς τὸν οὐρανόν. Ὅμως ἡ ψυχὴ Του καὶ τὸ πνεῦμα Του μένουν διάχυτα γύρω μας καὶ μέσα μας. Οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι ἔχουν δώσει τὸ καλύτερό τους καὶ τὸ πολυτιμότερό τους — πού εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ — στὴν ἐποχὴ τους.

Ὁ δικός μας Μεγάλος μᾶς παρεχώρησε, μᾶς χάρισε ἐνόςω ζῶσε ἀκόμα ὅ,τι εἶχε κι' ὅ,τι δὲν εἶχε. Καὶ δίνοντας ὅλα αὐτὰ στὴν ἐποχὴ Του, τὰ ἀπέθεσε στὰ νεανικά χέρια μας καὶ σὲ θερμὰς καρδιές μας. Ὅποιοδήποτε λόγο Του κι' ἂν διαβάσουμε, οποιαδήποτε πράξι Του κι' ἂν ἀναλογιστοῦμε, βλέπουμε μὲ συγκίνησι ὅτι στὴ νεότητά εἶχε στηριζεῖ τίς ἐλπίδες Του, αὐτὴν ἀγαποῦσε μὲ πάθος μπορεῖ νὰ πῇ καίς, σ' αὐτὴν πρόσφερε, αὐτὴν ἐσφιγγε πάνω στὴν καρδιά Του μὲ ἀγάπη ἰδιαίτερη, αὐτὴν δὲν κουράζονταν νὰ καθοδηγῇ, αὐτὴν δὲν ἔπαυε νὰ περιθάλλῃ σὺν ἀληθινὸς πατέρας τὰ παιδιά του.

Μᾶς συμμαζέψε ἀπὸ τὸν κρῖκο δρόμο, ἀπὸ τοὶ ἀτομικιστικὸ καὶ ἐγωιστικὸ καὶ μᾶς συνένδεσε σὲ μεγάλο οὐνολο, πού σήμερα γονατίζει μπροστὰ σὲ νεκρό Του μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά ἀπὸ τὸν ξαφνικὸ γαυό Του, μὰ μὲ τὴν ψυχὴ γεμάτη θέλησι καὶ ἀπόφασι. Ἔτοι μᾶς ἐδίδαξε Ἐκεῖνος! Ἔτοι θὰ κάνουμε ἐμεῖς! Γιατί μέσα μας θὰ ζῇ καὶ θὰ βασιλεύῃ τὸ πνεῦμα Του. Μᾶς ἔμαθε νὰ ὑποφέρουμε κάθε πόνου καὶ κάθε συμφορὰ παλληκαρίσια. Ἡ στάσι Του κατὰ τὴν ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 μᾶς διδάξε πολλά καὶ μᾶς ἔδωσε τὸ παράγγελμα πού γράφτηκε μὲ πυρραμένα γράμματα πάνω στὴν πλάκα τῆς ψυχῆς μας.

«Μὴ φοβῆσθε, παιδιά μου ἀγαπημένα, μπροστὰ στὴν ὕλη! Μὴ σκύβετε τὸ κεφάλι σας μπροστὰ στὴν βίαι! Μὴν ὀπισθοχωρῆτε ποτὲ μπροστὰ στὴν ἀδικία! Ἡ ὕλη εἶναι φθαρτὴ, ἡ βίαι δολιγώση, ἡ ἀδικία ἔχει μέσα της τὸ

σπέρμα τοῦ θανάτου! Σεῖς παιδιά τοῦ πνεύματος, τοῦ ἀθάνατου ἐλληνικοῦ πνεύματος, παιδιά τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἡπιότητος, πού κατέκτησε χωρὶς δόρατα καὶ τόξα τὴν ἀνθρωπότητα, παιδιά τῆς δικαιοσύνης, βαδίζετε ἔμπροσ, πάντα ἔμπροσ! Κι' ἂν κανένας μας πείσῃ, θὰ σκύψουμε νὰ τὸν φιλήσουμε ἀδελφικά, θὰ σφίξουμε τὰ δόγματα καὶ θὰ προχωρήσουμε, κρικοὶ τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ὅλο πὺδ μακριά. Τὸ ἔργο μας αὐτὸ εἶναι θεϊκό. Μᾶς ἔδωσε τὴν ἐντολὴ του ἀπὸ τὰ μυθικὰ χροῖα ὁ Προμηθεύς, καὶ τὸν ἀναμμένο πυρρὸ τοῦ ζωογονώοντος τὸν θὰ μεταδώσουμε μὲ δαιτὶ τὸ φλόγα σὲς ἐπόμενες γενεές!»

Ἔτοι μᾶς εἶπε μὲ τὴν ἀνδρική του ἀπάντησι σὲς 28 τοῦ Ὀκτωβρίου. Καὶ τώρα πού μετὰ τρεῖς μῆνες ἔπρεσε Ἐκεῖνος, ὁ πρῶτος στρατιώτης, ὁ πρῶτος Φαλαγγίτης, σταματοῦν γιὰ μιὰ στιγμὴ συγκινημένους ὡς τὰ μύχια τοῦ Εἶναι μας οἱ φάλαγγές μας, βαζοῦν τὸ χέρι σὲ κεφάλι γιὰ τὸ μεγάλο χαιρετισμὸ καὶ ἔπειτα τὸ κατεβαζοῦν στὴν καρδιά γιὰ νὰ τὴν φουχτιάσουν, νὰ τὴν σφίξουν, νὰ τὴν πνίξουν τὸν πόνο. Γιατί Ἐκεῖνος ἀνδίαζε τοὺς μικροὺς πού τοὺς συνεπαίρει ἡ θλίψι σὲ μιὰ συμφορὰ, τρακίζοντας νεῦρα καὶ θέλησι. Καὶ ξέρούμε ἐμεῖς αὐτὴ τὴ στιγμὴ, τὸ ξέρούμε πὺδ καλὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, γιατί μέσα μας πάλλει ἡ δικὴ Του καρδιά, μέσα μας δὲν ἔπαυσε νὰ πάλλῃ — ἔστω κι' ἂν σταμάτησε φυσιολογικά — ἀφοῦ πρὸ πολοῦ μᾶς τὴν εἶχε χάρισει.

Ξέρούμε ἐμεῖς, κορίτσια κι' ἀγόρια, μικρὰ καὶ μεγάλα, ὅτι πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μας θὰ στέλῃ πάντα τὸ χέρι

Του γιὰ νὰ μᾶς εὐλογῇ, μέσα στὴν ψυχὴ μας θὰ εἶναι ἡ θέλησί Του, γιὰ νὰ μᾶς ἀποσώζῃ, καὶ μέσα στὴν καρδιά μας ἡ φλόγα Του, γιὰ νὰ μᾶς ὀδηγῇ σὲς μελλοντικές τοῦ Ἐθνοῦς μας δόξες. Ἐμεῖς πληρωμένοι σὺν θεῷ ἀμφορείς, μὲ τίς δικές Του ἀρετές, πού ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ μᾶς μεταδώσῃ, θὰ προχωρήσουμε, γεροὶ οἰκοδόμοι, σὲ ἔργο Του. Πειθῆναι καὶ γεμᾶντο αὐτοθεσία, ὅπως πάντοτε, θὰ σφίχτοῦμε γύρω στοὺς νέους μας Ἀρχηγούς καὶ ἐσθὴν σοδαρὰν αὐτὴν καμπτὴν τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου θὰ ὑψώσωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἔμπροσ, πρὸς τὴν εὐρείαν λεωφόρον, τὴν ὁποῖαν ὁ νοῦς καὶ ἡ ἐργασία τοῦ ἐκκλησιότητος μεγάλου Ἑλληνος διήνοιξεν, ὅπως ἐτόνισεν ὁ νέος μας τρωθυπουργός κ. Ἀλέξανδρος Κοριζοίτης.

Τῶν φαλάγγων μας ὁ στέφανος, πού καταθέτουμε στὴ μνήμη Του, ἀπὸ τὴν μιὰ ἄκρη τῆς Ἑλλάδος ὡς τὴν ἄλλη, ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ τὴν πόλι, ἀπὸ τὸ μέτωπο καὶ τὰ μετόπισθεν, εἶναι ἀπὸ τῆς ψυχῆς μας τὰ μυριόχρωμα λουλούδια φτερισμέτος. Τὰ ἀνθὰ αὐτὰ ἔχουν ἄλλα δινύματα κι' οὔτε τριαντάφυλλα οὔτε ζουμπούλια λέγονται. Εἶναι, ἡ ὑπακοὴ καὶ ἡ πεθαρξία στοὺς Ἀρχηγούς μας, ἡ αὐτοθεσία καὶ ἡ ἀνταπάνοισι, ἡ φιλοπατορία καὶ τὸ καθήκον, ἡ φυλετικὴ συνείδησι καὶ ἡ ἀλληλεγγύη, ὁ σεβασμὸς τῶν ἀξιών καὶ τὸ πεισματικὸν μὲς θάρος, ἡ προσφορὰ καὶ τὸ αἷμα μας. Ἐνα τέτοιο στεφάνι πλεγμένο ἀπὸ τὰ χέρια μας καταθέσαμε πάνω σὲ νεκρό Του.

Ποῖος μπορεῖ νὰ πῇ πῶς ὁ ξαφνικός τοῦ ἀγαπημένου μας ἀγωνιστοῦ θάνατος θὰ σταματήσῃ τὴν πορείαι μας; Μάταιη ἡ χαρὰ τῶν ἐχθρῶν μας! Ὅπως ὡς τὰ τώρα ἀντάμωσε σὲ κάθε γυμνασίου τοῦ ἀτολμίου τῆς ψυχῆς μας ἀσπίδος, θὰ τὸ σταντήσῃ καὶ σὲ μέλλον, ὡς πού νὰ βάλουμε ἐμεῖς μὲ τὰ χέρια μας πάνω στὴν ταφόπετρα τοῦ Μεγάλου μας καὶ τὸ στεφάνι τῆς τελειωτικῆς ἐλληνικῆς Νίκης, ψάλλοντας σ' Ἐκεῖνον χαρούμενοι τὸν μεγαλόστομο τῆς Δόξης παιδαῖα.

Τὰ σπῖτια μας, οἱ καρδιές μας, ἡ Χώρα μας ὀδοκλήρη, ὁ ἀγέρας πού τάσχετῃ αὐτὴ λαγτάρα, τὸ καὶ τόσο ὀρυκτική, πού τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ἀναγαίτῃ τὸ ρέμα της.

Ἐμεῖς, κορίτσια κι' ἀγόρια, ἀνδρὰ καὶ γυναῖκες, γεροὶ καὶ παιδιὰ, οἱ Ἕλληνες ὅλοι, ἐμεῖς θὰ τοῦ ψάλλουμε τὸν παιδαῖνα τοῦ νέου ἐλληνικοῦ ἄθλου: «τὴν νίκην κατὰ βαρδάρων».

Σ. Καρ.

498

γύρω θάμνους και οι όποιος, όπως καταλαβέ, ήταν κάποια ε-
χθερική περίπολος.

Ο λοχίας γρήγορα έγινε κύριος
του έαυτού του. Άλλα ήταν εια-
σανά. Βλέπει πως είναι αινια-
στικό του το κ

Ζ ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

455

Ὁ κῆπος τῶν Ἑκασανέων

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΠΕΘΑΝΕ!

Γιατί, Θεέ μου, μάς Τὸν πήρες τόσο απροσδόκητα, τόσο άξαφνα, μέσα από

τὴν ἀγκαλιά μας τὸν καλὸ πατέρα, ποὺ Ἐσὺ εἶχες στελεῖ γιὰ τὰ παιδιά τῆς Ἑλλάδος;...
"Ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομά Σου!

Σοῦ Τὸν στέλλομε κοντά Σου, ἀφοῦ τὸν ἐκάλεσες, συνωδευόμενο μετὰ τὴν ἀγάπη μας καὶ τὰ δάκρυά μας...

Θὰ κλείσωμε μέσα στὴν καρδιά μας τὴν εἰκόνα Του, γιὰ νὰ μάς ἐμπιέη καὶ νὰ μάς ὁδηγῇ. Θὰ θυμούμαστε πάντα τὸ γέλιο Του καὶ τὴν καλωσύνη Του σὲ μάς, καὶ τὰ λόγια Του καὶ οἱ συμβουλές καὶ οἱ ὁδηγίες Του θὰ εἶναι τὸ Ἑθνικὸ Εὐαγγέλιο ὅλων

τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος γιὰ πάντοτε.

Ἡ ζωὴ Του ὅλη, ἡ ἐργατικότητα Του ἡ ἀκατάβλητη, ἡ ἀγάπη Του πρὸς κάθε τι Ἑλληνικὸ, ἡ Πίστι Του γιὰ τὸ ἔνδοξο μέλλον τῆς Ἑλλάδος, ποὺ ἐστήριξε πρὸ πάντων σὲ μάς, οἱ ἀγῶνες καὶ οἱ θυσιές Του, θὰ εἶναι πάντα μπροστά μας ζωντανὸ παράδειγμα, νὰ τὸ ἀκολουθοῦμε.

Ὁ Ἀσκητὴς θὰ ζῇ πάντα μαζί μας!

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

ΣΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΑΣ

Στὸ δρόμο τοῦτο τὸ μεγάλο Πατέρα ἐμεῖς δὲν εἶχαμ' ἄλλο μονάχα Ἐσένα.
Ἀνέσπερε Ἥλιε χωρὶς δύσι π' ἀνάτειλες, γιὰ ν' ἀιαξήσῃ τὸ Εἰκοσιένα.

Ζοφοὶ οὐρανοὶ κι' ὡς κρέπῃ ἡ μέρα' μὰ στὴν καρδιά μας, πρᾶε Πατέρα, χτυπᾷ ἡ καρδιά Σου
Κι' ὡς ἀν σγουρο γαλάζιο κύμα θὲ ν' ἀκολουθοῦμε βῆμα-βῆμα τὰ βῆματά Σου.

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΤΗΣ

Ἀθῆναι 31-1-41

9. (Συνέχεια)

Τέλος νά! παρουσιάζε-ται κι' αὐτός!

Κάτω ἀπὸ τὴ σκηνὴ τοῦ Ἱπποδروμίου βασιλεύει βα-θειὰ σιωπὴ. Ὁ Ἐκασανέωνας τῶν πιθήκων ἔχει φο-ρέσει στολὴ στρατηγοῦ καὶ μὲ τὸ ἓνα χέρι στὴ σταυρωτὴ ρεντιγκότα του καὶ τὸ ἄλλο πίσω στὴ μέ-ση, μπαίνει μέσα σκυφτός καὶ μὲ σοβαρὸ ὄψος, ἐνῶ ὅλοι τὸν ὑποδέχονται μι-ζητωκραυγές...

"Ὅταν ὁλος ἐκεῖνος ὁ πανζουρλισμὸς ἔπαψε λι-γάκι, ὁ διερμηνέας, ἕνας γαϊδαρὸς μὲ μαῦρο σμό-κιν καὶ ἄσπρη γραβάτα, σάν γαμπρός, προχωρεῖ καὶ παρουσιάζει στὸν κό-σμο τὸν περίφημο πῆθηκο, πλὴ ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου θὰ θέλανε νὰ τὸν ἔχουσιν κοντά τους.

Πρὶν ἀρχίσῃ τὰ γυμνά-

σιά του ὁ «Ναπολέοντας τῶν πιθήκων» ζητάει τὴν ἀδεία νὰ μεταμορφω-θεῖ: οἱ διαφορὰ προσωπι-ὰ μπροστά σὲ ὅλο τὸ θια-τρο.

Καὶ μὲ σβελλτοσύνη πι-θηκίσια, μέσα σ' ἓνα παν-δαιμόνιο ἀπὸ ζητωκραυ-γές καὶ ποδοκροτήματα, ὁ Ναπολέοντας γίνεται, ὡς ποὺ νὰ πῆς κίμινο, μάγε-ρας, πολισμένος, ἀπὸ πο-λισμένος γιὰ πορτιέρισ-σα, ἀπὸ πορτιέρισσα ταυ-ρομάχος καὶ πάει λέοντας.

"Ὅλοι ἔχουν σηκωθῇ στὸ πόδι καὶ μὲ φωνές καὶ μὲ χειροκροτήματα καὶ ζη-τωκραυγές ἀποθεώνουν κερματικά τὸν ἑαυ-τό νομμερο. Ἐξαφνα τὴ στιγμή ποὺ ὁ Ναπολέοντας ἐτοιμάζεται ν' ἀρχίσῃ τὴς ἀκροβασίες του, ἀκούγε-ται ἓνα δυνατὸ «κοκορί-κο» κι' εὐθὺς ἡ φωνὴ μιᾶς κόττας:

«κόκ, κότ, κότ, Κόν-τακ...»

Στὸ ἀκουσμα αὐτῆς τῆς φωνῆς ποὺ φέρνει στὸν κό-σμο ἀτέλειωτα γέλια, ὁ Ναπολέοντας τῶν πιθή-κων στενοχωριέται, χλω-μιάζει, ἀρχίζει νὰ τρέμῃ. Ὡς τόσο ἡ φωνὴ ἐπιμέ-νει.

«κότ, κότ, κότ, Κόν-τακ...»

Ὁ Ναπολέοντας μὲ τὴ γρηγοράδα τῆς ἀστραπῆς, σχεδὸν χωρὶς νὰ τονε νοι-ώσῃ κανεῖς, τρέχει στὴν πόρτα, σπρώχνει τοὺς ἀν-θρώπους ποὺ βρέθηκαν μπροστά του, βγαίνει στὸ δρόμο καὶ γίνεται ἀφαν-τος μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Τὸ ρολοῖ σ' ὀλόκληρη τὴν πόλιν χτυποῦσε ἔντεκα. Ὁ κόσμος μέσα στὸ ἱπ-ποδρόμιο περίμενε νὰ ξα-ναπαρουσιαστῇ ὁ Ναπολέ-ων κι' ὅταν πιά ἔχασε κά-θε ἐλπίδα ἔφυγε λυπημέ-νιος.

Ἐνας σκοτεινὸς ὄμιος ἱσκιος στοὺς δρόμους καὶ τὰ δρομάκια, κυνηγᾷ ἓνα κάποιον ἄλλο ἱσκιο πῶ σκοτεινός.

"Ὅπως θὰ καταλάβετε κιόλας, ἀγαπητοί μου, αὐ-τὲς οἱ δύο σκιές ἦσαν ὁ Χάρυ Κόντακ κι' ὁ τετρά-

ποδος Σερλόκ Χόλμς ἀπὸ πίσω, ποὺ, ἀφοῦ ἔδγαλε τὴ μάσκα ἀπὸ τὸ πρόσω-πον τοῦ ἀντιπάλου του, ἀ-κολουθεῖ τώρα πιστὰ τὰ βῆματά του.

Ἄς ἀφήσουμε λοιπὸν αὐτοὺς τοὺς δύο, τὸν ἔνα νὰ κυνηγᾷ καὶ τὸν ἄλλο νὰ κυνηγιέται, γιατί ὁ Θεὸς μόνο ξέρει τί δρόμο θὰ κάμουν. Ὅταν αὐτὸ τὸ κυνήγι θὰ πάρῃ τέλος θὰ τοὺς ξαναβροῦμε πάλι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

Πρέπει νὰ μας πωστῇ: τι μεγάλη χαρὴ, ἀγαπη-τοί μου μικροὶ ἀναγι-νῆστες, ποὺ σὰς δόξαται τὴ σιμωσιλὴ ν' ἀφήσουμε τὸ Χάρυ Κόντακ καὶ τὸν κερ-Μποῦλη, γιατί χωρὶς αὐ-τὴ τὴ σιμωσιλὴ θὰ εἴμα-στε υποχρεωμένοι ν' ἀνέ-δῃτε σ' οὐρανοξύστες, νὰ τρέξετε σὲ μακρινούς καὶ ἀπόκεντρους δρόμους, νὰ περάσατε ποτάμια, νὰ γνω-ρίσετε διάφορα χωριά καὶ πολιτείες καὶ στὸ τέ-λος νὰ κατασταλάξετε στὸ ἴδιο μέρος ἀπ' ὅπου ξεκινήσατε ὑπερὰ ἀπὸ τέ-τοια ταλαιπωρία ποὺ βά-στηξε ἐννιά ὀλόκληρες ὥρες.

(Ἀκολουθεῖ)

501

Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ παιδιά τῆς Ε.Ο.Ν. μὲ βαδυτάτην καὶ ὑπερήφανον ὁδύνην συνώδευσαν τὸν Ἀρχηγὸν εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ κατοικίαν Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκφορᾶς τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ

Η ΚΗΔΕΙΑ

Ἐν μέσῳ γενικοῦ πένθους καὶ ἐκδήλωσεων συντριβῆς καὶ ὁδύνης διὰ τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ἀπώλειαν ἐκηδεύθη τὴν 3.30 μ. μ. τῆς Παρασκευῆς ὁ εἰς τὸ Πάνθιον τῶν Ἀθηνῶν μεταστάς Ἀρχηγός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνιδόθησαν τιμαὶ πρωτοπουργοῦ ἐν ἐνέργειᾳ.

Χιλιάδες λαοὶ κατασυγκινημένοι συνέρχοντο ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πρωτεύουσας, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν περιχώρων διὰ τὰ παρακολούθησον ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια, τοὺς ἐξωστὰς καὶ τὰ παράθυρα τὴν ἐκφορὰν τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ. Εἰς ὧν τὰ πρόσωπα ἦτο καταφανὴς ἡ θλίψις καὶ ὁ πόνος διὰ τὴν ἀδύκῃ ἀπώλειαν, ἡ ὁποία εἰς τόσους κρίσιμους στιγμὰς ἐπληξε τὴν Πατρίδα.

Τὴν τάξιν καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς νεκρικῆς πομπῆς ἐτήρησαν ὅργανα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, Σχηματισμοὶ Ἀρμενίων καὶ θηλείων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καθὼς καὶ τμήματα στρατοῦ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν παρετάχθησαν ἐκατέρωθεν τῶν ὁδῶν Γιωργίου τοῦ Α', Ἑρμοῦ καὶ Εὐαγγελιστρίας μέχρι τῆς πλατείας Μητροπόλεως, γύρω τῆς ὁποίας εἶχον παραταχθῇ ἄλλα τμήματα τῆς Ἑθνικῆς Ὀργανώσεως Νεοῦσιας.

Η ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Τὴν 3.20' κατεφθασεν ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρχηγοῦ κ. Λέλα Μεταξά μετὰ τῶν κ. κ. θυγατέρων τῆς καὶ γαμβρῶν τῆς, ὁλίγον ἀργότερον ὁ Πρωτοψάλτης κ. Κυριακὸς καὶ τὸν ἑξῆς ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλικός, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διαδοχὸς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Εἰς μετὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἀνακτοῦ πρῶτον ἐπὶ τῇ τῇ Μετακινήσει τῆς Ἀρχηγίδος καὶ τῶν θυγατέρων καὶ γαμβρῶν τῆς, ὁ Πρωτοψάλτης κ. Κυριακὸς καὶ τὸν ἑξῆς ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλικός, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διαδοχὸς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Ὁλοῦτον τὸν ποταμὸν τῆς ἐκφορᾶς κατέλαβον οἱ Πρωτοψάλτης κ. Κυριακὸς καὶ τὸν ἑξῆς ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλικός, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διαδοχὸς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Η ΝΕΚΡΩΣΙΜΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

Μετὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἀνακτοῦ πρῶτον ἐπὶ τῇ τῇ Μετακινήσει τῆς Ἀρχηγίδος καὶ τῶν θυγατέρων καὶ γαμβρῶν τῆς, ὁ Πρωτοψάλτης κ. Κυριακὸς καὶ τὸν ἑξῆς ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλικός, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διαδοχὸς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Ἐπιτρόπου τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἀλεξάνδρου Ν. καὶ τῶν ἄλλων ἐκ τῆς Μητροπόλεως.

Τὸ ἀπογευματινὸν τῆς Παρασκευῆς τῆς 3.30 μ. μ. τῆς Παρασκευῆς ὁ εἰς τὸ Πάνθιον τῶν Ἀθηνῶν μεταστάς Ἀρχηγός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνιδόθησαν τιμαὶ πρωτοπουργοῦ ἐν ἐνέργειᾳ.

Χιλιάδες λαοὶ κατασυγκινημένοι συνέρχοντο ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πρωτεύουσας, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν περιχώρων διὰ τὰ παρακολούθησον ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια, τοὺς ἐξωστὰς καὶ τὰ παράθυρα τὴν ἐκφορὰν τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ. Εἰς ὧν τὰ πρόσωπα ἦτο καταφανὴς ἡ θλίψις καὶ ὁ πόνος διὰ τὴν ἀδύκῃ ἀπώλειαν, ἡ ὁποία εἰς τόσους κρίσιμους στιγμὰς ἐπληξε τὴν Πατρίδα.

Ο πρωτοψάλτης κ. Λέλλας κυριεύει αἰ τὰ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνοδευόντες τὴν ἐκφορὰν.

Ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς Μητροπόλεως

Τὸ ἀπογευματινὸν τῆς Παρασκευῆς τῆς 3.30 μ. μ. τῆς Παρασκευῆς ὁ εἰς τὸ Πάνθιον τῶν Ἀθηνῶν μεταστάς Ἀρχηγός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνιδόθησαν τιμαὶ πρωτοπουργοῦ ἐν ἐνέργειᾳ.

Χιλιάδες λαοὶ κατασυγκινημένοι συνέρχοντο ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πρωτεύουσας, τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν περιχώρων διὰ τὰ παρακολούθησον ἀπὸ τὰ πεζοδρόμια, τοὺς ἐξωστὰς καὶ τὰ παράθυρα τὴν ἐκφορὰν τοῦ Μεγάλου Νεκροῦ. Εἰς ὧν τὰ πρόσωπα ἦτο καταφανὴς ἡ θλίψις καὶ ὁ πόμος διὰ τὴν ἀδύκῃ ἀπώλειαν, ἡ ὁποία εἰς τόσους κρίσιμους στιγμὰς ἐπληξε τὴν Πατρίδα.

Τὴν τάξιν καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς νεκρικῆς πομπῆς ἐτήρησαν ὅργανα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων, Σχηματισμοὶ Ἀρμενίων καὶ θηλείων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καθὼς καὶ τμήματα στρατοῦ τῆς φρουρᾶς Ἀθηνῶν παρετάχθησαν ἐκατέρωθεν τῶν ὁδῶν Γιωργίου τοῦ Α', Ἑρμοῦ καὶ Εὐαγγελιστρίας μέχρι τῆς πλατείας Μητροπόλεως, γύρω τῆς ὁποίας εἶχον παραταχθῇ ἄλλα τμήματα τῆς Ἑθνικῆς Ὀργανώσεως Νεοῦσιας.

Κατὰ τὴν μετὰ τὴν ἐκφορὰν ἀναχώρησιν μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς συνωστίζοντο εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ πεζοδρόμια διὰ νὰ ἴδουν τὸν πολυανασχημένον καὶ πολυστάδαιον νεκρόν.

Ἡ σιπὴ πορὸς ἐποποθετῆθη εἰς τὸ μέσον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ ἐνὸς ὁλοφάντατος οὐρανῶν καὶ ἐκαλύφθη κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ μεγάλης σημαίας, ἐκείνη δὲ ἐπ' αὐτῆς τὸ εἶδος, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀρχηγὸς ἔφερε κατὰ τὴν περίοδον ποὺ ἀπερίτεται εἰς τὸν στρατόν.

Τὴν 8.30 ἐσπερινὴν ἀνεγνώσθησαν αἱ ἑρραὶ εὐχαὶ καὶ ἐποποθετῆθη πρὸς τὴν Σοφοῦ τιμητικὴ φρουρὰ ἀπὸ δέξιμας τοῦ Ναυτικοῦ, τοὺς ὁποίους ἀργότερον διεδέχθησαν δέξιμας τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς μεταφορᾶς τῆς Σοφοῦ καὶ μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἐκφορᾶς ἀνώτεροι βεβαιοφύροι καὶ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. ἐναλλάσσοντο κατὰ διαστήματα ἐφύρουσαν τιμητικῶς τὸ φέρετρον.

Ἀπὸ τῆς 9ης κατερινῆς ἤρχισεν τὸ λαϊκὸν προσκυνημα, τὸ ὁποῖον ἐσυνέχισθη μέχρις ὅτου τὸ ἔσπερον, διὰ νὰ ἐπαναληθῇ ἀπὸ τῆς πρωινῆς τῆς παρελθούσης Πέμπτης μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἐκφορᾶς.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΠΕΝΘΟΣ

Τὸ πένθος ἐκτείνεται ἐν τῇ πόλει τῆς Ἀθηνῶν καὶ ἐν τῇ πόλει τῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ τοῦ Κυβερνητικοῦ

μισθη έξω του Ναού και έναπειθή επί κιλίβαντος πυροβόλου, οι δὲ ἐπίσημοι κατέλαβον ἐπιθεὶν αὐτοὺς τὰς ὁδοὺς τοῦ προγράμματος ὁρισθείσας θέσεις.

Τὴν 4.30' ἡ νεκρὴ πομπὴ ἐξεκίνησε καὶ διὰ τῶν ὁδῶν Μητροπόλεως, πλατείας Συντάγματος, Γεωργίου τοῦ Α' καὶ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας κατὰρτιζομένη εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, ὅπου ὁ οἰκογενειακὸς τάφος τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἡ νεκρὴ πομπὴ κατηρτίσθη ὡς ἑξῆς: Προηγούμενοι οἱ φέροντες τοὺς στεφάνους μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ ἀξιωματικὸν τοῦ Φρουραρχείου Ἀθηνῶν καὶ τμήμα τῆς ἀστυνομίας πόλεων, καὶ ἠκολούθουν κατὰ σειράν αἱ μουσικαὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, τοῦ Ναυτικοῦ, τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Νεολαίας, σαλπιγκταὶ καὶ τυμπανιστῆς, ἀνά μίαν διμοιρίαν τῶν σχολῶν Εὐελπίδων, Ναυτικῶν Δοκιμῶν, Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, ναυτικὸν καὶ ἀεροπορικὸν ἀγῆμα, βρετανικὸν ἀεροπορικὸν ἀποσπασμα καὶ τμήματα τῆς Ὀργάνωσης Νεολαίας καὶ Ταγματῶν Ἑργασίας, Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτιστῶν. Κατόπιν ἤρχετο ἡ θρησκευτικὴ πομπὴ κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν: Ο ἱερεὺς Σταυρὸς καὶ ἐκατέρωθεν τὰ ἐξαπτερυγα, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὸ μέσον καὶ ὁ λοιπὸς κλήρος, ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος ἀνέχετο τὰ παρὰσημα τοῦ μεταστάτος Πρωθυπουργοῦ, ὁ κιλίβανς ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἦτο τοποθετημένον τὸ φέρετρον καὶ ἐκατέρωθεν οἱ φέροντες τὰς ταινίας ὁπουροὶ κ. κ. δουρῆντες καὶ Μπουμπουλάδες, ὁ ἀντιστράτηγος κ. Χασαπλίδης, ὁ ἀντιναύαρχος κ. Οἰκονόμου, ὁ ὑποστράτηγος τῆς ἀεροπορίας κ. Τσαπραλῆς καὶ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας. Ὅσοιθεν τοῦ κιλίβαντος ἤρχοντο ἡ σύζυγος, αἱ θυγατέρες, οἱ γαμβροὶ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου, καὶ αἰμαῖος κατόπι οἱ ἀντιπροσώποι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλείου καὶ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἀποκριστὰς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ ἑξαρχὸς τοῦ Παναγίου Τάφου, οἱ ἀρχιεποὶ τῶν ἑξῶν δογμάτων, οἱ μεγαλόσταυροι τῶν Βασιλικῶν Ταγματῶν Σωτήρος, Γεωργίου Α' καὶ Φοίνικος, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ὁ πρόεδρος, ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ὁ παρ' αὐτῷ Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι, ὁ Πρόεδρος καὶ ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ Πρύτανης καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἀθηνεῖον Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Πρύτανης καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Ἑθνικοῦ Μετσόβειου Πανεπιστημίου, ὁ Πρύτανης καὶ ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, οἱ διευθυνταὶ καὶ τὰ διδασκὰς Συμβούλια τῶν ἱσοτήτων Ἀνωτάτων Σχολῶν, ὁ Πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου, οἱ Ἀντιστράτηγοι, οἱ Ἀντιναύαρχοι ὡς καὶ οἱ ἐν ἀποστράτειᾳ Ἀντιστράτηγοι καὶ Ἀντιναύαρχοι, οἱ ἀντιπρόεδμοι Ταξίμαχοι τῶν Β. Ταγματῶν Σωτήρος, Γεωργίου Α' καὶ Φοίνικος, ὁ Νομάρχης, ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετών, ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ Ἀθηνῶν, οἱ Ὑποστράτηγοι καὶ Ὑποναύαρχοι ὡς καὶ οἱ ἐν ἀποστράτειᾳ Ὑποστράτηγοι καὶ Ὑποναύαρχοι. Οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἡρώδης, θαλάσσης καὶ ἀέρος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι ἀναπήρων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν ἡρώδης, θαλάσσης καὶ ἀέρος, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων, τρεῖς σὺλμοι ἱππέων, δύο διμοιρίαι Χωροφυλακῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠκολούθουν αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ μετὰ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν αὐτῶν, ὁ πρόεδρος καὶ εἰσαγγελεὺς Πρωτοδικῶν, ὁ διοικητὴς καὶ οἱ ὑποδιοικηταὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὁ διοικητὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὁ διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς καὶ ὁ ὑποδιοικητὴς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ προέδρου τοῦ διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου, ὁ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου Στρατοῦ, ὁ πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων, οἱ πρόεδροι καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν Ἐπιμελητηρίων, αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ γῆν, θαλάσσης, ἀέρος στρατοῦ καὶ ἀστυνομίας πόλεων, ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἑθνικῆς Ὀργάνωσης τῆς Νεολαίας μετὰ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ, τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἑθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος, ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τοῦ Οἴκου Ἀγρότου, ἡ διοίκησις τῆς Ἑθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἑργατῶν τῆς Ἑλλάδος, ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδμοι τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων ἀποστράτων ἀξιωματικῶν, τὸ προεδρεῖον τοῦ Συνδέσμου τῶν ἀναπήρων πολεμιστῶν, ἀξιωματικῶν, ὁσαυτὶς ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, αἱ ἀντιπροσώποι τοῦ Τύπου, οἱ πρό-

δροι καὶ τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν συλλόγων καὶ σωματείων.

Μετὰ ταῦτα ἤρχοντο διμοιρίαι τῆς Φρουρᾶς τῶν ἀνακτόρων, τμήμα τοῦ συντάγματος Δωδεκανησιῶν, 2 λόχοι μηχανικοῦ, δύο διμοιρίαι τοῦ ἐμπέδου αὐτοκινήτων, μία πυροβολαρχία ὁρειβατικῶν πυροβολικῶν καὶ ἔκλειε τὴν ὁλὴν πομπὴν ἡ τῆς ἀνακτορικῆς Φρουρᾶς.

Κατὰ τὴν διέλευσιν τῆς νεκρῆς πομπῆς τὸ σῆμα τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ἐπὶ τοῦτε μεταφερθὲν ἐκ τοῦ Μετώπου ἐκίνηε πρὸς τὴν σορὸν εἰς ἐνδοκίον τιμῆς καὶ εὐλαβείας τοῦ μαχομένου στρατοῦ πρὸς τὸν μεγάλον Ἕλληνα νεκρόν.

Ἡ διέλευσις τῆς πομπῆς πρὸ τοῦ ἀπὸ τῆς μεσημέριας ἀναμνηστὸς πλῆθους προεκάλεσε λυγμούς καὶ πλείστας δάσας ληθοθυμίας. Ἡ συγκίνησις τοῦ λαοῦ, ἀποχαιρετῶντος διὰ τελευταίαν φορὸν τὸν Ἀρχηγὸν τὸν καὶ δημιουργὸν τῆς Δόξης καὶ τῆς Νίκης, ἦτο ἀπερίγραπτος.

Ο ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, συνοδευόμενος ὁπὸ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν καὶ ἀνέμενε πρὸ τοῦ οἰκογενειακοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ.

Κατὰ τὴν ταφὴν τμήμα στρατοῦ ἀπέδωκε τὰς τελευταίας τιμὰς, ἐνῷ οἱ ἐπίσημοι, οἱ ἀξιωματικοὶ, οἱ ἱδικοί μας καὶ οἱ ξένοι, ἑλληνοὶ κατασυγκινημένοι, ὅπως καὶ ὁλος ὁ κόσμος. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ διάδοχος συνεληθήσαν θερμότητα καὶ πάλιν τὴν κυρίαν Ἀέλιαν Μεταξὺ πρὸς τὴν ὁποίαν ἐξέφρασαν ἐκείνη τὴν σὺλληπτηρία τῶν μελῶν τοῦ ὁπουρικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν. Ἀκολούθως ἡ Α. Μ. μετὰ τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκονομίας, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ ἀπεχώρησαν.

ΚΑΙ Η ΣΠΛΗΝ ΤΟΥ

Εἰς ἐκτέλεσιν παλαιᾶς ἐπιθυμίας τοῦ Ἀρχηγοῦ ἐπὶ τοῦ φερέτρον αὐτοῦ ἐτέθη ἡ πολιμική του σπάθη, τὴν ὁποίαν ἔφερον εἰς τὰς ἐκστρατείας. Ἡ σπάθη αὕτη ἐτάφη μετ' αὐτοῦ.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Ἡ Ἑθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας μετέλχεν εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς μέσας εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν βαθύτατον πένθους. Ἀπὸ τῆς 2.30' δύναμις τῶν Δ.Α.Σ. ἀρρένων καὶ θηλέων, τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων ἀρρένων καὶ θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῆς Διοικήσεως Ταγματῶν Ἑργασίας μετὰ τῆς μουσικῆς τῶν εἰχε παραταχθῇ εἰς τὴν πλατείαν Μητροπόλεως. Ἡ δύναμις αὕτη τῆς Νεολαίας προσηλθῇ τῆς νεκρῆς πομπῆς μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν. Ἐπίσης δύναμις ἐκ Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτιστῶν παρατάχθη κατ' ἀντικύριον ἐπὶ τῶν ὁδῶν διὰ τῶν ὁποίων διέλκεν ἡ νεκρὴ πομπή. Εἰς τὴν πλατείαν τῆς Μητροπόλεως παρατάχθησαν ἐπίσης οἱ βαθμοφόροι τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, τὰ ἐπιτελεῖα τῆς Δ.Α.Σ. ἀρρένων καὶ θηλέων, τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων ἀρρένων καὶ θηλέων Πρωτευούσης καὶ τῶν Ταγματῶν Ἑργασίας. Κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ φερέτρον

τοῦ Ἀρχηγοῦ ἀπαντὰ τὰ παρατεταγμένα μετὰ τῆς Νεολαίας ἐκπαιρέθησαν ἐν μέσῳ βαθύτατης ὁδύνης τὸν δημιουργὸν τῆς Ε.Ο.Ν., ὅστις κατὰφορτὰς δόξης ἀπῆρχετο εἰς τὸν τάφον. Αἱ Φαλαγγίτισσαι δὲν ἠδυνήθησαν ἀν συγκρατήσουν τὰ δάκρυα τῶν. Μίαν τῶν ταινιῶν τοῦ φερέτρον τοῦ Ἀρχηγοῦ ἔκρατε ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Νεολαίας. Τὴν νεκρὴν πομπὴν ἠκολούθησε καὶ τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ τὸν ἐπιτελάρχην τῆς Νεολαίας.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τὴν 10.30' τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἡ Ε.Ο.Ν., ἐν συγκινητικῇ καταστάσει καὶ ἀπεριγράπτῳ ὁδύνῃ, κατέθετο εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ στεφάνους ἐκ δάφνης καὶ ἀνθῶν.

Ἀντιπροσωπεῖαι ἐξ ἐνὸς Τάγματος ἐξ ἐκστρατῆς Διοικήσεως κατέβησαν εἰς τὸν τάφον τοῦ τούτου στεφάνους τῶν Περιφ. Διοικήσεων, ὡς καὶ σὺν ὁλοκλήρῳ ἀνέμῳ.

Δύναμις ἐκ τριῶν χιλιάδων Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτιστῶν, Σκαπανέων καὶ Σκαπανισσῶν καὶ τμήματα Ταγματῶν Ἑργασίας συνεκιντρώθησαν ἀπὸ τῆς τῆς πρωτῆς εἰς τὸ Παναγελήϊον Γυμναστήριον καὶ ἐκτεῖνεν κατὰρτιζομένη κατ' ἐξάδας εἰς τὸ Α' Νεκροταφεῖον. Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὁλῆς παρατάχθησαν Φαλαγγίται καὶ Φαλαγγίτισσαι ἑκράτουν περὶ τοὺς 90 στεφάνους δάφνης, ἑκάστος δὲ Φαλαγγίτης καὶ Φαλαγγίτισσα ἑκράτουν μουσικτὰ ἀπὸ νορκισσοῦ καὶ μεντελίδες. Ἀπὸ τῶν προπολαίων τοῦ Νεκροταφείου μέχρι τοῦ τάφου τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶχον παραταχθῇ Φαλαγγίται κατ' ἀντικύριον πρὸς ἀπόδοσιν τιμῶν εἰς τοὺς προερχομένους ἐπίσημους.

Τὴν 10.30' προσήλθον εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Ν. Κανελλόπουλος, ὁ Ἐπιτελάρχης συνταγματάρχης κ. Σ. Ροδόβας μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως καὶ ἄλλοι ἀνώτεροι καὶ ἀνώτεροι βαθμοφόροι τῆς Ε.Ο.Ν. Ὑπὸ τὸν πένθιμον ἦχον τῆς μουσικῆς τῆς Ε.Ο.Ν. κατέβησαν οἱ στεφάνοι τῶν Περιφερειακῶν Διοικήσεων, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ στέφανος τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Δωδεκανήσου, καθὼς ἐπίσης καὶ τῶν Π.Υ.Α. Μ. Κορυτσᾶς καὶ Ἀργυροκάστρου. Περὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀρχηγοῦ εἶχον συρρέουσι χιλιάδες λαοῦ, ὁ ὁποῖος παρρηκολούθει δακρύων τὴν κατάθεσιν τῶν στεφάνων.

Ἐπίσης τὴν 9.30' πρωτῆν τῆς ἰδίας ἡμέρας οἱ ἐνταθῆ ἀφικνέμενοι ἐξ ὁλῶν τῶν περιφερειῶν τῆς χώρας ὅπως παρακολούθησαν τὴν κηδείαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν ὁπὸς τὸς ἐκατὸν πενήντα ἐκπρόσωποι τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, μαζὶ μετὰ τοὺς ὁσαυτὶς τῆς Ἑθνικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν τῆς Ἑλλάδος μετέβησαν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ἐν σῶματι καὶ ἐτέλεσαν εὐλαβὲς προσκύνημα εἰς τὸν τάφον τοῦ πρώτου ἀγροτοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὠρκίσθησαν νὰ συνεχίσουν τὸ ἀγροτικὸν τὸν πρόγραμμα καὶ νὰ ἀγωνισθῶν ὁπὸ τῆς τελικῆς νίκης τῶν ἐλληνικῶν ὁπλῶν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων περιφερειῶν ἔρραν τὸν τάφον μετὰ ἀθροῦς λουλούδια ἐν καταφανεῖ συγκινήσει καὶ μετὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὁφθαλμούς, ὁμίλησαν δὲ διαφοροὶ ἐκπρόσωποι αὐτῶν.

Ὁ Μέγας νεκρὸς πρὸς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησης

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ο 'Αρχηγός, ο Μεγάλος 'Εθνικός Κυβερνήτης και Πατέρας της Ε.Ο.Ν., από της πρώιας της παρελθούσης Τετάρτης δεν εφύσκειται πλέον μεταξύ μας ως σώμα.

Εφύσκειται όμως — και θα εφύσκειται πάντοτε — ως φωτεινόν πνεύμα, το οποίον θα οδηγεί τα παιδιά της Ε.Ο.Ν., αγόρια και κορίτσια, προς την δόξιν του καθηκόντος και της τιμής, την οποίαν έχομεν ο 'Εθνικός 'Εκείνος 'Ηρώς μετά του 'Αρχηγού του 'Εθνους και λαοφιλήτου Βασιλέως μας Γεωργίου του Β'.

Ο 'Ιωάννης Μεταξάς δεν απέθανε. Ήν εις τας ψυχάς όλων των 'Ελλήνων και της Ε.Ο.Ν. ως το πνεύμα του Τρίτου 'Ελληνικού Πολιτισμού του οποίου υπήρξεν ο θεμελιωτής.

Θρηνησόμεν την απώλειαν του Μεγάλου Τέκνου της 'Ελλάδος, αλλά σπογγίζοντες τὰ δάκρυά μας σφίγγομεν την καρδίαν και προχωροῦμεν πρὸς τὴν ολοκλήρωσιν τοῦ ἔργου τοῦ.

Ἡ 'Εθνικὴ 'Οργάνωσις Νεολαίας ἀποτίουσα ἁλίστιον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα 'Αρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γενικὸν 'Επιθεωρητὴν τῆς, ἀνοίγει Πανελλήνιον ἔρανον μετὰ τῶν σχηματισμῶν τῆς, διὰ τὴν ἀνίγειν ἀνδριάντος.

Ὡς πρώτων εἰσφορὰν ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις Νεολαίας καταθέτει ἐκ τοῦ Κεντρικοῦ τῆς ταμείου δραχμὰς 500.000.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Τὸ 'Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς 'Ανωμότου Βιομηχανικῆς 'Εταιρείας «Παπαστράτος» διὰ ψηφισμὰτος τοῦ ἀπεφάσισεν ὅπως διατεθῶν εἰς μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος 'Εθνικοῦ Κυβερνήτου 'Ιω. Μεταξά δραχμὰι 1.000.000 εἰς ἡμισείας ὅπῃ τῆς «Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου» καὶ τῆς «Αἰσθητικῆς τοῦ Νοσοκομείου».

— Ο κ. Κων. Ν. 'Εμπειρικός προσέφερεν ὅπῃ τῆς Περ. 'Υπηρεσίας 'Αλληλεγγύης Μετώπου τῆς Ε.Ο.Ν. Πρωτεύουσας (Π.Υ.Α.Μ.) δραχ. 3.000 εἰς μνήμην τοῦ 'Αρχηγού.

— Εἰς ἐνδειξὴν τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Κυβερνήτην 'Ιωάννην Μεταξά τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον Γεωργίας, Κτηνοτροφίας καὶ Δασῶν, δημιουργήμα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀειμνήστου Πρωθυπουργοῦ, ἀπεφάσισεν ὅπως χορηγηθῶν ἐκ τῶν πόρων τούτου 100.000 δραχμῶν ὅπῃ τῆς Κ.Υ.Α.Μ., ἐξυπηρετοῦσης ἐθνικοῦ σκοποῦς.

— Εἰς μνήμην τοῦ 'Αρχηγοῦ κατετέθησαν ὅπῃ τῆς Κ.Υ.Α.Μ. τὰ ἑξῆς ποσά: 'Αδελφοὶ Μπαρμπάρειος δραχμὰς 25.000, Σπ. Τρικούρης 2.000, 'Ιωάννης Λούμας 2.000, Ἀνδρ. Λεϊδαδίτης 400.

— Τὸ 'Εμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν 'Επιμελητήριον 'Αθηνῶν εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου τῆς 'Ελλάδος 'Ιωάννου Μεταξά ἀνήψισε δραχμὰς 50.000 ὅπῃ τῆς «Φανέλλας τοῦ Στρατιώτου» καὶ δραχμὰς 10.000 ὅπῃ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀτυχουσάντων ἐμπορίων καὶ βιομηχανιών.

— Οἱ ἀξιωματικοί, ὁπασίωματικοί, χωροφύλακες καὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι τῆς ἀνωτέ-

ρας διοικήσεως χωροφυλακῆς Χανίων κατέθεσαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου 'Ιωάννου Μεταξά ἀντὶ στεφανοῦ δραχμὰς 50.000 ὅπῃ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγώνος. Ὁμοίως ἀπετάλησαν ὅπῃ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγώνος δραχμὰι 1.000 ὅπῃ τοῦ διοικητοῦ χωροφυλακῆς Πειραιῶς ἀντισυνταγματάρχου Ἀγαπήτου Νικολάου εἰς μνήμην 'Ιωάννου Μεταξά.

ΑΙ ΕΚΠΟΜΠΑΙ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Λόγω τοῦ μηνιαίου πένθους τῆς Ε.Ο.Ν. ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου 'Αρχηγοῦ καὶ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ μουσικοῦ προγράμματος, ἀπὸ σήμερον αἱ ὥραι ἐκπομπῶν τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. (δραχία κύμα α, μήκος κύματος 37 μ. ἢ χιλιόκυκλοὶ 8.100) περιορίζονται τὰς μὲν καθημερινὰς ἀπὸ τῆς 6ης—7ης καὶ 30 μ. μ., τὰς δὲ Κυριακὰς ἀπὸ τῆς 10ης—12ης μ. μ. Αἱ εἰδήσεις θὰ μεταδίδονται πάντοτε τὴν 7ην μ. μ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν.

Οἱ στρατιῶται τοῦ 9ου λόχου τοῦ 400ῡ Συντάγματος Εὐζώνων διὰ θερμότητος ἐπιστολῆς τῶν εὐχαριστούντων τὰ παιδιά τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀρτῆς διὰ τὰς παντοειδεῖς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερον εἰς αὐτοὺς.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΙΣ ΤΗΝ Π.Υ.Α.Μ.

— Ο στρατιώτης Κ. Σάμιος δωρεῖ εἰς τὴν Π.Υ.Α.Μ. διὰ τὸ τοιγάρ τοῦ στρατιώτου τὰ 30% ἐκ τῶν εἰσπραξέων συναυλίας τοῦ, τὴν ὅποιαν θὰ δώσῃ τὴν 29ην θεθροναρίου εἰς τὴν αἴθουσαν «Γαρνασοῦς».

Ἀπὸ τὴν ἡχώ τοῦ μεγάλου πένθους

ΜΕΤΑΞΑΣ

Τοῦ Νικητῆ φορώντας τὴν πορφύρα, στεφανωμένον μὲ τῆς Δόξης τὸ κλωνί, σὲ μιά γιορταστικὴ φωτοπλημμύρα θὰ σὲ δεχτοῦν ἀπὸψε οἱ οὐρανοί!

Καὶ μπρὸς στίς ἀνοιχτές οὐράνιες πόλεις,

θάρροῦν νὰ Σ' ἀνταμώσουν μὲ τιμές, ὁ Λεωνίδας ἀπ' τὴς Θερμοπύλες καὶ Μαραθωνομάχοι νικητές.

Κι' ἀκόμα θὰ Σὲ περιμένουν κι' ἄλλοι

Κολοκοτρώνηδες ἀπ' τὴν Τροπολιτοῖα, νὰ Σοῦ φορέσουν δάφνες στὸ κεφάλι ἀπ' τὴ λευτερωμένη Κορυτοῖα!

Κι' ἀπάνω στῶν ἀγγέλων τὴς φτεροῦ-παλίοι καὶ νέοι "Ἡρώες μαζί

στῆς Πίνδου θὰ πετάξετε τὴς ροῦγες καὶ θὰ σαλπίστε: «Ἡ 'Ελλάδα αἰώ- [νια ζῇ]»

31-1-1941

ΗΡΑΚΛΗΣ Θ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

"Ω Μάνα 'Ελλάδα! φόρεσες τοῦ πένθους τὰ σημάδια

Καὶ τὴ σημαία σου κράμασες μεσὶ-στια στὸ κοντάρι...

'Εκεῖνος ποῦ σ' ὠδήγησε στοῦ Πίν-δου τὰ λαγκάδια

Στὸν Ἀδὴ πάει μὲ σύντροφο τὸ Χά- [ρο καβαλλάρη.

Μὰ μιά στιγμή τὸ Πνεῦμα τοῦ πρὶν [φύγῃ αὐτὰ σοῦ λέει:

—'Ελλάδα μὴν πικραίνεσαι καὶ μὴ [λυπᾶσαι τόσο.

'Εγὼ εἶμαι ποῦ στὸν πόλεμο τοὺς

[ἥρώας σου ἐμπνέω

Κι' ἐγὼ τὴ Νίκη καὶ νεκρός, ἐγὼ [θὰ σοῦ τὴν δώσω.

Δ. Γ. ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΝΕΚΡΟ

Στὸ σκῆνός σου θλιμμένη ἡ Νίκη ἀ- [κούμπησε

τὸ μέτωπο καὶ στάλαξε ἓνα δάκρυ, γυρνώντας πρὸς τὸ χῶμα τὸ δαφνό- [στρωτο τοῦ θεοῦ σπαθιοῦ τῆς ἀκρῆ.

Μὰ ποῦ θὰ βρῇ τὸ δάκρυ ἡ πονεμένη [μας

ἡ Μάνα, ἡ πικρομένη μας Πατρίδα; "Ω ἐσύ, ποῦ ἐστάθης ἅγιος καὶ ξεπέ- [ρασες τὴ δόξα ἐνός Λεωνίδα.

Τὰ Πνεύματα ἅς σαλπίσουν τώρα [Σύμβολο

μᾶς ἔγινε πιά τὸ ἔργο σου, Στρατιώτη. Κι' ἅς πῇ ξανά τὸν ὄρκο τῆς, ποῦ ἀ- [κλόνητη σοῦ ὠρκίστηκεν ἡ νιότη.

Κι' ἅς ἔρθουν κι' οἱ ψυχές ἐκείνων, [ποῦ ἔπεσαν,

ἐκείνων, ποῦ ὁδηγὸς στὸ θρίαμβο ἡ- [σουν,

στὸ δρόμο ποῦ τραβᾶς νὰ σ' ἀνταμώ- [σουνε καὶ νὰ σὲ προβοδίσουν.

Φρουροί, καὶ νὰ σὲ πᾶν ψηλά, στὸ [Πάνθεο,

στὴ λάμψι, ποῦ ποτὲ δὲν ἔχει δόσι... 'Εμεῖς μέσ' στὴν ψυχὴ μας ἀκατάλυτο [βασιδὸ σοῦ ἔχομε στήσει.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟΝ ΑΡΧΗΓΟ

Λένε ὅτι ἐπέταξες σήμερα τὸ πρωὶ πρὸς τὰ οὐράνια ἡ ἀσθητῇ, Μεγάλῃ

Πλανιῶνται. Γιατὶ ἐσέναν' ἡ πνοὴ εἶχε [σοῦ πνοή.

κι' εἶχε πετάξει ἀπὸ καιρὸ στὴν Πίνδο [σκορπίσει

Σύμβολο τῆς 'Ελευτεριάς καὶ τῆς Τι- [νὰ φύση

νὰ στήση σ' Ἀργυρόκαστρο, Κλεῖ- [μὴς Κολῶνα

[σοῦρα καὶ Αὐλῶνα.

"Ὅσο ἀπέραντῃ ἡ πνοὴ καὶ νᾶναι δὲν [ἀντέχει

νὰ θρέφῃ τὸ ἴδιο τὸ κορμὶ ὅταν ὀλοῦ- [θε τρέχει.

Σὺ προσδότης ἦσουν καὶ 'Ὀδηγὸς ἀν- [τάμα.

'Ακόμα καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ κρεμώντας [ἓνα τάμμα,

σ' 'Εσένα πάντα στρέφαμε μὲ πίστι [τὴ ματιά μας,

γιατὶ σ' 'Εσένα εἰδείχνε τὸ δρόμο ἡ [Παναγία μας.

Κλῖνε λαὲ ἑλληνικέ, εὐλαβικά τὸ γόνυ σ' Αὐτόν ποῦ ἐμπιστεύεται τὸ ἀλά- [θευτο τιμὸν

τῆς Νίκης, μὲ πεποίησιν στὰ χέρια τὰ [δικὰ σου.

Σ' Αὐτόν ποῦ ἔπεσ' ἀθόρυβα γιὰ τὴν [ἐλευτεριά σου.

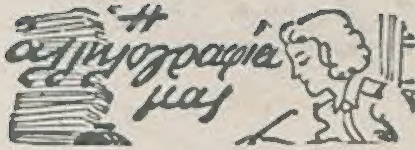
Κι' ὀρκίσου ἐπάνω στὴ σθητῇ ἀλλ' [ἀγρυπνῇ ματιά του

πὺς σύνταμα, εὐλαβικά θὰ τρέξῃς στὴ [γωνία του,

κι' ὅπως γιὰ πάντα ζωντανὸ θὰ τὸν [λογαὶ ἡ ψυχὴ σου,

θὰ αἰδέης Νίκης θούρι μὲσα στὴν [προσευχὴ σου.

ΜΑΡΙΑ ΙΩ. ΛΟΒΕΡΔΟΥ

Χειρόγραφα και φωτογραφίες δημοσιευόμενα ή μη δεν επιστρέφονται.

Ζητούν αλληλογραφίαν οί κάτωδι πολέμισται:

Υπαξιωματικός ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΕΜΜ., ΧΙΥ Συνταγματάρχης Τομέος 6 Τ.Τ. 790. — ΔΟΓΛΑΝΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, λοχίας, Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΟΣ, λοχίας, Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΟΣ, δεκανεύς, Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, δεκανεύς, Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΓΑΝΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ΤΑΣ ΣΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤ., ΚΑΡΥΔΗΣ ΑΓΑΠ., ΣΗΝΤΑΒΕΛΟΝΗΣ ΗΛΙΑΣ, Μονάς 3010 Λάρισα. — ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, λοχίας Α' Σ. Πεδ. Πυροβολικού Ο. Δ. Ι Μοίρας Τ.Τ. 825. — ΔΕΡΔΕΝΗΣ ΕΛΕΘΕΡΙΟΣ, στρατιώτης Α' Σ. Πεδ. Πυρ. Κού Ο. Δ. Ι Μοίρας Τ.Τ. 825. — ΜΠΑΖΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, απλότης εκ Χαλκίδος, Μονάς 2020 Τ.Τ. 327. — ΓΚΟΥΣΚΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ, δεκανεύς, Μονάς 1334 Τ.Τ. 712. — ΑΥΣΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, δεκανεύς, ΦΛΩΡΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, δεκανεύς, ΤΖΟΥΡΟΥΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, δεκανεύς, ΔΙΑΛΟΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, δεκανεύς, Άπαντες Μονάς 1334 Τ.Τ. 712. ΝΤΑΓΚΟΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, δεκανεύς, ΑΓΟΡΑΣΤΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ, δεκανεύς, Άπαντες: V Απόσπασμα 'Επιμελητείας Τ.Τ. 866. — ΚΑΝΑΚΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΧΙΥ Συνταγματάρχης Τομέος, Λόχος Διοικήσεως Τ.Τ. 901. — ΣΠΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, ασηνίτης, Α. Β. Σίδες. — ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, απλότης, Α. Β. Σίδες. — ΤΣΙΟΥΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, υπαξιωματικός, VI Β. Σ. Τ. Όχρωδον 14 Τ.Τ. 415. — ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, δεκανεύς, 44ον Σύνταγμα Πεζικού, 2ος Λόχος, Τ.Τ. 866. — ΦΩΤΙΟΣ Σ. Τ.Τ. 901. — ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΣ, απλότης, Μονάς 442 Τ.Τ. 490. — ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΕΚΕΡΗΣ ασηνίτης, Μονάς 2020 Τ.Τ. 327.

Αλληλογραφία μετώπου

ΕΜΜ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΝ, υπαξιωματικών, ΧΙΥ συνταγματάρχης τομέος, 6 Τ.Τ. 790, Σ' εὐχαριστούμε για τὸ γράμμα σου. Ἡ ἀγγελία για τὴν ἀλληλογραφίαν δημοσιεύεται στὴν οὐσία στήλη. Τὸ τέλος εἶναι κοντά. Ἡ τελικὴ νύξη μέρα μὲ τὴν ἡμέρα μᾶς πλησιάζει περισσότερο. Μὲ τὴν εὐχὴ τῆς Παναγίας πάντα μαζί σου. — ΜΟΣΧΟΝ ΑΘΑΝ., υπαξιωματικών, Α' Σύνταγμα Π. Πυροβολικὸ III Μοίρα 7η Πυρ. Χίλια, Τ.Τ. 825. Ἐνδιαφέρουσα ἡ παρατήρησίς σου. Πάντως θὰ τὸ ἀφήσουμε ὅπως ἔχει. Αἱ φωτογραφίαι μᾶς ἔρχονται μὲ τίτλους. Σ' εὐχαριστοῦμε για τὸ ἐνδιαφέρον. Ναί, μὲ χρυσὸ γράμματα θὰ γραφοῦν στὴ κοινὴν ἱστορία τῆς Πατρίδος μας τὰ ἡρωικά κατορθώματα τοῦ στρατοῦ μας, τοῦ σκόλου μας καὶ τῆς ἀεροπορίας μας κατὰ τὴν Ἑλληνοϊταλικὴν πόλεμον. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΔΙΑΜΑΝΤΗΝ ΔΟΓΛΑΝΗΝ, λοχίαν, Τ.Τ. 866. Ὁραϊστότα τοῦ γράμματός σου πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Φαλαγγιστάς. Δημοσιεύομεν ἐνδὸ μικρὴ περικοπή: «Στὶς στήλες τῶν ἡμερησίων βλέπομε τὶς τόσο μεγάλες ὀπηρεσίες, ποὺ προσφέρετε στὴν προσφιλὴ μας Πατρίδα.

Ἡ ἐνεργητικότης σας ἡ ἀκούρατος μᾶς τονώνει, μᾶς δυναμώνει καὶ μᾶς προσφέρει τὸ ἀθάνατον κρασί τῆς λαμπροῦς δυνάμεως τῶν φαστῶν, ἀνεξάντλητος μᾶς ὁ ἐπιπλέον ὀηλότης καὶ ἐγγενέστερος, σὺ ὅποια ἐπικρατεῖ τὸ πνεῦμα τῶν ἀθάνατων προγόνων μας καὶ ἀπὸ τὰ ὅποια ἐκινουμένη γεμᾶται μὲ ὄρεξι καὶ θάρρος ἀντιζοῦ τὴν μεγάλη Ἑκείνη καὶ λαμπρὴ ἰδέα, τὴν Πατρίδα, σὺ βωμὸ τῆς ὁποίας προσφέρουμε ὅ,τι πολὺτιμον ἔχομε. Σκέπη σου ἡ Μεγαλόχαρη. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗΝ, λοχίαν, Τ.Τ. 825. Ὅχι ἀπλὰ ἐνδοξός, ἀλλὰ ἐνδοξότατος εἶναι ὁ ἑλληνικὸς στρατός. Τὸ ἀπέδειξε, τὸ ἀποδείκνυται καὶ θὰ τὸ ἀποδείξῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ μέλλον... ἔδω τοῦ ζήτησθαι, πράγμα ποὺ δὲν τὸ πιστεύομεν. Ὁποῖος καὶ σὺ τὰ λάχανα, φυτὸ καὶ τὸ γαστροῦ. Ἡ Παναγία νὰ σε προστατεύῃ. — ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗΝ ΕΥΤΥΧΙΟΝ, λοχίαν, V Απόσπασμα 'Επιμελητείας, Τ.Τ. 866. Τὰ γινόμενα βουνα

τῆς Ἀλβανίας θὰ σὰς εἶναι ἡ ὁραϊστότερη ἀνέμνησις τῆς ζωῆς σου. Ἐκεῖ γράφετε τίς λαμπρότερες σελίδας τῆς Ἑθνικῆς μας ἱστορίας. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ ΓΚΟΥΣΚΟΝ, δεκανέα, Μονάς 1334, Τ.Τ. 712. Ναί, λαμπρὴ πολιορκία — ἡ Νίκη εἶναι δική μας. Ἡ Παναγία, ποὺ πρώτη πληγώθηκε μαζί μὲ τὴν «Ἑλλά» μας, ὀδηγεῖ τὸ χέρι σας. Καμμία σας σφαῖρα οὐτε ὀδὸς, οὔτε βάρβαρος δὲν ἀπογοεῖ. Ὁ ὕπουλος ἑχθρὸς πληρώνει τώρα τὸ ἀνάμημα τοῦ. Καὶ ποῦσαι ἀκόμη!... Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΝΤΑΚΗΝ, ἀπλότην, 5ον Νοσηλευτικὸν Τμήμα, Μ. 1267, Τ.Τ. 866. Γεῖά σου καὶ χαρὰ σου, λεβέντη μας. Ναί, ὁ Ἀρχηγὸς μᾶς φώναξε: ἐρχέσθε μὲ λύσσα, μὲ φανατισμό, μὲ τρέλλα στὸν ἀγῶνα. Τὸν ἀκούσαμε! Καὶ νὰ τὸ ἀποτέλεσμα. Πάσι ὁ Πράσας, ὁ Μεσσηνιὸς, ὁ Σοῦτος. Κι' ὅπου ὅπου κι' ὁ Κασιδιάρης. Ὅσο για τὸ Μουσουλίνι... Ἐἰ οὔτε φύλλος στὸν κόρφο τοῦ. Θὰ τὸν βάραινε καὶ θὰ τοῦ τραγουδοῦμε:

Θυμῶμο Ντοῦτες τὴ βραδιά
καὶ τὴ νυχτὶ θυμῶμο,
ποῦ μᾶς ἐμπνέουσιν κι' ἑλγες:
ἡ Ἑλλάδα εἶναι δική σου.

Ὁ «Αἱ Μηνίδες νὰ σε προστατεύῃ. — ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΚΟΛΩΝΙΑΝ, λοχίαν μηχανικό, Β' λόχον διαβιβάσεων, Τ.Τ. 152. Μπαρδὸ σου, λεβεντοῦ! Μὲ τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ γέλιο πρέπει νὰ ἀντικρούμε τὸν ἑχθρὸ. Ἐρεῖς τί πάει νὰ πῇ: ὁ ἄλλος νὰ σὲ πολεμᾷ κι' ἐγὼ νὰ τὸν παίρνω στὸ φίλο; Νὰ μερικὸς στίχους ἀπὸ τὸ σατυρικὸ ποίημά σου:

Κι' οἱ δὲ μᾶς ἀρκετήκαμε
νὰ μέρες ἐννεμήτα
νὰ πιάσουμε τοὺς Ἰταλοὺς
μαζί καὶ τὸν Μπενίτα!

Καλὰ τοῦ κάνεις καὶ τοῦ ἀλλάζεις ἀκόμη καὶ τὸ θυμό. Ἀπὸ Μπενίτο τὸν κάνεις Μπενίτα. Αὐτὸς πρέπει νὰ πᾶσθαι πολλὰ ἀπὸ μᾶς. Καὶ θὰ τὰ πᾶσθαι. Ὁ Θεὸς μαζί σου, παλληκάρη μας. — Γ. ΧΑΙΡΕΤΗΝ. Δὲν ἀναγράφεις στὸ γράμμα σου τὴ διεύθυνσί σου. Τὴν περιμένουμε. Ἐμπεθα πιστοὶ στὸν ὄρο, ποὺ ἔδωκε στήν Πατρίδα. Καὶ βαδίζουμε μὲ ἐκὴ σὺνθημα: «Ἐλευθερία ἢ θάνατος!». Τὸ σὺνθημα τοῦτο ἀκούγεται καὶ σὺ μετὰ τοῦτον, γενναῖα μᾶς πολεμιστῇ. Πατρίδα — κορίτσι κι' ἀγῶνα — γυναικὲς, γέροντες καὶ γρηγοῦντες, οἱ κι' οἱ ἄλλες «Ἐλευθερία ἢ θάνατος» φωνάζουν. Καὶ τὸ ἀκούει ὁ Μουσουλίνι καὶ τὰ Μουσουλινάκια καὶ τρέμουν. Ἡ εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ πάντα νὰ σ' ἀκολουθεῖ. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΝ, λοχίαν, Τ.Τ. 693. Δημοσιεύομεν ἐνδὸ τὸ καλοδοκούμε ποίημά σου. Μπαρδὸ σας, παιδιά. Ἐτοί πρέπει: νάχετε κίβη καὶ για τραγοῦδι. Αἶγον καιρὸ ἀκόμη καὶ τελειώνουμε. Ἡ Βάλασσα... φαίνεται! Ὁ Θεὸς μαζί σου, γενναῖο πολεμιστῇ μας.

ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΜΑΣ

Ἡ Δόξα τὰ αἱματόδρεχτα
τὰ χόματα ὀργάνη
Μὲ τοῦ χαμοῦ τὴς αἰλακίης
π' ἀνοίγει τὸ κανόνι.
Μὰ θανὰ θὰ πάσθαι νὰ βροντᾷ
τὸ μαῦρο ἀστροπελίδι
Κι' ἡ Δόξα θὰ νὰ κορασιεῖ
στερῆναι νὰ σοῦ πλάσθαι
Θὰ ξεφουρώσθαι μὲ αὐτὴν
στὸ ματωμένο χῶμα
Ἡ Ἐλευθερία τὸν λαόν
για μιὰ φορὰ ἀκόμη.

16-1-41 Τ.Τ. 693.

Λοχίας Πασχαλίδης Ἰωάννης

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Μονάς 546)8, Τ.Τ. 481. «Αἱ τί μεγάλη τιμὴ, ποὺ τὴν ζηλοῦν καὶ θὰ τὴν ζηλοῦν οἱ «Ἑλληνες σποὺς αἰῶνες. Μπορεῖς νὰ λές: Πῆρα μέρος στὸν πόλεμο τοῦ 401 Κι' ἐπὶ πρέπει νὰ εἶσαι ἀκόμη πὺ ὑπερήφανος, ποὺ ἔχουσιν καὶ τὸ αἷμα σου. Τὸ γράμμα σου πρὸς τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀγλαδιτῆς Ἠλείας δὲν μπορούμε νὰ τὸ δημοσιεύουμε λόγω ὑλλείψεως χώρου. Ἡ «Νεολαία» σου εὐχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας τῆς ταχεῖα τὴν ἀνάρρωσί σου. Κι' ὁ Θεὸς πάντα μαζί σου. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΣΠΑΝΟΝ, ασηνίτην, Α. Β. Σίδες. Μᾶς γράφετε: «Σὰς στέλνω αὐτὸ τὸ γράμμα για νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Ἑθνικὴν Ὄργανοσιν Νεολαίας — ἀπὸ τὸν Ἀρχηγόν τὸν στοργικόν μας πατέρα καὶ σποδὸν ὀδηγὸν μᾶς ὡς τὸ πύ μὲρὸ Σκαπανέαν — για τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον ποὺ δείχνει σὲ μᾶς ποὺ πολυμύχοι τὸν αἷμο ὑπερμέγα καὶ στίς οἰκογένειές μας, ποὺ ἀφήσαμε πίσω. Δὲν μπορεῖ νὰ βάλῃ ὁ νοῦς σου τί κάνουν για σὰς καὶ τίς οἰκογένειές σας τὰ παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. Ἀπὸ δὲν στέκουν. Νύχτα μέρα δουλεύουν για σὰς, για ἄς νῆσι πολεμιστοῖ, ποὺ εἶστε ἡ Πατρίδα ἡ ἰδέα. — ΘΑΝΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΝ, στρατιώτην, Α' Σύνταγμα Πεζικού, V Λόχος, Τ.Τ. 490. Μᾶς

γράφεις: «Σήμερα πήραμε τὰ βέλητα τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ τὴν εὐχαριστοῦμε μὲ δὴλ μας τὴν καρδιά. Ἡ Ὁραία αὐτὴ χειρονομία τῶν παιδιῶν τῆς Ε.Ο.Ν. μᾶς συγκίνησε βαθύτατα. Νὰ ἔχουν τὰ καλά παιδιὰ τῆς Ε.Ο.Ν. ποὺ οἱ κόποι καὶ οἱ μόχθοι τους κι' ὁ ἰσώτης, ποὺ χύνουν δουλεύοντας για μᾶς δὲν πάνε χαμένα. Μὰ οὔτε κι' ἐμεῖς θὰ τὸ λησμονήσουμε ποτέ. Βαθεῖα θὰ εἶναι ἡ ἐδνημοσύνη μας καὶ παντοεινῆ. Ἐπὶ εἶναι αὐτὰ ποὺ κάναμε ἐμεῖς σὺ μετὰ τοῦτον, μπροστὰ σ' ἑκείνα ποὺ οἱς — γενναῖοι πολεμιστοῖ — κάνετε σὺ μετὰ τοῦτον. Ἐτοί σου ἀπαντοῦν τὰ Φαλαγγίτικα καὶ τὰ Σκαπανέικα, ἔστω κι' ὅν χύνουν κι' αὐτὰ καὶ τὸ αἷμα τους ἀκόμη για νὰ συνδράμουν τὴν Πατρίδα σὺ μεγάλο τῆς ἀγῶνα. Ἡ Παναγία πάντα μαζί σου. — ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΣΤΑΝΤΙΣΗΝ, ἀπλότην, Τ.Τ. 732. Σ' εὐχαριστοῦμε για τίς εὐχές σου. Τὸ ἐξάφρων καλὸ στέμματα ἀπὸ εἰκόνας πολεμικῶν περιχομένων. Ἡ Παναγία νὰ σε προστατεύῃ. — Γ. ΤΣΟΚΑΝ, 1ον Σύνταγμα Πεζικού, Τ.Τ. 490. Ἡ «Νεολαία» θὰ σοῦ σπᾶλλεται σὺ νὰ διεθνῶναι σου. Ἐνθουσιάζεις τὸ γράμμα σου. Ἀσπὰ ὅσα γράφετε για τὸν Μεγάλον μας Ἀρχηγόν, τὸν αἰκμητοῦν Ἰωάννην Μεταξῶν. Ὁ Θεὸς τὸν ἔταξε Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος τὴν στιγμήν ποὺ ἔπρεπε. Ὁ ἅγιος ἀνημῆρος πάντα μαζί σου. — Κ. ΚΑΛΟΒΡΕΝΤΗΝ, στρατιώτην, Μονάς 179, Τ.Τ. 724. Ἐλήσθαι τὸ γράμμα σου. Τὰ εἶδη θὰ σοῦ ἀποσταλοῦν. Καθὰς καὶ στὸν ἀδελφόν σου. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — Γ. Δ. ΜΠΙΤΣΗΝ, Τ.Τ. 395. Ὁραία τὸ πολεμικὸν κάλαντο ποὺ μᾶς ἔπελες. Ἐπῆσαν ὅμως ἀρὰν κι' ἐτοί ἔχουσιν τὴν ἐπικαιρότητα των. Ἡ Παναγία μαζί σου. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, στρατιώτην, Χ ὁμάς ἀναγνωρίσεως, Τ.Τ. 935. Πολὸ καλά τὰ... φάλλεις σὺ ποίημά σου. Νὰ μερικὸι στίχοι:

Οἱ δόμοιροι δὲν τῆλιναν
τὴν Κροστὰ νὰ χάσουν
καὶ τὴν Κλεισοῦρας τὰ βουνα
σπεύδουν νὰ θυρώσουν,
τὸ γόστρον τοῦ Φασιστοῦ
κεῖ πάνω νὰ στηλῶσουν.

Μάταιος ὁμως ὁ κόπος τους! Ὁ Φασισμός δὲν εἶναι πιά δυνατόν νὰ στηλῶθαι. Ὁ Τσαλιὰς κι' ὁ Φαντάρος τοῦ ἐσπῆλλαν τὰ θεμέλια. Ἡ εὐχὴ τῆς Παναγίας μαζί σου. — ΑΓΓΕΛΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ, στρατιώτην, Μονάς 442)2, Τ.Τ. 490. Τί κρίμα νὰ λάβουμε τόσο ἀργὰ τὸν ἐχριστοῦ γενναῖο γράμμα σου. Πῶς νὰ δημοσιεύῃ τώρα ποὺ ἔχουμε Θεοβουάριο; Περιμένουμε νὰ μᾶς στείλῃς καὶ ἄλλο αἰσιότος χρόνος, για νὰ εἶναι πάντα ἐπικαιρὸν καὶ νὰ μπορούμε νὰ τὸ δημοσιεύουμε. Ὁ Θεὸς μαζί σου. — ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΕΙΤΣΙΔΗΝ, πυροβολιτῇ, VI Β ὁμάς Πυροβολικού, Τ.Τ. 693. Εὐγε σου! γενναῖο πολεμιστῇ. Στὸ γράμμα σου φανερώνεται δὴλ ἡ λεβεντιά σου, ἡ παλληκαρία σου, ἡ μεγαλοφυΐα σου. Μὰ παιδιὰ σὺν ὁδοῖ, ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχει νὰ φοβῆθαι κατὴν ἀπολύτως. Ὅχι εἶναι δέμας ποὺ ἐλάσσει... μὰ χρυσός, πρέπει νὰ σὰς κάμει. Καὶ θὰ σὰς κάμει. Ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἐξέλθῃ. Ὁ Θεὸς πάντα μαζί σου.

Ἄλξιφειρον
ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Σακκίδια
Προφυλακτικά
κατὰ τῶν

ΦΘΕΙΡΩΝ

ΩΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΣ ΕΠΙΠΑΣΕΩΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ,
ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ «ΔΑΜΒΕΡΓΗ»,
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΣΤ-ΑΘΗΝΑΙ-ΤΗΛ. 30-213

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

Ἡ Νεοαία

2-5-41